

Městská knihovna v Praze

Gabra a Málinka ve městě

Amálie Kutinová

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

41 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Městská knihovna v Praze

Gabra a Málinka ve městě

Amálie Kutinová

2. díl

Znění tohoto textu vychází z díla [Gabra a Málinka ve městě](#) tak, jak bylo vydáno v Praze nakladatelstvím Kamélie v roce 2016. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

---

§

Text díla (Amálie Kutinová: Gabra a Málinka ve městě), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 26. 3. 2018.

OBSAH

Seznámení s ogary.....	6
Málinka kradla!.....	14
Dcerky u doktora	30
Dcerky u zkoušky.....	37
Noční výlet!	44
Narozeniny profesora Chalupy	51
Zlatovláska	58
Školník Cibula.....	73
Honzíček.....	80
Kterak se Gabra s Mackem topili.....	88
Herka a Šemík	99
Výlet na Radhošť.....	105
První pomněnky.....	124
Na prázdniny	133
Slovníček nářečních výrazů.....	150

Seznámení s ogary

Valašské Meziříčí, krásné, tiché město v samém srdci valašských hor, vlídně přijalo své nové obyvatele – rodinu pana řídícího Jana Taubera a s ní jeho nadějně dcerky – Gabru a Málinku.

Pan řídící – nyní nový pensista – vybral si po svém působení ve Štítné nad Vlárí ke svému zaslouženému odpočinku Valašské Meziříčí proto, že zde bylo hojně škol a mohl zde nechat své dcerky studovat.

Meziříčí jest skutečně požehnáním pro valašský kraj – sem rodiče svázejí své dívky z daleka široka, chtějíce je věnovati buď stavu učitelskému nebo obchodnímu, či studiím na gymnasiu nebo na průmyslových školách. Ne nadarmo nazýváno jest toto krásné město „valašské Athény“.

Zde tedy našly svůj nový domov Gabra a Málinka. Tatínek tu zakoupil slušný, prostorný domek se zahradou a mamince k radosti i kus pole při něm. Jakpak by mohla být maminka bez políčka, jemuž byla při škole ve Štítné zvyklá? Copak plat učitelský stačí na čtyři dcery? Učitelské maminky se musejí tuze ohánět, chtějí-li pro své děti i trochu věna našetřit!

Stará babička měla zas radost ze zahrady, kde odjakživa ráda pracovala. Okno z kuchyně vedlo přímo do ní a to se babičce velice zamlouvalo. Bude odhánět vrabčáky už z okna, nemusí za nimi běhat po zahradě, je už na to stará!

Jen malým dcerkám nový domov tuze nevoněl. Hledaly pořád veliké chodby, kde se to tak krásně probíhalo, hledaly mohutné schodiště, jako bylo ve štítné škole, kde to brala Gabra „přes tři“ – a nemohly se spřátelit s pouhou předsíní a menšími pokojíky.

„Škatulky od sirek sú to a né byt pro mňa,“ hubovala neposedná Gabra. „A toto že je dvoreček? A kde sú bradla? Kde sú kruhy? Kde sú šplhadla?“ – hledala marně na meziříčském dvorečku štítnenskou tělocvičnu, která byla u školy na zdravém vzduchu.

„Dyť sa tu nedá ani pořádně zatočit mlýnek,“ mračila se na maminku. „Co ste to koupili za posadu?“

„Lépe je mít vlastní posadu, než se loučit s cizími salony,“ napomínala ji maminka. A hned vybízela dcerky, aby místo darebných myšlenek šly raději vybalovat potřebné věci a pomáhaly uklízet.

„Jen to ne, Málínko, jen to ne,“ křížovala se babička a povídala:

„Chcete, aby vám ještě i poslední sošky rozbily? Není toho dost, že při stěhování rozbily všechno nádobí z kredence? Pamatujete přece – jak ta kredenc letěla! Pane, to byla rána! Ještě jsem se pořádně z toho leku nevzpamatovala! Jen ať jdou dcerky s pánembohem ven!“

„Svatá pravda,“ uznávala maminka. „Ať si jdou hrát za humna. Jděte, dcerky, jděte, nepleťte se nám tady,“ posílala je ven.

To byly dcerky rády! Dvakrát je maminka nemusela pobízet. Však měly starost o pulce, jehož si přivezly ze štítenského Járku.

Honem s ním do vody! Naplnily džbáněček čerstvou vodou, pulce do něho ze sklenice přemístily a hajdy ven – k Bečvě. Tam je všechno táhlo! K vodě, k vodě!

Ale již před vraty se setkaly s řadou chlapců a děvčat, kteří zvědavě nahlíželi, kdože se to přistěhoval a hlavně budou-li tu nové děti.

Dcerky kráčely obezřetně jakoby nic a Gabra stále šťouchala do Málínek:

„Nevšímaj si ich, dělaj ze sebe neco!“

To však Málínka neuměla. Začala se na děti vlídně ze široka usmívat, a to popíchlou kluky-ogary. Zvláště ty u kapličky sv. Rocha, která stojí na konci Vrbenské ulice, v níž si rodina Tauberů zakoupila svůj domek.

Ogaři, ruce v kapsách, pokřikovali na dcerky:

„Přivandrovalec, přistěhovalec!“

Ale dcerky ani muk. Šly dále.

Tu ogaři začali před nimi poskakovat a pokřikovali: „Přivandrovalci, jak sa máte? Odkád' ste? Ze Zapadákova? Vidíte, ogaři, takto vypadajú zapadákovské...“

To Gabru velice dohrálo. Spustila na ogary:

„Kde sa na nás hrabete, chudáčci! My sme z takového slavného mesta, že ste ho ešte jakživi neviděli! Chachacha, enom sa podívaj, Málino, jací sú to špráci, toť – pulcovi po kotníky! Ó jejej, to ogaři ze Štítnej sú inší pašáci! Zmačkli by vás jak upečený zemňák! A dali by vám takovýto lepanec!“

Gabra se ohnala po jednom ogarovi a lisk ho! Už měl na přivítanou.

„Vidíte ju? Hurá na ně!“ spustili ogaři a dali se do klusu za utíkajícími dcerkami.

Ale Gabra vidouc, že by ji ogaři už už dohnali, otáčí se, plívá si na ruce a spouští hrůzu:

„Je vidět, jací ste! To by ogaři ze Štítnej nehonili děvčata, ale ukázali by ináč svoju silu! Tu chvílu by sa bil jeden s druhým, kerý je silnější! – Vy, zemňáci, sa jeden druhého bójíte a trúfáte si enom na cěrky, cha-cha!“

„To je teho! To my umíme inší kumšty než ti vaši štítňáci! Podívaj sa!“

Ogaři se popadli do křížku a už se prali jako diví. Ve chvílce byli v jednom chumlu a leckterý i na zemi.

Na to čekala Gabra. Popadla Málinku za ruku a tamty v nohy! Jen se za nimi zaprášilo! U Bečvy se schovaly za keříček a čekaly, zda za nimi chlapani poběží. Leč když neviděly nic, sešly až dolů, k samé vodě, vylovily ze džbánečku pulce a vnořily jej do Bečvy.

„Žij šťastně a staň sa pánem nad všeckýma pulcama v celém kraji,“ žehkala mu Gabra na cestu, všecka nějak dojata.

Teprve po chvíli se dcerky pořádně rozhlédly.

„Tady je krásně,“ vydechla Málinka.

„Enom ogaři sú tady darebáci,“ plivla stranou Gabra.

„Gabro, ta Bečva je jak deset Járků vedle sebe,“ vzpomněla si Málinka na potok za štítenskou školou, v němž se se sestrou brodívala bezmála každý den.

To se už i Gabra začala dívat a uznala, že by tu bylo docela dobré koupání. Mohly by to zkusit.

Pomalou se svlékaly a nechaly si na sobě jen své zástěrky, právě tak, jak se koupávaly ve Štítně.

Šaty složily pod vrby a šup – už byly ve vodě! Gabra sebou plácala jako ryba, hned byla naznak a hned zase na bříše a cákala na všechny strany.

Málinka seděla na boběčku a vybírala kaménky.

„Že bysme sa naučily plavat, Málino, co myslíš?“

Málinka souhlasila. Ale na kraji bylo mělko a tak dcerky vyhledávaly hlubinu.

Jak Málinku pošimrala voda u ramen, pospíšila zpátky a tvrdila, že tu plavat nejde.

Zato Gabra! Dělal ve vodě pravé divy!

„Že sa to nenaučím?“ zlobila se sama na sebe. „To by v tem byl čert, aby ne! Když to možú umět inší lidi, co bych já ne? Daj pozor, Málino, včil to uvidíš!“ křikla ještě na Málinku a vrhla se v místo, kde byla voda hodně hluboká.

Málinka stála opodál a čekala, co bude.

Co to? Gabra nejde z vody ven.

„Pro Boha! Gabro!“ zoufale volá Málinka sestru, držíc se za hlavu.

Ale už se něco ve vodě mele, dělají se na hladině kola a cosi jako pes se hrabe ven. Prská to, šknůří se to, ale konečně to už stojí na nohou a nakonec křičí:

„Já už umím plavat!“

Málinka se ještě chvilku klepe, ale pak radostně objímá sestru. Nikdy prý jí nevypoví tu hrůzu, jakou měla, když Gabra dlouho nešla z vody!

Gabra se jí jen směje a zas se směle pouští do hlubiny, hrabe nohama i rukama, prská a dělá všelijaké „kumšty“.

„Dyt' plaveš jako náš pes Rón,“ směje se jí Málinka.

„Ty neumíš ani tak,“ odbývá ji Gabra z vody.

A to Málinka nestrpí, aby se jí někdo posmíval! Bude hrabat rukama, nohama, a bude plavat jako Gabra taky!

Pouští se do vody, ale kdoví, jak by to bylo dopadlo, kdyby jí sestra nebyla přišla na pomoc. Už byla celá pod vodou, ale Gabra ji vytáhla za

vlasy ven a ještě jí dala bouchanec. Aby prý jí vylítala voda z plic a aby nedělala „kumšty“, když nic nedokáže.

Málinka kuckala a nechtěla o vodě už nic slyšet! Spolykala plno andělíčků, klepala se zimou, a že se půjde raději oblékat. Ještě se chvilku dívala na Gabru a musela uznat, že i psi plování je veliké umění. Ne, už se Gabře smát nebude!

Šla na břeh a zamířila pod vrby k šatům.

Zato Gabra se nemohla plování nabažit a plácala sebou do vody znovu a znovu.

Tu slyší nářek s břehu. Málinka křičí na celé kolo:

„Pámbu s náma a zlé pryč! Nekdo nám ukradl šaty!“

„Snad' ne,“ děsí se Gabra ve vodě. „Podívej sa lepší!“

Málinka hrabe, běhá, prohlíží vrbové křoví, ale kde nic, tu nic. Šaty byly pryč.

„Děvčico, včil sme dopadly!“ zvažněla Gabra.

„To dostanem,“ odpovídá jako ve snách Málinka.

„E – co –,“ praví odhodlaně Gabra. „Nemáme šaty, mosíme sa schovat do vody! Dom sa půjde až za tmy!“ a už se zase mele ve vodě.

Málinka na ni volá:

„Maminka sa bude o nás bát...“

„No, to je při tem prám dobré! Aspoň nám nenamele. Bude ráda, že sa vrátíme!“ odbývá ji bezstarostně Gabra.

Málinka chvilku škytá na břehu, ale pak si dá říci a leze zase do mělké vody. Plovat už nechce ani za nic.

Ale – hle, po proudu na vodě se něco kolébá.

„Lele, prkénko! To bude neco pro Málinku!“ křičí Gabra.

„Na, Málino, pod' si pro prkénko, na tom sa naučíš plavat! Daj si ho pod břúšek, a pláčni sebu na vodu!“

Málinka přijala podávané prkénko, a když ji sestra tak hezky povzbuzovala, dala si říci.

„Enom plavaj, tak sa dycky ty hlúpější děcka učija plavat! Beztak to ztratilo nekeré hen hore nad splavem,“ ukazovala Gabra ke splavu, kde

se to hemžilo barevnými tričky. – Tam ovšem dcerky nemohly! Měly jen zástěrky! –

Málinka má z prkénka opravdu radost, má zábavu a možná, že se skutečně plování naučí. Dává si prkénko pod břicho a už jezdí po vodě. Daleko to sice nejde, ale má přece radost. Povožila se hezky, ale k plování vlohy nemá. Konečně ji omrzí i deska a chce jen a jen domů – k mamince!

Gabra jí to sice rozmlouvá, ale když Málinka slibuje, že uteče sama, dává si konečně říci a škrabe se z vody ven.

Mokrě jako slepice, v ruce prkénko – nastoupily obě neslavnou cestu k domovu. Štěstí, že se už začínalo šerit.

„Víš, budem sa šúrat kole plotu,“ radí moudře Gabra. „Držme sa jednú rukú kolem krku a tú druhú držme za sebu prkénko jakby nic. A dom půjdem zadem, přes pole!“

Zešeřivalo se a dcerky šly. Když měly potkat lidi, sedly si na bobek a dělaly, že něco hledají. Smály se tuze, ale všečen smích je přešel, když uviděly za polem jejich domek a rozsvícené okénko v něm.

Opravdu, maminka čekala. Tu přecházela po kuchyni, tu usedala za stůl a dávala hlavu do dlaní. Strachovala se o své děti. Stále si vyčítala, že ji to napadlo, děti posílat hned první den bez dozoru ven. Nikam netrefí a naposledy půjdou k Bečvě, nevědí, že je hluboká – to je přece něco jiného než štítenský Járek – a kdo ví, co provedou?

„Jen dvě dcerky už mám, a ani ty si neuhlídám,“ vyčítala si ustavičně. Ba, jen dvě dcerky. Nejstarší Valču přece nedávno provdali za učitele Macka ve Štítné a tu druhou – Ludviku – dali do škol do Brna. Tak zůstaly doma jen dvě malé dcerky, maminičino potěšení i starost, ale rozhodně radost všech. Maminky, babičky i tatínka!

„Dcerky, kde jsou dcerky,“ pořád sháněla maminka.

„Půjdu se za nimi podívat!“ povídá tatínek, kterému také již všecek klid odešel.

Tatínek bere klobouk a zamračen vychází.

Ba, jaký by to byl smutný a prázdný život bez dětí! Dost toho, že dvě nejstarší jsou z domu! Pro ty malé teď bude tatínek žít a věnuje jim všechen svůj čas. Jen co je najde!

„Tatínku!“ ozvalo se odněkud z koutu dvora.

Tatínek se čile otáčí.

„Dcerky!“

„Pod', jak ide tatínek naproti, nedostanem!“ št'uchá Gabra do Málinky.

Dcerky běží k tatínkovi a ten je radostně objímá. Jedna přes druhou vyprávějí, jak jim zlodějové ukradli šaty a jak ony – chudery – musely čekat ve vodě, až bude tma. Nepůjdou přece domů napůl nahé?

Tatínek se tomu všemu musel i usmát, ale hned pohuboval. Jaký je to nápad schovávat se ve vodě až do tmy? Což kdyby je vzal hastrman? Ale dcerky se smějí, že žádný hastrman není.

„Aspoň sme sa naučily plavat,“ hlásí Gabra.

„No, teď už k vodě hned tak samy nepůjdete,“ povídá tatínek, „mám dost času, budu chodit s vámi.“

„Já už také j plavu,“ chlubí se Málinka.

„Ale na prkénku,“ opravuje ji Gabra.

To už vychází maminka a tiskne k srdci své děti, ať jsou mokré jako myši, všechno jedno! Ale pak přece jim vyhubuje:

„Nikdy už nesmíte samy k Bečvě!“

Šatů maminka nelituje, když Gabra hlásí onu nehodu, ale raději dcerkám honem odestýlá postýlky.

Málčinu postýlku představuje pohovka hned pod kuchyňským oknem a Gabřinu kuchyňská postel po levé straně kuchyně. Dcerkám se náramně líbí, že budou spávat samy dvě.

„To je tma tmúcí,“ dívá se Málinka z okna. „A co je to za světélko tam v dálce?“ ptá se babičky, která hladí malou dcerku a češe jí mokré vlásky hřebínkem.

„To je Radhošť, děvečko,“ odpovídá babička. „Svítí tam asi pastýři, dělají si ohně. Ve dne je vidět z okna i kapličku na samém vrcholku

Radhoště, ale jen, když má být hezky. Má-li snad pršet, není vidět nic, ani ty ohně ne.“

„To je dobře, že bude zítra pěkně,“ libuje si Málinka. Těšila se, že si půjdou s Gabrou zítra prohlédnout město a hlavně tu novou Gabřinu školu – dívčí gymnasium.

Gabra, jak si lehla, ihned usnula. Málince se však honili před očima ještě chvíli darební ogaři, voda, prkénko, ohně na Radhošti, až se jí všecko zchumlalo v hlavě do klubíčka a Málinka usnula...

První její starostí ráno bylo, jak bude? Podívá se z okna. Uvidí-li kapličku na Radhošti, bude pěkně a Málinka s Gabrou půjdou do města.

Odhrne záclonku a – kuk!

Ale co to? Co to Málinka vidí? Co se to, lidičky, stalo? Košatá jabloň pod okny je ověšená podivnými věcmi!

„Maminko, co je to, pro pána Jána!“ křičí Málinka. „Jezulinky, dyť to sú jakési šaty!“

Přibíhá maminka, dívá se udiveně, přibíhá babička a hledí skrze své brýle taky.

Opravdu, šaty!

„To sú naše háby!“ volá Gabra, všecka rozkurážena. Tuze se jí taková darebnost zalíbila.

„Hen na haluzi visí tvoja suknička, Málino,“ křičí Gabra, „a hen na druhěj haluzi moja strakatá jupka, toť důle moja spodnička a hen, lidičky zlatí, búbelatí, co to tam je, strela do teho? Dyť sú to moje gatě!“

Opravdu, na samém vršku jabloně vlály Gabřiny „gatě“.

„To nikdo iný neudělal než meziříčtí ogaři!“ křičela na celé kolo. „Vyšpehovali nás u vody a za trest, že sme jim utekly, nám ukradli šatiska!“

Nic platno, Gabra musela uznat, že i meziříčtí ogaři jsou vykutálení. A hlavně že nekradou!

Aťsi vzali dcerkám šaty, jen když je poctivě vrátili! Ale darebové jsou, jen co je pravda! Inu – vždyť jsou to ogaři!

Málinka kradla!

Hned po ránu se vydaly dcerky do města. Z ogarů u kapličky měly málo strachu. Už si porozuměli, poznali navzájem, že se nedají, a vstup mezi meziříčskou omladinu byl zajištěn. Však se s ogary i dcerkami zdaleka pozdravili.

Dcerky šly do města. Gabra si chtěla především prohlédnout novou školu, která na ni čekala – gymnasium. A to musela být i Málinka s sebou. Však se Gabře něco nazáviděla, že bude studentkou! A Málinka má být ještě rok obecnáčkem!

Dcerky došly na náměstí. Divně se rozhlížely udivenýma, tmavýma očima po velkých domech a Málinka se začala divit nahlas:

„To sú velikánské domy! To je, jak by sa postavily samé štítenské školy vedle sebe do kolečka!“

Za výkladem u Haasů zaujaly Gabru prapodivné věci: tahací harmonika, karty a revolvery pro kluky. Ej, to by se jí hodilo! Až bude mít svátek, nic jiného nebude chtít, než opravdické karty a tahací harmoniku. To bude u nich veselo!

Málinka měla oči přilepené na pramalinké panence, takové malilinké, jen co by se vešla do krabičky od sirek. Jeje, ta je krásná! A jestlipak hýbe ručkama? Málinka hledí a vidí: panenka má ručičky na drátčích, nožičky také a je tedy hýbací. Tu by chtěla a pak už nic na světě! Oblékala by si ji a brala by ji s sebou všude – i do školy!

Ale Gabra už táhla Málinku zas v jinou stranu – ke knihkupectví. Tam děsila sestru:

„Vidíš, všecku tu múdrost' z tychto knih mosím do sebe nasúkat za rok! Buď ráda, že nejsi študent! Aspoň tomu ujdeš!“

Ale Málinka by byla tuze ráda studentkou! Ať by si musela do sebe nasoukat moudrost z tolika knih, zato by se něco dověděla o světě a byla by chytřejší! Ona tolik ráda čte!

„Ale potom ta hlava, děvčico, dyť bude jak škopek – a máš po kráse,“ směje se jí Gabra, prohlížejíc svou krásu ve skle výkladu.

Zatím přešly náměstí a zeptaly se, kde by bylo gymnasium. Dívčí prý je vlevo, chlapecké vpravo.

Tož šly vlevo.

Tmavá, vážná budova s nápisem „Dívčí reálné gymnasium“ jim zarazila dech.

Tož tady, tady je to!

Málince se zdálo, že se ta budova podobá nějak štítné škole, ve které obě vyrostly, a začalo jí být pojednou smutno. Zavzdychala:

„Víš, Gabro, kdybych aj já mohla do téj gymnázije!“

„No, krásná budova to je,“ uznale odpovídá Gabra, „enom co je pravda. Ale tebe tam dostat půjde těžko. Mosíš čekat aspoň ešče rok.“

„Nešlo by to přecaj nějak?“ dívá se Málinka smutně na školu i na sestru.

Gabra chvíli přemýšlí a pak radí:

„Víš, mohla by sas o zkúšku pokusiť aj ty. Kór tak hlúpá nejsi – to sú inší polena a udělajú zkúšky, ó jéé, to já vím – šak nám to pravil Fanúšek, co nevíš?“

Jak by Málinka nevěděla, co jim povídal Macek-Fanoušek, muž jejich sestry Valči. Vždyť to byl nejen švagr, ale i učitel – a především jejich kamarád, který jim pomáhal při mnoha veselých kouscích. Když se s dcerkami ve Štítné loučil, těšil Gabru, aby se zkoušky nebála, a povídal, že i hloupější už zkoušku udělaly.

„No vidíš,“ povídá Gabra. „Enom si nemysli, že si ešče malá! Považ si, děvčico, dyť už máš švagra. To istě žádná z cérek tady mět nebude!“

„Bať, bať,“ Málinka se vypnula zrovna jako Gabra. Mají švagra, a to něco znamená! O zkoušku se pokusí a bude to!

„Ale potajmu, Málino!“ radí Gabra. „Co kdybys přecaj pukla! To by sa Fanúšek nasmál!“

„To sa ví, že potajmu! To bude nejlepší! Enom si, Gabro, představ, jak to bude krásné, až přiletím dom od zkúšky a mamince řeknu: „Aj já

su študent! Nerupla sem, vzali mňa! Juch!“ To maminka vykúlí oči!“ Málínka zatleskala rukama samou radostí.

A tož Gabra radila, aby si Málínka honem zopakovala vybraná slova s tvrdým y po obojetných hláskách.

Málínka je spustila, ale Gabra ji opravovala:

„Takto sa to mele: Nazývá sa jazyk brzy – mluvnica mňa hrozně mrzí.“

Dcerky se vesele zasmály, vzaly se za ruce, a teď že půjdou do blízkeho Krásna. Když se to jmenuje Krásno, tak tam bude jistě jistotně moc hezky!

Přešly most, který spojuje obě města, a už byly v Krásně. Ale daleko nedošly. Hned poblíž nábřeží je zcela zaujal výklad cukrářského krámu.

Něco takového dosud dcerky nespatriły! U nich ve Štítné viděly jen pouť a u kupce klátky v lahvičích, nebo nejvyš barevné štangličky a fefrmincové cukroví. A tady?

Z výkladu se na ně usmívalo plno neparáděných dortů, košíčky ze samé čokolády a ovoce, roličky plněné smetanou, mandlové rohlíčky a mnoho jiných dobrot.

„Sakviš, já mám jazyk až po pás,“ olizuje se Gabra.

„Já snád' až po kolena,“ neměně se olizuje Málínka.

„Dyť je to tady jak u nás na Valčinej svatbě!“

„Děvčico, už vím, proč sa to tady menuje Krásno! Jak by tu nebylo krásně! Takovej dobroty! A jak narafičené na lidi!“ diví se Málínka.

„Nevykládaj, ale radši honem polet' dom,“ poroučí Gabra. „Maminka nám mosí dat peníze a kupíme si!“

Dcerky se popadly za ruce a utíkaly domů, co mohly.

„Mami, dajte nám honem na cukroví,“ spustila Gabra hned mezi dveřmi.

Maminka se udiveně ohlédla od plotny.

„Na cukroví? Copak vás to napadá! Nesmíte si zvykat utrácet peníze! Nedbejte na výklady, promarnily byste za krátký čas všechny úspory! Tady máte každá kousek domácího perníku a jděte si na dvoreček!“ odbyla matka mlsné dcerky.

Dívky protáhly obličej, popadly perník a šly na dvoreček.

Smutně ukusovaly jindy tolik lahodný perníček s medem, ale dnes jim v dušičkách zářil jen a jen výklad cukráře pana Lota v Krásně. Marně si zacpávala Gabra pus, marně prstem „nabila jazykovi“, aby nebyl mlsný, marně mu domlouvala. – Chuť byla tady a ne a ne se jí zbavit.

„Sakviš, jak to udělat, abych si pomohla k penězom,“ uvažuje Gabra.

„Aha, už mňa cosi napadá,“ ťuká se do čela. Začíná se usmívat a pak se radostně točí do kolečka.

„Už to mám! Už to mám!“ jásala. „Málinko, o co sa chceš vsadit, že mně dá maminka po dobrotě ešče dnes šest'ák!?“

Málinka nad tím vrtěla hlavou, ale Gabra ji ujišťovala:

„Dá a dá! Vsaď sa!“

Tak se vsadily o lepanec. Vyhraje-li Málinka, dá Gabře lepanec, – ovšem, musí si na to Gabru chytit! Vyhraje-li Gabra, – dostane lepanec Málinka bez chytání.

Dobrá – platí!

Gabra odběhla do komory a Málinka si vlezla k babičce do postýlky. Babička často poléhávala, už více odpočívala, než chodila, a tu musely dcerky za babičkou k loži.

Málinka sedí u babičky a hladí ji po tvářích. Roztahuje babičce vrásky na obličejí a dělá si babičku mladou.

To se jí pak babička nějak líbí! Až ze všeho i na sázku a na Gabru zapomněla.

„Babičko, vy máte tvářičky jako jablíčka,“ tvrdila babičce, hledíc jí do tváře.

„Co platno, když už mi táhne pomalu osmdesátý křížek –“ pokyvovavla hlavou stará babička.

„To nevdá,“ mínila Málinka, „vždyť tady jste mladá, tady jste mladá – tady, tady –“ ukazovalo děvčátko jednotlivá místa na babiččině usměvavé tváři, kde bylo právě vrásků nejméně.

A teď že babičku rozčervená. Dlaněmi třela staré ženě tvářičky, až tyto skutečně zružověly.

„Maminko, my máme krásnou babičku, to žádný nemá takovou, pravda?“ Maminka se jde s úsměvem podívat, jak je babička krásná, když vtom někdo klepe na dveře.

A už se pootevřely dveře a nějaký žebráček strká skulinou ruku a prosí, bublá temným hlasem:

„Prosím, paní, s ponížeností o nějakou almužničku...“

Maminka se na žebráka ani mnoho nedívá a povídá si:

„První žebrák v domě! Musíme mu honem něco dát! Přece ho neodbudeme!“

Babička hned vytahuje ze svého uzlíčku šesták a ochotná Málinka nese peníz žebrákovi.

Ale maminka ji zastavuje:

„Počkej, Málinko, dáme mu taky trochu polívčičky, co nechala Gabra od oběda. Nezdoba jedna! Bramboračka jí nejede!“

A už nalévá do hrnka zbylou Gabřinu polévku a dává ji děvčeti. Málinka pozorně hledí, aby polévku nevyhlila a podává žebrákovi nejdříve peníz a pak hrnek. Ale tu se zarazila! – Pod ošumělým kloboukem šklebí se na ni známá tvář a zaleskly se šelmovské oči.

Gabra! V otrhaných šatech prosebně sehnutá vypadá opravdu jako potulný žebravý kluk.

Málinka jí rychle vtiskla hrnek s polévkou do ruky a dusíc se tajemným smíchem, vrátila se do kuchyně. Štěstí, že se maminka ani babička nedívaly. Málinka si sedla honem do koutku na stoličku a čekala, co z toho ze všeho bude.

Maminka šuká po kuchyni, a když už soudí, že by žebrák mohl být s jídlem hotov, otvírá najednou dveře a povídá do temné chodby:

„Měli bychom tady pro vás nějakou práci, nechcete? Máme spravit dvířka od chlívků – a tak byste mohl...“ Už svou řeč nedokončila, protože žebrák najednou vyskočil a vyletěl jako střela na dvoreček.

„Já nemožu, maminko, já si mosím ít kúpit k cukrářovi Lotovi cukrovéčko! Hej! Ručičku líbám,“ směje se vesele do okna žebráček Gabra.

„I že tě něco nemá,“ tuze hubuje maminka, „kdo by si toto byl pomyslíl! Je to ale dareba!“

Babička domlouvá mamince:

„Nedivte se, Málinko! V městě jsou samé nástrahy na peníze. Nejlíp bude, když jim dáte do začátku nějaký ten groš, a zatím si děti na výklady zvyknou. Tu máš, Málinko, také šestáček,“ podává babička dcerce peníz.

Málinka jej popadne a už letí ven – za Gabrou.

Sotva se k ní přiblíží, už jí letí vstříc pěkný lepanec.

„Tos vyhrála,“ ještě se jí Gabra směje.

„Enom když moselas jest bramboračku...,“ posmívá se jí Málinka.

„Enom, když’s mně mosela donést šesták,“ opáčí Gabra.

Ale tu vychází maminka, aby se lépe na „žebračka“ podívala, a hrozí Gabře:

„Dej pokoj a hled’ se převléci! Co to na sobě máš, nezdobo jedna?“

„Co iného, než staré klumpy z komory! Gatě po tat’ovi z mladých časů, kabátisko po stařečkovi, co dáváte enom za strašáky, a čepicu snád’ po Žižkovi...,“ směje se Gabra, proklouzne kolem maminky a už se běží převléci.

Matka chtějí nechtít se usmívá a jde po své práci.

Gabra je ve chvílce zpátky.

„Honem k Lotovi,“ poroučí a už obě peláší ke Krásnu.

Málinka si koupila kávová zrnka a Gabra chtěla kus dortu. No, ale když nebyl za šesták ke koupi, rozhodla se pro osvědčený klátek. Dostala právě jen jeden, ale veliký, a to mělo velkou výhodu: nemusela se s Málinkou dělit. Zato Málinka musela dávat Gabře pořád „košťovat“.

Inu, měly se moc dobře. Gabra se chlubí:

„Vidíš, kdybych měla lenošnú hubu – nebylo by ani tvých zrněk a mého velikého klátku!“

Ale co do všeho, když ta dobrota trvá jen chvílku a chuť je znovu! Dcerky spěchaly domů škemrat o nový šesták.

Ale to si na matku ani na babičku už nepřišly! Ač Gabra pořád tvrdila, že si ještě na výklady nezvykla, ničeho jí nedaly. Ať se učí odpírat, bude mít zásluhu!

„Jaké zásluhy,“ bručí Gabra. „Vy byste měly zásluhu, kdybyste nám daly na dort!“

Ale maminka o takové zásluhy nestála. Štěstí, že tatínek nebyl právě doma, ten by se dal možná obměkčit. Takto aspoň dcerky musí poslechnout!

Nedalo se tedy nic dělat.

Gabra si stoupla na dvoreček a mudrovala:

„To by v tom byl čert, abych si k penězom nepomohla!“

Sotva čerta zavolala, už tu byl a cosi jí pošuškal. Převelikou darebnost!

„Chichichi!“ zasmála se pojednou, skákajíc radostí do výšky. „To bude legraca!“

Už tu byla Málinka a chtěla vědět, čemu se Gabra směje.

„Počkaj, přinesu to!“ odpovídala Gabra a odběhla.

Ve chvílce byla zpátky.

„Hádaj, Málino, co mám v ruce? Naozajskou korunu, nebo zabalený knoflík ve staniolu?“ povídala sestře, rozevírajíc před ní dlaň, v níž se cosi zalesklo.

„Naozajskou korunu,“ – hádala Málinka. „Kdes ju vzala?“

„Sláva!“ zajásala Gabra. „Naozajskou korunu! Tož to ani starý Lot nepozná. Juchú!“

Ba, měla pravdu. Starý, kovový knoflík z kabátové podšívky tak skvěle zabalila do staniolu, že byl na první pohled od skutečné koruny k nerozeznání.

„Honem polet,“ vzala Málinku za ruku, „než mňa to přejde!“

V malé chvíli stály před cukrářským krámem.

Gabra ničeho Málince nevysvětlovala a jen jí poručila:

„Di a poruč si z dorta krajíc jak zajíc! Až ti to Lot dá, tož mu fúkni do d'úrky v pultě tuto korunu a honem uteč!“

Gabra byla přesvědčena, že u Lotů mají jistě v pultě „d'úrku“ na peníze, jako u nich ve Štítné měl pan kupec Cepek.

Málinka chvílku naprázdno zaklapala pusou, jako by chtěla ještě něco říci, ale na slovo se nezmohla.

To byla podezřelá koruna! Málunku začala pojednou pálit v dlani. Neměla by ji raději zahodit? Chce se podívat na peníz zblízka, ale vtom již Gabra čile otevře dveře a vstřčí milou Málunku dovnitř.

Málince nic pořádného nemohlo napadnout a provedla tedy navlas všechno tak, jak jí Gabra byla poručila.

Jen se jí trochu zaklepala kolena, když hledala marně očima díрку v pultě. Nemohla jí nalézt, a jak se jí i ruce chvěly, milý peníz se zakutálel bůhvíkam na zem.

„Jen jdi,“ povídá jí pan Lot, „já si to zvednu!“

To bylo pro Málunku veliké štěstí.

Utíkala s dortem, co mohla, ale Gabry nikde!

Ta byla chytrá! Bodejť bude čekat za dveřmi, až vyletí cukrář Lot a ona také něco slízne, ne?

Až daleko za rohem vykukovala na Málunku rozpálená hlava její čiperné sestry.

Mrkla na Málunku, vzaly se za ruce a utíkaly, co jim nohy stačily, k Bečvě.

Tam u vrbiček, kde byl a žil štítenský pulec, se cítily nejvíc doma – tož tam usedly a nejdřív se pořádně vydýchaly. Pak musela Málinka povídat, jak to všechno provedla. Bylo jí při tom do pláče, a tu ji Gabra zakřikla:

„Včil nebeč, až to sníme!“

To bylo vlastně nejmoudřejší. Když už dort měly, snad jej nakonec ne zahodí sníst rybám? Zvláště když na ně z bílého papíru tak krásně hleděl a voněl až-až!

Gabra jej rozdělila spravedlivě na dvě poloviny, potěžkala v rukou, aby snad nebyla některá větší, a dcerky pojedly.

„Já si připadám jako v ráji...,“ začínala rozprávku Málinka.

„No vidíš...,“ povzbuzovala ji Gabra.

„No ja, jak v ráji, enom že po hříchu, jak ten Adam s tú Evú, když pojedli jabko...,“ zafňukala Málinka.

„Nedělaj hada,“ odbyla ji Gabra.

„Ono sa ti řekne, neděľaj hada, ale když máme včil hřích, a tys mňa navedla...“ nedala se Málinka.

„Lele, svatúška, proč lezlas do krámu, co? Já, – kdybych tam nechtěla, tož tam nevlezu ani za nic. Chtělo sa ti dorta, dělalas hlúpú, pravda?“

„Ale tys mně neřekla, co je to za korunu!“ nedala se Málinka.

„A tys nevěděla, že je to knoflík ve staniolu, pravda? Začestuj sa!“ uhodila přímo na Málinku.

Málinka mlčela. Ba, tušila, že to není koruna, jak má být.

„E, co, netrapme sa!“ mávla rukou Gabra. „Horší věc na tom je ta, že nás může Lot chytit. Kdo ví, esli nás nehoní nebo na nás nekde nečháh!“

„Já chcu dom – k mamince,“ zaplakala Málinka.

I Gabře se pojednou chtělo domů. Tam je to ze všeho nejbezpečnější – u maminky – u tatínka! Ti jim nikdy ublížit nedají!

Ať provedou dcerky cokoliv, vždy jim všecko odpustí a snad i tentokráte.

Kdo ví? říkal jim však vnitřní hlas.

Gabře se přece jen nechtělo hned po hodech se zpovídat... Uznala za vhodné, že tato věc se musí před maminkou zatím zatajit. Aspoň na hezky dlouho!

„Máľino, neopovaž sa říct neco mamince! Ta by ti dala, žes kradla!“

„Jezulinky,“ dolekala se Málinka.

„Já – že sem – kradla?“ zapotácela se na trávničku. Kradla! Kradla! Lidičky, Málinka kradla! letělo jí dušičkou. Lehla si na zem, hlavu položila do trávy a ještě více zaplakala. Ona je zlodějka! Ona krade!

„Nelamentuj a pod' dom jakby nic,“ poroučela Gabra. „Utři si nos, nech naši hned nepoznají, žes bečela.“

Málinka se nehýbala, jen plakala.

„Hen ide jakýsi mužský, naposledy aby to byl tak Lot,“ šidila Gabra Málinku.

To pomohlo. Málinka vyskočila jako jelen a brala to dlouhými kroky kolem elektrárny domů.

Gabra pospíchala za ní a bylo jí ze všeho do smíchu. Ráda by byla Málinku pozlobila a chtěla se jí už už ptát, zdali jí nepůjčil dědek

z perníkové chaloupky sedmimílové boty, že tak upaluje. Ale nešlo to! Musela by to za ní křičet, jak byla daleko vpředu – a tak Gabra raději mlčela.

Však už byly u samého domova, a to už i Gabru všecka veselost přešla.

Potichu vešly domů a Málinka si musela zastírat oči, když šla kolem maminky.

Nemohla pro lítost ani na ni pohledět! A jak se styděla! Vždyť kradla! Kdyby to aspoň mohla mamince říci, snad by si ulevila!

Ale Gabra po Málince zrovna pásla. Když šla kolem maminky, tak se na sestru hrozně zamračila, že jí zpověď ztrnula na rtech.

Kolikrát už Málinka začala: „Maminko...“ ale dál nedošla.

Ono se lehko řekne: nesmíš to říci! Ale jazýček pálí, hlavička je těžká a maminka tak nablízku!

Gabra přes všecku svoji statečnost trpěla také. Ať si zpívala na dvoře sebeveselejší písničky, nic platno! Svědomí nezakřikla.

Špatně se jí dařilo hlavně v noci.

Zdálo se jí, že jdou pro ni četníci a dávají jí řetízky na ruce. Maminka omdlévá a Gabra chce honem utéci. A tu zas proti ní vedou Málinku, všecku uplakanou a s řetězy na ruku. Když jde Málinka do šatlavy, půjde Gabra taky. Neopustí svou sestru!

„Enom nás, četníci, nevod'te okolo kapličky,“ prosí Gabra. „Co by si pomysleli ogaři?“

Tu se však probouzí a hle – maminka se k ní sklání a je všecka ustaraná. Chce se Gabry na něco ptát.

„Nic mně není –“ hlásí Gabra už napřed. „Enom mňa ogaři honili!“

To je maminka ráda! Zatrápení ogaři, když honí Gabru i ve snu!

Málinka ráno také po těžkém snu vlezla si do postele k babičce.

„Tak jak se ti líbí v městě, Málinko?“ začíná řeč stařenka.

Ale místo odpovědi vnučka se usedavě rozplakala. Tu přisedá k ní i maminka a obě ženy děvčátko hladí.

„Stýská se jim po Štítné,“ usoudily ty dobré duše. Zvláště když viděly Gabru, jež právě vstala, kterak si obouvá punčochy a sedí na malé sto-

ličce v koutku – zády do světnice. To dělala vždy, když se hněvala nebo když jí bylo smutno.

Toho dne vůbec nic do dcerek nebylo. Šly na zahradu, na dvoreček, ale nic je nebavilo. Ani psi, ani kocour, ať se k nim lísali, jak chtěli. Šly si hrát raději s panenkami, ale ani to se jim dnes nedařilo. Gabru popadl vztek a vytahala pannám za vlasy. Pak si je položila na bříška, vysoukala sukénky a všem pannám vařečkou nabušila. Málinka se všecka zděsila!

Takové krásné panenky, a jak načesané! K čemu teď vypadají? Jako rorejsi! Některé měly otlučené nosy, jiné byly všecky umazané. Začala panny chránit a dcerky se zle poškorpily. Ale pak se usnesly, že si budou hrát na papírku mlýnek. Než místo čárek dělaly křížky a zas obráceně, všecko se jim pletlo a papírek roztrhaly.

„Víš, že sa těším na zpověď?“ z ničehož nic povídala Gabra, když se už chýlilo k večeru.

„A víš, že já to do zpovědi nevydržím?“ vyhrkla Málinka – rozplakala se a utekla domů.

Opravdu, už to naprosto déle nevydržela.

Padla mamince okolo krku.

„Maminko, je to veliký hřích, když někdo někoho ošidí?“ zavzlykala.

„No, jakpak by to nebyl hřích! Je to velký hřích – jen se nedej!“ odpovídala matka v domnění, že jistě chce Gabra Málinku o nějakou maličkost podfouknout.

„A co sa stane, když takového zloděja chytnú?“ ptala se nesměle Málinka.

„No, chytnou-li velikého zloděje, co krade třebas v krámech, dají ho četníkům, soudí se pak – a nakonec ho vedou šupem do rodné obce.“

„Šu-šu-šu-šupem!“ vykřikla Gabra ve dveřích, kde naslouchala, a rozpráhla ohromením ruce.

„Povedú nás přes Štítnú, uvidí nás celá dědina, cérky, ogaři, pan farář, aj ten starý kostelník Struhař... ta haňba, ta haňba! Ó, my dvě nešťastnice, co sme to provédly!“ lamentuje Gabra neustále a lítá po kuchyni jako bez rozumu. Málinka stojí v koutku a rve si vlasy z hlavy.

Ale už se rozbíhá k mamince a žaluje:

„Mami – maminko, my sme s Gabrú – – my sme kupovaly od Lota cukrové za zabalený knoflík ve staniolu, my sme kradly, nás povedú četníci...“

„Já sem to zavinila, já – né Málinka,“ odstrkuje Gabra Málunku. „Já a moja mlsná huba!“ Hned se přes ni pořádně pleskla.

„Aj mně sa chtělo dorta,“ bere na sebe také vinu Málinka.

„Ale já sem zabalila knoflík do staniolu, aby vypadal jak koruna, já sem ju poslala k Lotovi,“ křičí Gabra.

„A já sem to kupovala, já sem lhala, já su ta zlodějka,“ doznává Málinka.

Ze všech těchto řečí poznala maminka, jaký že to hřích její dcerky mají. Pohněvalo ji to!

„Štěstí pro vás, že tu není právě tatínek,“ domlouvala dcerkám zaraženě, „ten by z vás měl malou radost.“

Ale babička pokyvuje moudře hlavou:

„Inu město! A ty dcerky, jako ti dva zajíčkové! Všude samé lákadlo na peníze, kdopak se jim může divit?“

Ale maminka přísně rozhoduje: „Děti nemají hladu, musejí si zvykat na odříkání.“

„Hned ráno donesete panu Lotovi korunu a ke všemu se musíte přiznat,“ obrací se přísně k dcerkám. „Tak! A musíte ho pěkně poprosit za odpuštění! Ať pan Lot ví, že mám dobře vychované děti a ne nějaké hajdaláky. Tak! Potom teprve budete zase moje děti,“ odstrkuje uplakané dcerky od sebe.

Zle se jim toho dne usínalo. Co měly, chudery, dělat, pokání musely podstoupit a největším trestem pro ně bylo, že se na ně maminka stále hněvala. Dokud pana Lota neodprosí, nesmějí k mamince!

Už aby bylo ráno!

Toho večera usnula Málinka jen jakoby nerada v koutku maminčiny postele. Tam se to přec jen nejkrásněji spalo!

Ale jaký div divoucí ráno! Málinka nespí u maminky, ale na své pohovce. Maminka ji u sebe nestrpěla a odnesla ji spící na pohovku. Jak je to smutné, když se maminka hněvá.

A tak raději ji honem udobřit!

Však už maminka stojí nad nimi s korunou v ruce a znovu napomíná:

„Nezapomeňte pěkně poprosit za odpuštění! Pan Lot musí vědět, že jste z pořádné rodiny. Přiznejte se – jistě vám to odpustí!“

Dcerky vyšly. Dobré vůle bylo nazbyt, ale když se blížily ke krámku, začaly posílat jedna druhou.

„Jdi ty!“

„Jdi ty!“

Už byly u samých dveří krámu a zase utekly.

„Takhle to nejde!“ povídala Gabra Málince. „Tys kupovala, tož musíš jít aj prosit!“

„Ale kdepak!“ Nedala se tentokráte Málinka nabalamutit. „Větší hřích má ten, kdo navádí! Prosit musíš ty!“

„Hubo darebná,“ domlouvala jí Gabra, „a to sis nepamatovala, copak od tatínka neslyšel, že pořádný člověk sa k hříchu nedá zlákat? Tož enom nedělaj svatúška a nevymlúvaj sa! Ale co bych sa tady s tebu hádala! Daj sem korunu! A marš k mostu! Tam čakaj!“

Když už se Gabra rozhodla, že do krámu půjde sama, nemusí Málina zrovna vidět, kdyby jí pan Lot náhodou nalepancoval nebo ji jinak neslavně vyprovázel!

Málinka tedy odešla k mostu.

Čím víc se Gabra ke krámku blížila, tím měla lepší nápady. A když už byla u samých dveří, navlas věděla, co udělá:

Otevřela dveře, hodila korunu dovnitř na zem, a křikla do krámu:

„Odpusťte mně ten knoflík...“ – a byla ta tam!

Ale k mostu nešla! Kdepak! Kdož ví, jestli za ní pan Lot neletí! A stržit ostudu před Málinkou? Ani za nic!

Ale když viděla, že pan Lot a nikdo jiný po ulici neběží, obešla ulici dokola a mířila k Málince k mostu opačnou stranou.

„Ale počkat!“ rozmýšlela. „To nepůjde jen tak! Málinka se musí nabalamutit! A pořádně vytrestat! Vylezla by z toho moc lacině!“

Však už ji vidí. Stojí u mostu jak ta socha, pod kterou se usídlila. Všecka bledá, s očima vytřeštěnýma.

Gabra už měla zas svoji starou kuráž, dala si ruce na záda, začala se nakrucovat a prozpěvovala si: „Lalala, lalala.“

„Kdes byla tak dlůho?“ vyhrkla na ni Málinka.

„Hm, to kdybys věděla,“ odsekla Gabra – držíc pyšně nos co nejvýš.

„Vyprávěj,“ nedočkavě se na ni věšela Málinka. „Nedostalas lepavec? Nevyhodil ťa? Pověz!“

„Hm, ty hlupá,“ nafukovala se Gabra. „Mňa už někdo vyhodil? Abys věděla, pan Lot měl z méj poctivosti takovou radost, že mňa pozval dalėj a pohostil mňa! To je ti velice hodný člověk! Snědla sem kus dorta – jak ruka – a považ si, dal mně aj na lžičku zmrzliny!“

„Zmr-zli-ny?“ opakovala jako ve snách Málinka.

Ó já, zmrzlina! Darma mluvit, o té Málinka dosud jen slyšela. A Gabra, prosím, už ji jedla! A ona ne!

„Ó, to je škoda, že sem s tebou nešla, ó já hlupá,“ litovala Málinka.

„No, to máš velikú škodu! A kdybys věděla, jaké mám lehké svědomí! Tralala, tralala,“ prozpěvovala si Gabra a točila se před Málinkou dokolečka.

Málinka byla z toho celá u vytržení. A to svědomí! Ba, ba, měla je dosud velmi těžké! Cítí to nyní dobře! Věru, velká škoda, že nešla s Gabrou, jak jí mohlo být lehké, a – mohla jísti k tomu ještě zmrzlinu!

„Málinko,“ z ničeho nic povídá Gabra sestře. „Já bych ti věděla rady: jdi takéj k Lotovi, řekni, že si moja sestra, žes tú falešnú korunu dala ty a on ťa takéj pohostí!“

Málinka zamrkala radostně očima, rozjasnilo se jí najednou v hlavě a už uháněla k panu Lotovi, jen se za ní prášilo. Gabra ať si jde domů, Málinka už trefí sama!

Pan cukrář Lot byl nemálo překvapen, když naň neznámé děvčátko upejpavě spustilo:

„Prosím, pane Lot, já su ta istá Málinka, co u vás kupovala za zabalený knoflík ve staniolu.“ K dalším slovům se nedostala. Pan Lot vytřeštil oči a celý se nahrbil:

„I ty jedno mazané ledaco, tož už ťa mám!“ popadl Málinku za vlasy. „A eště sa mně opováží jít na oči! No počkaj, včil sa budeš mět po pěti!“ A už volá na ženu: „Ty, stará, slyšíš, polet’ sem a vezmi s sebu pikslu s mletým pepřem, budú sa tady odbývat hody! Za ten podfuk dostaneš do huby pepřa, abys podruhěj lidi nešidila.“

Málinka spustila křik na celé kolo! Křičí, jako by jí někdo bral hlavu, a zapřisahává se, že tu korunu nahradila před chvilkou její sestra Gabra.

„Já ti dám nahradila!“ křičí Lot. „Budu sa zas najspěš plazit po břušce po zemi a nakonec zas najdu zabalený knoflík! To víš! To si mosíš počkat až na prvního apríla!“

A cukrář se zase tváří strašlivě, jako by opravdu chtěl dcerce nasypat do úst pepře, hrozí a hromuje, i na ženu znovu volá, aby už jen šla s pepřenkou na pomoc.

Nakonec vystrkuje rozkřičenou Málinku za dveře a ještě za ní rukou hrozí.

Jak se Málinka dostala za dveře, už nenaříkala. Jen si tiše poplakala. Dobře se jí stalo. Lepší je dostat co proto, než být zlodějkou.

Očistila si své svědomí docela. Za velkou darebnost – spravedlivá odplata!

Nic jiného si teď nepřála, než být hodně brzo u své maminky! – – –

Před domem už na ni čekala Gabra. Vidouc sestru uplakanou, ani se na nic neptala. Byla zaražena a svědomí ji hryzlo. Však na ni Málinka ani nemluvila a jen pospíchala za maminkou. Padly jí obě okolo krku a maminka jim porozuměla. Odpustila a hladila obě dvě. Věděla, že její dcerky jsou přece jen v jádře hodné a svého činu litují.

A tolik uznala, že v městě je nástrah moc a že bude dcerkám mnohdy těžko jim ujít. I rozhodla se dopřávat dětem výdělků. Dvacetník dostaly, když vypelely záhonek, korunu za spravení dvířek u chlívku a dva dvacetníky za zametání dvora.

A jak rády to dcerky dělaly!

Pěkný byl na ně pohled, jak zápolily tu s kladívkem, dávajíce z kůže od slaniny nové závěsy ke dvířkám, a tu zas, jak se otáčejí s koštětem.

Práce jim šla k duhu a tvářičky jim jen jen červenaly!

Za krátký čas měly již pár svých krejcarů. A myslíte, že s nimi utíkaly k cukráři?

Chraň Bůh!

Poznaly, jak jsou vydělané peníze vzácné, a naučily se šetřit.

Věru, maminka z nich mohla mít opravdovou radost!

Dcerky u doktora

Všichni si pomalu zvykali ve městě, když nová starost naplnila srdce tatínkovo a maminčino. Rozstonala se dobrá babička. Polehávala, až ulehla docela. Chvěla se jako osika. Bolela ji hlava a celé tělo, i musela zůstat v posteli. Tatínek nemeškal a běžel pro doktora. Babička už není mladá a musí být v lékařské péči!

Dobrá babička!

Děti na ni hleděly plny úzkosti a zakrývaly ji až po krček, jen aby se vyhrála a nechvěla se.

Pan doktor přišel, na očích okuláry, babičku proklepal, ale nepostrašil.

Je prý stěhováním trochu rozrušena, ať si poleží nějaký ten den, a bude dobře. Při jejím věku však nutno dobře opatrovati a léčiti, a že se tedy na ni přijde ještě několikrát podívat a přinese jí dobré léky.

Pan doktor k babičce pěkně chodil, dával kapky pro posilu i mazání, aby tělo okřálo.

Skutečně! Stařence se za několik dní už volněji dýchalo, už se na děti i usmívala, a když pan doktor prohlásil, že je u pacientky naposled, že už lékaře nepotřebuje, zatočily si dcerky zase vesele na dvorečku mlýnek.

A že bylo prvního a babička, takto vdova po řediteli školy, „fasovala“, samou radostí dala dcerkám tentokráte větší „deputát“, než obvykle jim dávala.

Ty byly rády!

Asi po desíti dnech uznala maminka za vhodné zaplatit účet panu doktorovi za léčení. Ať se dcerky proběhnou, mohou jej zaplatit samy!

Dcerky šly. Nesly obálku s penězi před sebou jako svátost, aby ji neztratily. Gabra říkala:

„Dokavád' vidím tuto obálku, nemyslím na darebnosti!“ Ztratiti peníze nechtěla ani za nic!

Málinka také držela obálku za kousek, neb i na ni přicházely někdy darebné myšlenky.

Tak se šťastně dostaly kol kapličky, kde se ti ogaři tolik perou, ulicí k mostu, a pak bylo už jen pár kroků k panu doktorovi.

Stoupaly po schodech a nějak se jim úžil dech. Jakživy ještě u lékaře nebyly a představovaly si jeho byt jako úplnou zvláštnost, právě jako v té písni: Janko, Janko, kdo ťa rúbal...

Málinka povídala Gabře:

„Člověče, to uvidíme věci!“

Gabra na to:

„Člověče, měly bysme si na to zazpívat tu písničku: Janko, Janko, nech sa poučíme.“ Tož si ji potichoučku po schodech broukaly:

„Janko, Janko, kdo ťa rúbal,
že tvěj krve neľuto – neľuto – neľutoval?
Kdo ťa rúbal, nech ťa zhojí,
nech ťa vede k doktoro – k doktoro – k doktorovi.
K doktorovi do světnice,
kde sú zlaté okeni – okeni – okenice.“

„Vidíš, u doktora sú zlaté okenice!“ poučovala Málinku Gabra.

„A dělajú tam masti,“ dodávala Málinka. „Dybych aspoň viděla, jak sa taková masť dělá!“

„To by sis mosela dřív polámat kosti, a potom bys věděla, jak sa dělá aj jak účinkuje...“

A to raději Málinka nechtěla! Až bude větší, někoho se na to zeptá. Tak pomalu dcerky došly až ke dveřím čekárny a nahlížely klíčovou dírkou, kdo tam všecko je. Moc neviděly, jen jakési bílé dveře.

Dcerky zaklepaly, a když jim nikdo nešel otevřít, zahubovaly a začaly, dost nerady, zvonit na zvoneček. Na ten zvonily rády, jen když je nikdo neviděl, a tak to pomalu ani pořádně neuměly. Zazvonily a chtěly po svém způsobu utéci. Už tu však byla nějaká dívka v čepečku, mračí se na děti a říká:

„Proč zvoníte, žáby, což neumíte číst cedulku: Vstupte bez zvonění?“

„No šak sme hned' nezvonily, enom klepaly a nikdo nešél, tož – – –“

„Nepovídejte a jděte!“ vstrčila dívka nejdřív Gabru a potom Málunku do čekárny.

Gabra se ošívá a šeptá Málince:

„Kdybysme přece nějakú tu hlúpost' provedly, tož neprav, čí sme! Já dycky řeknu, že jsme z Křivého – víš, to je dědina za Mezříčem. Pamatuji si to!“ Málinka jen přikývla.

Dcerky si nesměle usedly na dvě židličky vedle sebe, rozšířily oči a hledaly nejdřív zlaté okenice – podle písničky. Ale nebylo jich.

„No vida, potom si člověk myslí, že je to u doktora kdovíjaké, a ono je to jako u nás,“ myslí si Gabra. „Na bílo natřená okna, záclonky a basta. Jen o pár květin tady mají víc. Konečně, i to se dá doma pořídit!“ Tak si Gabra bude raději prohlížet pacienty.

Málinka už si je prohlížela hned, jak přišla.

V koutě sedí zadumaná paní se zavázanou rukou. Opodál chlapec s oteklou tváří. Na lavičce jakási maminka s malým miminkem, pak starý dědoušek s třaslavou hlavou a se zavázaným okem, a u okna napudrovaná slečinka, – to byl pěkný pacient!

Hle, hle, kohopak to vidí Málinka tamhle v koutě? Je to jakýsi pán, zabraný do čtení, zamračený a takový nějaký veliký a ohromný.

Čím víc se na něj Málinka dívá, tím víc vykuluje oči. Naklání se ke Gabře a šeptá, že to slyší celá čekárna:

„To je tlustý dědek, vid'?“

Gabra šťuchá do Málinky, ale ta se nedá:

„Jezusku, ten má břuch!“

Gabra se nachyluje k Málince a povídá jí:

„To bude asi ten ‚Široký‘ z pohádky!“

Ale Málinka ji sotva vyslechne a zas šušká:

„Ty, Gabro, ten má dlouhé nohy, já to jakživa ešče neviděla!“

„Tož sa nedívaj,“ okřikuje ji Gabra vidouc, že se obecenstvo v čekárně začíná usmívat.

Málinka pokračuje:

„Co myslíš, Gabro, co je mu?“

Gabra vysvětluje:

„Možná, že sa přecpal nebo je nafúknutý...“

„Na to je dobré vypít odvar z máty peprnéj,“ – uvažuje Málinka, která má od malička sklony k bylinnému léčení a ledacos už o tom ví.

Gabra zapomněla, že by neměla šeptat, a odpovídá Málince:

„Kdo ví, co je mu; takoví břucháči majú místo krve vodu a brzo umřú.“

Tlustý pán, který se na židli už hezkou chvíli vrtí, pojednou vyskočí a žene se k dětem:

„Marš, ven, dareby! Nevychovanci! Já ti dám, ty střapáci jeden, – místo krve vodu! Neumíš se chovat mezi lidmi, marš za dveře!“ A natřásal se nad nimi jako obr.

Málinka se chytla Gabry za ruku a držela se jí jako klíště.

Gabra se však příliš nelekla, popadla Málinku za ruku a řekla:

„Nenecháme sa od kohosi urážat! Půjdem dom, do Křivého!“ A už byly za dveřmi.

Lidé v čekárně živě rokovali o rozpustilých dětech a dcerky za dveřmi se pomalu uklidňovaly. Rozhlížely se a začalo se jim v předsíni docela líbit.

Vábila je předsíňová stěna se zrcadlem. I vzaly se okolo krku a hrozily na sebe:

„Ty, ty, ty!“ povídala tiše sama sobě Gabra do zrcadla. „Vyhodili ťa, vid’? Polepši sa a víckrát neprav, že má dědek místo krve vodu!“

Málinka povídala svému obrazu:

„Málinko, Málinko, ty máš hříchů! Posmívala sas dědkovi, nezdo bo z Křivého!“

„Nazdar, rodačko!“ podávala Gabra Málince ruku. Smály se až hrůza, a tož Gabra raděj Málinku odtáhla od zrcadla dále.

Stanuly u bíle natřených dveří. Gabra v ráži je pootevřela. A jé! Špíže! To se budou mít dcerky zase jednou dobře! Gabra navrhovala, že by si mohly trochu „zobnout“ z některé sklenice s marmeládou, kterých tu

stály celé řady. Ale Málinka nechtěla ani za nic! Ať si Gabra říkala, jak chtěla, že starší sestru musí poslouchat, nedala se! Krást přece nebude!

Tož Gabra v duchu uznala, že Málinka má přece jen pravdu a tak aspoň čichala a olizovala se. Vyskakovala nad marmeládami a prstem napodobila lízání. Ale jak něco šustlo, už utíkaly!

Když se dost „nalízaly“, – neboť i Málince dávala Gabra ochutnat prstem okolo nosu – hledaly další oběť své rozjařenosti.

Uviděly ještě jedny bílé dveře, menší než ostatní.

„Safra, co je toto?“ přemýšlí Gabra.

„Děvčico, nechod' tam,“ tahala zpátky Málinka Gabru, „kdo ví, nemá-li tam pan doktor latinskú kuchyň. Možná, že je tam kostra!“

A to zrovna bylo, jako když řekne Gabře: Jdi tam!

Honem dveře otevřela, ale kostry nikde!

„Co je to tady?“

Dívá se dovnitř. Ne, tohle dcerky ještě nikdy neviděly! Samý porculán a vpravo – do kahrmenta – na co to je – jakési dřevěné držátko.

„To bude nějaká lotrovina!“ myslí si Gabra.

Na co je to? No, Gabra hned uvidí! Zatáhne si za to držátko!

Marně ji Málinka vleče zpátky, že možná potom vyleze kostra. Nic platno, Gabra si právě zatáhla a – ó hrůza – spustil se jakýsi hrozný rachot, dcerky vytřeštily oči – a už se hrnuly vody odkudsi přes všechny porculány...

„Potopa světa!“ vykřikla Málinka a hnala se úprkem ven. „Honem ven!“ pádila za ní Gabra.

Nechaly všechny dveře dokořán a jen letěly! Nezastavily se až u mostu. Tam teprve si oddychly.

„Co sme to udělaly!“ lamentují obě.

„Enom aby sa doktor nedověděl, kdo to udělal –,“ měla starost Gabra.

Málinka byla v hrůze. Jistě uvolnily nějaký hasicí přístroj, o jakém čtla jednou v tatínkových novinách, a teď se bude voda valit po celém bytě, po celém domě, zaplaví sklepy, poteče po ulici a nikdo neví odkud, aby se to zastavilo. Vědomí hrozně viny na ně dolehlo.

„Já sa udám u hasičů, co sme to udělaly!“

Ale Gabra nedala. To tak! Navečer se samy podívají, netekou-li proudy vod po ulici kol lékařova domu, a když ne, tož je to šťastně zastavené.

„Lepší, když voda teče, než kdyby byl oheň. – Bat', kdo to jakživ slyšel, jít sa udat hasičom, že teče voda! To oni sú rádi, když teče! Hasiči sú na oheň, a ne na vodu!“ rozhodovala starší.

Když to Gabra Málince tak moudře vysvětlila, dala si říci.

Mamince doma Gabra řekla, že pan doktor peníze nevezal.

Málinka št'uchala do sestry, proč lže, ale Gabra říkala šeptem:

„Lžu? Copak je vzal?“

Málinka, nemít v sobě takovou hrůzu z puštěné vody, byla by se přiznala. Ale strach z toho, co provedly, zastínil všechny ostatní pocity.

Večer šly s Gabrou na obhlídku. Šouraly se kolem doktorova domu, ale kde nic tu nic!

„Že nám to hned' nenapadlo!“ říká Gabra. „Dyt' to dělalo takový rámus, že istě ten dědek z čekárny vyletěl a zastavil to!“

Málince se také rozbřesklo v hlavě a měla radost. Dobře na dědka! Jistě s tím měl práci!

„A možná, že to bylo potom na něho,“ zasmála se Gabra.

Mamince však bylo tuze divné, že pan doktor peněz nevezal. Byla ráda. Jistě je to uznalý člověk. Maminka mu musí jít poděkovat.

Šla hned druhého dne.

To se pan doktor nadivil! Ale už pomalu chápe! Slyšel od jednoho pacienta o dvou neslušných dcerkách, jak si zařádily, a už byl doma. Mamince opravdu slevil léčení, aby ji nepřivedl do rozpaků. Jen jí povídal, aby vyřídila Gabře, že jej připravila o nejlepšího pacienta. Starý pan Ledek, vážený obchodník, nikdy prý už o jeho ordinaci nezavadí...

Maminka brzy pochopila vše. Zas jí dcerky, nezdooby jedny, provedly ostudu, a jakou! U doktora!

„Pane Bože, co si s nimi počnu!“ povzdechla si.

Ale Gabra říkala:

„Buďte ráda, maminko, že sme neztratily peníže! Dyt' ani nevíte, jaký jsme zažily strach a hrůzu z povodně!“

A to se už maminka neudržela a zasmála se. Inu, copak za to mohly, že ve štítenské škole i v jejich novém domově neměly dosud splachovacího zařízení? Dětem však zahrozila, že, budou-li se ještě jednou tak nezpůsobně chovat, trestu neujdou.

Dcerky u zkoušky

V druhé polovině prázdnin se tatínek věnoval dětem úplně. Brával je s sebou na procházku, chodil s nimi po kopcích i dolinách, kolem Bečvy až daleko k Poličné a zas na opačnou stranu.

S kopců pak hleděl s dětmi na tiché, krásné město Meziříčí a těšil se, že zde našel jistě vše, co pro sebe i svou rodinu hledal! Přečísané okolí se líbilo tatínkovi i dětem nesmírně. Nejčastěji šli procházkou přes „Stinadla“ kolem ústavu pro hluchoněmé do Křivého, poseděli v lese, tatínek dcerky poučil a zase šli dále. Opravdu, na procházkách se pořád učily. „Vybraná slova“ znaly dcerky lépe než „Otčenáš“ a stejně i násobilku nebo rozebírání vět. Dcerky se učily obě. Gabra to musí umět a Málince to neuškodí!

A když všechno dcerky dobře uměly, povídali si o květinách, o stromech, o zvířatech a o všem, co cestou potkávali.

Byly to procházky příjemné i užitečné. Dcerky mnoho zmoudřely a poznaly celé krásné okolí. A jak užily tatínka! Daleko víc než ve Štítné, kde jako správce školy měl stále plno starostí.

Pomalů se prázdniny chýlily ke konci a Gabra, ač byla dobře připravena, přec se jen musela ještě stále učit.

Však už se jí to pletlo všechno dohromady, a tak když honila večer slepice na bidýlko, křičela na ně: „Pysk, pyšný, pytel, třpytiti se, kopyto, pipipi!“

K velké radosti dcerek koupila maminka pěkné prasátko a Gabře se hned zdálo, že prasátko chrochtá tvrdé slabiky: hy, chy, ky, dy, ty, ny, ry.

Na kocoura Macka volala: ži, ši, či, di, ti, ni, ři. A měla pěknou zábavu.

Když se dcerky koupaly a Málinka si lehla na prkénko, učíc se plovat nznak, Gabra na ni vážně volala: plyne, mlynář, polykáme – – – a to obyčejně ano. Málinka polykala andělíčky a plovat se přece nenaučila.

Slavný den zkoušky se přiblížil. Gabra nechtěla s sebou ani tatínka, ani maminku. Stačí prý si sama, nejvýš by s ní mohla jít Málinka.

Obě dcerky dostaly sváteční modré šaty s námořnickými čepicemi a ve sváteční náladě šly.

Maminka slzela a tatínek se v nadšení díval za dcerkami.

Tu se Gabra z ničeho nic od vrátek vrátila.

„Tati, nedělá se tam takéj, pro svatého Jána, zkúška z němčiny?“

„Ale kdepak,“ směje se tatínek. „Bud' klidná!“

„To su ráda,“ libovala si Gabra a oddychla si zhluboka.

„To by to dopadlo, vid'?“ pokyvuje hlavou babička, která také vyšla ze dveří. „Němčina a naše Gabra, to nejde dohromady!“

„Enom si nemyslete,“ čertí se děvče. „Já už umím dost, enom poslúchajte: stodola šajr, oheň fajr, koza cíge, mucha flíge, huba mund, Málina špunt...“ končila ukazujíc na Málinku – jen o rok mladší, ale o hodný kus menší.

„Umím německy nebo neumím?“

Rodiče se smáli a Gabra vyšla vesele z vrat.

Na ulici napomínala sestru: „Tož natahuj nohy, ať už sme tam! Pokusíš se o zkúšku takéj se mnú!“

„Ale, Gabro, já sa přeca jen bójím! Když mňa tatínek nepřihlásil!“

„Co by ťa přihlašoval? Jak vyvolajú ‚Tauberová‘, řekneš ‚zde!‘ ty aj já – nebudeme lhát.“

„Mně sa klepú kolena!“ stěžuje si Málinka. „Ešli propadnu, haňbú zhořím!“

„Tož vidíš! Když propadneš, odejdeš a nikdo nic neví. Prolezeš-li, tož to rozhlásíš slavnostně. A doma téj slávy! Ptaj sa!“

Málinka se až celá zapýřila! Překvapí svou maminku! Jen aby jí v gymnasiu na to nepřišli a nevyhodili ji ven! Měla věru velikou starost.

Brzy usedly dcerky v lavici mezi řadu jiných děvčat a zkouška začala.

Do třídy vstoupil vážný profesor a rozhlédl se, až se Málince z toho zatočila hlava. Hned by byla utekla! Ale Gabra ji pevně držela za ruku a kapku ji štípala a Málinka se honem vzpamatovala.

„Milé děti,“ promluvil laskavě pan profesor Chalupa, „vítám vás do školy, která bude druhým vaším domovem. Nic se školy nebojte a nás, profesory, mějte v lásce jako své nejlepší přátele, vlastně raději bych řekl, jako své rodiče! Nic nehledte, že naše tváře jsou vážné, ba skoro přísné, takovými nás udělal život. Ale kdybyste mohly pohledět zde,“ – pan profesor položil ruku na srdce – „zde byste našli teplé, vlídné srdcečko, které vás s celou láskou vítá a které vás také s celou láskou bude učit. Děti, my budeme dobří přátelé!“

Děti hleděly na pana profesora a najednou se jim zdálo, že jeho tvář se mění, zjasňuje, a tu i děti se začaly usmívat a najednou z něčeho nic jim padal kámen se srdce dolů, hlavičky se jim probudily a přestaly se bát.

Málinka se usmívala v lavici již všecka spokojena a zářila štěstím jako malý jelimánek. Gabra se nadouvala a ani se neusmála, když panu profesorovi spadl skřípec, který mu tuze špatně držel. A už začal diktát! Dcerky psaly a psaly a byly brzy hotovy. Moc dobře to dopadlo. Jen Málinka měla smůlu. Když si úkol prohlížela a zjistila, že je bez chyby, nadskočila v lavici a z pera se jí udělala na papír pořádná kaňka. To Málince vždy, když dopisovala. To už patřilo k věci, ale nyní ji to tuze mrzelo. Prosím, to se jí stane zrovna při zkoušce na gymnasium! Ale Gabra ani nemukla, popadla Málinčin list a milou kaňku slízla. Pusu si otřela za trest o Málinčin rukáv.

Nu, jen když to dobře dopadlo!

Hůře bylo se slohem.

Pan profesor žádal napsati jakoukoli vzpomínku z prázdnin.

Gabra si začala klepat prstem o ucho, tak jako to psíčkové dělají.

„Lidičky, jak to jenom udělat, abych nenadělala hrůzu chyb? Safra, dobrá rada nad zlato!“

Ale to by nebyla Gabra, aby si nevěděla brzy rady. Zná dobře vybraná slova a dá jich do slohu, co se jen vleze. Pan profesor bude aspoň vidět, jak svědomitě se ke zkoušce připravovala, a už za ta vybraná slova jí dá pěknou známku – i kdyby snad sloh byl kdovíjaký.

Gabra chutě namáčí pero a už píše, jen se jí pero v ruce kmitá.

Náš dvoreček.

Náš dvoreček je veliký pět kotrlenců do široka a patnáct na délku. Když sa dokotrlencuji na konec, narazím na dvířka od chléva. Ty jsem sama spravovala. Dávala jsem nové závěsy. Při tom jsem si pořád opakovala vybraná slova a pěkně do taktu bouchala kladivem: býk, bystrý, bylina, kobyla, obyčej.

Brzo jsme do chléva dávali prasátko. Pořád se mně zdálo, že chrochtá: „Hychy kydy ty nyry!“

To už jsem měla z těch slabik takovou popletenou hlavu. Však dodnes volám na slepice: „Pysk, pyšný, pytel, třpytiti se, pipipi!“ I vzory mě tatínek učil. Tož na čokly od té doby křičím: „Had, sud, oráč, meč, kámen!“ Ale psi jak uslyší „kámen“, schlípnou ocas a tu chvíli jsou v dýmu.

Na prázdniny mám vzpomínky jenom na učení a tož o tom víc psát nebudu. Toho budu mít ve škole ještě dost. Ale tolik musím říci, že náš dvoreček je velice užitečný. Necht' pohlédnu na co chci, všechno mně připomíná vybraná slova.

Gabra Tauberová.

Málince bylo všelijak. Vždyť byl sloh, lidičky! Jak živa se tak Málinka nezpotila, jako dnes! Ale – jakže je to v pohádce? Prokáže-li někdo něco dobrého zvířátkům, má si na ně ve zlé chvíli vzpomenout. Málinka se rozmýšlí a vzpomíná, začíná se usmívat a už píše:

Moji brablenci.

Za štítenskou školou je pěkná zahrada a za ní pěkný včelín a za včelínem pěkní brablenci. Mají tam takový pěkný kopeček. To byli moji brablenci.

Když sme sa lúčili, vystavěla jsem jim medovou horu, aby měli dlouho co do huby.

Jak a kterak?

Od maminky jsem si vyprosila hrnek medu. Med jsem zamíchala do hlíny a udělala z hlíny potom veliký kopeček.

Potom jsem ten kopeček přitlačila k těm brablencům a dávala jsem pozor, co budou dělat.

Brablenci začali čmuchtat, potom začali vylézat a lezli na ten kopeček. Pak se začali stěhovat. Vynášeli děti – ta bílá vajíčka a potom i jiné brablence. Snad to byli nemocní! – Pořád nosili – nosili, nebylo tomu konce. Mne už od ležení bolel břůšek, jak jsem se na ně dívala. Když už jsme měli na druhý den odjet, jdu se ještě na ně podívat. Pomyslete si, ti brablenci se ještě stěhovali! Ale teď dúfám, že už jsou šťastně přestěhovaní a mají se moc dobře!

Pan profesor sbírá úkoly, čte, tu se usmívá, tu se mračí, onde zas pochvaluje, ale u Málinky zůstal stát a díval se na děvčátko zpod brýlí.

„Poslouchej, žabičko, mně se zdá, že my dva bychom si mohli dobře rozumět!

Já mám také rád zvířátka. Ale dřív se musíš naučit dobře česky. Brablenci – to není správné slovo. A ‚když sme sa lúčili‘ také není spisovnou češtinou.“

„Ó, já brambora, já to psala po valašsku? Ale já umím po česku, pane profesor, já umím! Já zapomněla“. Málinka se rozpláče, až ji musí pan profesor těšit, že Málinka zkoušku přece jen udělala, zvláště když tvrdí, že měla odjakživa samé jednotky.

Zato o Gabře neví pan profesor, co si má myslit.

„Co s tebou, hříšnice,“ povídá, čta znovu její úkol. „Čí jsi?“

„Tauberová.“

„A čí je tam ta maličká?“

„Tauberová.“

„Jak to?“ diví se pan profesor.

V tu chvíli spustí Málinka nářek znovu.

„Včil mňa istě vylejú, to bude doma haňby,“ naříká až hrůza.

Gabra už vysvětluje:

„Málinka je u zkoušky enom tak nazdařbůh, esli ju udělá.“

„Naslepo?“ hrozí se pan profesor. „Cožpak ji rodiče nepřihlásili?“

„Ona je ešče mladá a malá. Istě byste ju nevzali. Tož sem ju přinutila, aby šla enom tak se mnú,“ zafňukala i Gabra.

Pan profesor je velice zamyšlen, ale pak povídá dcerkám, aby Málínka ještě téhož dne přinesla doklady, že bude dodatečně přihlášena.

„Líbí se mi, že máš tolik chuti k práci a tolik lásky ke zvířatům,“ říká Málince. „Bud' vždy tak hodná a budeme zadobře. Můžeš mi pak nosívat přírodopisné pomůcky. Nejsem profesorem češtiny, zastupuji zde pouze, než nastoupí nový pan profesor.“

Dcerky si oddychly a Málínka, kdyby se nestyděla, byla by panu profesorovi políbila ruku. Tak jí bylo blaze!

„Jen se učit a učit a umět vybraných slov dobře a vhodně užít,“ díval se významně na Gabru.

Nyní zbývaly už jen počty. Gabra byla na počítání kos a měla úkol nejlépe a nejdříve. Málince úkol celkem dopadl dobře.

Profesor s listinami na chvíli odešel a děvčátka ve třídě byla najednou plna řeči. Jen Gabra s Málínkou si s nikým nepovídaly. Nastávající spolužačky byly jim ještě cizí.

Konečně se dveře zase otevřely a vešel statný pán s plnovousem – ředitel. Vážným hlasem četl jména děvčat, jež byla do školy přijata.

Šlo to podle abecedy, a to se dcerky hodně načekaly, než se dověděly, že i ony obě zkoušku dobře udělaly.

Potom se v mžiku třída vyprázdnila a naše dcerky klusem pospíchaly k domovu.

Gabra musela slíbit Málince, že jí tu slavnou novinu nechá říci samotnu a že do toho ani necekne.

Málínka hned ve dveřích začala nabírat dech, jak to na maminku spustí, a zatím, jak uviděla maminku, tatínka a babičku, začala jen polykat a slova by z ní nedostal.

Nic platno, Gabra musela začít. Mohli by myslit, že Gabra zkoušku neudělala, proto že mlčí, a tož už to nevydržela.

„Radujte sa, rodičové, já su študent a Málínka taky! To sa divíte, co?“

Málinka zas jen zaklapala naprázdno pusinkou a něco škytla a hup! – už byla u maminky! Ale pak přece musela dopodrobna vyložit, jak se vlastně octla u zkoušky a jak ji se zdarem udělala.

A milý Bože, to bylo při tom pláče! Všecku tu svou radost u maminky vyplakala! Zato Gabra se ztratila a tatínek, dívaje se s úsměvem z okna, povídal:

„Radostí dělá po dvoře kotrmelce.“

Gabra právě doskákala ke chlívku, praštila do vrátek a to byl ten patnáctý kotrmelec.

„Dobře to je! Pět do široka a patnáct na délku. Dobře jsem to napsala! To bude jednička jako hrom!“ mlaskla si na konec, sedíc na zemi, ještě všecka upachtěná.

Z Málinky měli všichni radost a maminka snad stokrát za den se na tu svou malou dceru zadívala a utřela si oči.

„Dobrá dcerka, poslušná, dej jí Pámbu štěstí! Ale se svou měkkou povahou moc v životě zakusí!“

Gabře přála maminka také štěstí vrchovatou měrou, ale o tu se tolik nebála.

„Ta se vyzná v tlačenci a nedá se! Hůř bude s tou malou!“

„A to nevíte, že sa jí má kdo zastat? Jak se na ni někdo osopí, tož bude sa mět na co těšit,“ hrozila pěstí Gabra.

Tak se z dcerek staly nadějně studentky, když ještě tatínek honem zanesl do školy Málinčin křestní list a vysvědčení.

„Ale víš, kdo ti pomohl do gymnasia?“ ptala se chlubně Gabra, když se otec vrátil se zprávou, že i Málinka je řádně zapsána.

„Víš, kdo ti tam pomohl?“ opakovala a pyšně se nad Málinkou povytahovala.

Málinka, všecka zasněná, odpověděla tiše: „Brablenci!“

Noční výlet!

Tak se dcerky staly primánkami. Do školy chodily rády. S kamarádkami se brzy spřátelily a s pány profesory také. Jak by ne! Kdopak je hned tak hodný, jako pan profesor Chalupa z přírodopisu, kdopak umí tak vyprávět dějiny, jako bělovlasý pan ředitel? S němčinou to také nebylo zlé. Profesor Zajíc byl shovívavý a dobrým slovem usnadňoval učení.

Nejmilejším předmětem dětem byla však čeština. Aťsi měly mnoho práce s gramatikou – mluvnicí – rády se učily, vždyť pan profesor Chalupa dělal, co mohl, aby jim přechod na gymnasium usnadnil!

Nebyla to práce snadná. Z lavice naň hledělo plno valašských očí, kde které děvčátko mluvilo jen na „ú“ a správná výslovnost jim byla tuze těžká. Leč přece jen brzy dosáhl toho, aby se aspoň ve škole mluvilo v učebných hodinách správně, a za vraty – s pánem Bohem, ať si jsou z nich zase Valašky!

Jen s Gabrou a Málinkou měl velké trápení. Ty dvě se nemohly ani na gymnasiu s valaštinou rozloučiti.

„Inu, když je někdo národnosti ‚ryze valašské‘, nemůžeme se diviti!“ usmíval se profesor, když nemohl s dcerkami nic poříditi, a zadíval se při tom na Gabru. Ta se nějak začervenala! Mrzelo ji, že při vyplňování osobního archu napsala, že je národnosti „ryze valašské“. Teď už dobře ví, že je národnosti české. Však to měla každou chvíli od pana profesora na talíři. Ale od něho se to sneslo. I chyby uměl vytýkati vlídně!

Jen na matematiku a geometrii – měřičtví – měly profesora přísného. Učil vlastně na chlapeckém gymnasiu a asi ho ti ogaři tuze zlobili, že byl pak nevrlý i na dcerky.

„Jaké rozeznáváme úhly?“ energicky se zeptal jednoho dne Málinky.

Málinka se nemohla rychle vzpamatovat z hodiny přírodopisu, kterou předtím měly, a odpověděla:

„Uhlí máme hnědé, černé – ale my topíme, prosím, dřevem...“

„Sednout!“ vykřikl profesor.

Málinka něco zaškytla, ale to už musí Gabra sestru opravit:

„Úhly máme ostré, tupé, pravé a levé...“

„Sedni si!“ nechtěl už nic profesor slyšet.

„Levý úhel! Kdo to jakživ slyšel?“ chytá se matematikář za hlavu.

Gabra se diví. Copak? Pročpak? Když může být úhel tupý a ostrý, co by nemohl být pravý a levý? Schválně se na to zeptá pana profesora Chalupy!

Ten rád dcerkám i s matematikou pomohl. Sotva se jeho milá postava s dobráčkou tváří objevila opět ve třídě, Gabra naň hned spustila:

„Pane profesore, pane profesore! Pravda, že je to pravda, že když je úhel tupý, tož mosí být aj ostrý, pravda?!“

„No, samozřejmě,“ odpovídá pan profesor.

„A když je pravý, tož mosí být aj levý, pravda?“ vyzvídá Gabra dále.

Profesor se rozesmál! Potom však děti poučil, úhly na tabuli nakreslil a dokázal, že levé úhly na světě nejsou. Dcerky však musely slíbit, že panu profesorovi ani nemuknou, že se mu on, přírodopisec, pletl do řemesla!

Nejmilejší ze všeho byly však dětem přírodopisné vycházky. Při profesorovi Chalupovi bylo jim tak blaze! Vždyť on byl s přírodou takřka srostlý a uměl tak krásně vysvětlovat! Šel-li s dětmi okolo meze, kdejakou bylinku dcerkám ukázal, a pak je házel Málince do svého klobouku.

Už tomu bylo tak. Málinka se stala pomocníkem pana profesora. Nosila v rukou jeho širáček, tu naplněný bylinkami, tu zas mnohými kaménky.

Velmi rád chodil profesor s dětmi do blízké Obory v Krásně.

Tam vlevo, v háji, bylo plno léčivých bylin. Všude to vonělo a děti i s profesorem se zastavovali a vdechovali vůni lesa, květin a pryskyřice.

A pak se procházeli, bylinky prohlíželi a začasť usedali i s profesorem do mechu a zpívali valašské písničky. Byly to nezapomenutelné chvíle!

Jaká byla radost dcerek, když jim pan profesor jednou oznámil, že s ním půjdou na vycházku – v noci!

Chvilí hleděly jako s nebe spadlé, ale pak pochopily:

Pan profesor jim bude vysvětlovat oblohu – hvězdičky! Bude to přírodopisná vycházka!

To bylo těšení!

S večerem se všichni sešli v parku blíže gymnasia. Bylo už skoro úplně tma, když pan profesor přicházel a s ním i Málinka. Ta povýšila! Nesla na svém rameni dlouhatánský dalekohled. Jak ji spolužačky uviděly, Gabra něco pošuškala a všechny se schovaly do křovin.

„Tak kdepak máme všechny dívky?“ divil se profesor.

Chvilku se dívali, točili, čekali, a když se nikde nic nehýbalo, tož, že pan profesor ukáže hvězdičky aspoň Málince. Beztak je jeho nejvěrnější žákyní. Kdo by si pomyslíl, že žáby nepřijdou?

Málinka si nasazuje oči k velikému dalekohledu a pan profesor ukazuje k nebi na Velký vůz.

„Kva, kva, kva,“ ozývá se to odkudsi.

Málinka sebou trhla. Ale pan profesor se zlobí. Byl už duchem v nadzemských výšinách, a Málinka pohne dalekohledem!

„Dejte přece pozor!“ napomíná ji.

„Začneme od začátku, Málinko! Podívejte se k nebi! Vidíte? Je celé potečkováno hvězdami, které se spojují ve skupiny, v tak zvaná souhvězdí. Podle těchto souhvězdí řídil své cesty člověk na zemi, když ještě nebyla známa magnetická střelka. Našel si Polárku, postavil se k ní obličejem a měl před sebou sever, napravo východ. Byl orientován a nemohl zablouditi. Právě tak jako loď, která jede na východ, musí mít neustále Polárku po levici. Ale my si teď porovnáme naši hvězdnatou mapu s hvězdnatou oblohou a seznámíme se bezpečně nejen s Polárkou, ale i s jinými souhvězdími.“

Pan profesor rozestřel hvězdnou mapu, posvítil si, našel na ní Velký vůz a podobně našel Velký vůz i na obloze. Málinka profesora bedlivě pozorovala.

„Podle Velkého vozu se nejlépe orientujeme,“ pokračoval profesor. „Jest nám východiskem k poznání jiných souhvězdí. Vidíte Velký vůz? Ve skutečnosti jsou to vlastně čtyři jasné hvězdy, jež tvoří jakýsi obdél-

ník, a tři další hvězdy, jež tvoří táhlý trojúhelník. Tyto se pokládají za ojí Vozu, která se zdá býti jako zlomená. Další čtyři hvězdy pokládáme za kola Vozu.

Spojíme-li zadní kola Vozu v myšlenkách přímkou a prodloužíme ji pak asi pětkrát, narazíme na jasnou hvězdu – Polárku. Blízko ní jest myšlená osa, kolem níž se celá nebeská klenba otáčí.“

Málinka hledí, hledí – a hle – skutečně najde Polárku, jasnější než okolní hvězdy. Má radost!

„Podívejte se, Málinko, pozorně a uvidíte, že blízko Polárky najdete ještě jedno souhvězdí, podobné Velkému vozu, ale v menším měřítku. Jest to Malý vůz. Proti Velkému vozu jest jaksi obrácen. Oba vozy nazývají se také medvědy. Velký vůz s Polárkou bude nám nyní pomůckou k poznání dalšího souhvězdí. Najdeme si středobod mezi předními koly Velkého vozu a odtud vedeme přímkou k Polárce. Přímkou prodloužíme ještě dál a najdeme skvělé velké souhvězdí, jež vypadá asi jako velké dvojité W. Jest to Kasiopeia.“

A již si profesor svítí lampičkou na mapu a zase srovnává s oblohou nebeskou. Má radost, že Málinka poslouchá, a pokračuje:

„Kasiopeia je jméno původu řeckého; byla to královna. Její manžel Cefeos jest také ve hvězdách, ale málo viditelný.“

„To je jako v pohádce,“ sotva vydechuje Málinka.

„Jest to krásná pohádka. Kasiopeia má dceru Andromedu, ta jest také na nebi, i Perseus, její osvoboditel. O tom však uslyšíte až později. Zatím se spokojíme se souhvězdími viditelnějšími.“

Nyní se také podíváme na Mléčnou dráhu, která se táhne největším kruhem přes nebe. Všechna tato souhvězdí ještě asi před půl stoletím znal i náš selský lid. Podle Velkého vozu určovali v noci, kolik je hodin, a všímali si též Orionu, jemuž říkali „kosy“. Byl lidu souhvězdím žní. Orion nalezneme večer na zimním nebi jako nejskvělejší skupinu. Velký vůz je na nebi vždycky.“

„A jsou také o Orionu nějaké pohádky?“ zvidá Málinka.

To už dcerky, které byly porůznu poschovány, nevydržely.

„Kykyryký,“ přihlásila se za všechny Gabra. S velkým pokřikem se dcerky seběhly k milému panu profesorovi.

„My chceme také slyšet pohádky!“

„Dvakrát panáček nekáže,“ brání se profesor usměvavě.

„Však my jsme všechno poslouchaly a včil chceme slyšet tu pohádku o Orionovi,“ křičí žačky.

„Nu, to jsem rád, že jsem nepřednášel jen Málince a tak teď hezky poslouchejte další:

Pohádkové souhvězdí Orion – to je rytíř. Má pás utkaný ze samých hvězdiček! Jde právě na lov. Vždyť jej provázejí dva psi. Sirius, který tolik září, to je jeho první pes.“

Dalekohled putuje z ruky do ruky a Málinka je ráda. Tuze ji už bolely od dalekohledu pacinky!

Málinčina duše je všecka zasněná. Orion je rytíř, aby tak nakonec byla Polárka zakletá princezna!

„Na nebi sú pohádky,“ povídá si sotva slyšitelně.

„Když pohádky, tož kde máš, člověče, draka?“ směje se jí Gabra.

„Draka?“ usmívá se profesor. „Ten také nechybí! Málinka má pravdu. I na nebi jsou pohádky a snad ty nejlepší! Jenže nebeský drak má podobu takového draka, jakého děti pouštějí na podzim. Toto souhvězdí bylo již známo za prastarých časů. Až budete čísti v latině Ovidiovy ‚Proměny‘, dočtete se o tom. Ovidius jej nazývá ‚Hadem‘.“

„Had na obloze!“ diví se Málinka.

„Nakonec mají v nebi zvěřinec,“ směje se rozpustile Gabra.

„A to mají! Podívejte se,“ podává Gabře profesor dalekohled. „Vysvětlím vám jej! Jest to Zvěrokruh!“

„Zvěrokruh! Něco o zvířátkách!“ Jak to Málinka uslyší, běží ke Gabře a tahá jí dalekohled z ruky. Málinka to musí vidět!

„A zrovna ne, opico! Dalekohled ti nedám!“

Dcerky se tahají a Gabra, aby si pomohla od Málinky, najednou dělá, že dalekohled pouští na zem, trhne sebou, ale dalekohled tím pevněji drží. Málinka se však tak lekne, že raději Gabru nechá. To tak, aby se

taková vzácná věc rozbila! Udělala si kukátka z dlaniček a zas se jí to pěkně hledělo.

Pan profesor vypráví o Zvěrokruhu:

„Je to široké pásmo s dvanácti souhvězdími, v němž se slunce pohybuje. Podle starověku i my jsme si zvykli počínati souhvězdí Beranem. Pokračujeme tak, jak slunce těmito souhvězdími v roce obíhá – od západu k východu. Tak pozor, děti! Starověký Zvěrokruh zní:

Beran, Býk, Blíženci, Rak, Lev, Panna, Váhy, Štír, Střelec, Kozoroh, Vodnář, Ryby.“

Pak o každém souhvězdí pan profesor tak krásně vyprávěl, že i ty největší uličnice zapomněly na darebnosti. Tu zaběhl duchem s dcerkami na sever, kde hledal název pro „Berana“, tu zas byl u Spartánů, hledaje původ slova „Býk“, odznaku to jara.

„Rak měl i u starých význam slunovratu letního, význam Kozoroha pochází již od Řeků, kteří jej měli jako odznak zimy, tedy slunovratu zimního.“

Dcerky byly zadumány a Málinka šeptala:

„Pane profesore, vy všechno víte! Na zemi znáte kde jakú květinu, kde kerého brúčka, kamének a na nebi všechny hvězdičky!“

Profesor se usmíval a povídal, pokyvuje hlavou:

„Vím, že nic nevím!...“ a zahleděl se dlouze k obloze.

Chvilku bylo ticho, ale pak se profesor čile k dětem obrací a ptá se jich, zda by chtěly být také trochu přezkoušeny?

„Nebylo by to špatné, dcerky,“ nabádá žertem profesor. „Kterápak chcete?“

Dalekohled, který již prošel všema rukama, dostal se zase zpátky k Málince a pro ostatní dcerky hodina přírodopisu byla tím u konce.

„Prosím, já, já chcu být zkoušená,“ hlásí se čile jediná Málinka.

„Lele, kometa,“ vykřikla Gabra v hloučku dívek. Možná, že viděla le-tící meteor, ale dost možná také, že neviděla ničeho a chtěla jen zamlu-vit zkoušení.

Málince se až zapotácel dalekohled. Kometa! Tu ona by také ráda vi-děla!

„Podívej sa do zrcadla,“ šeptá jí zase Gabra.

Pan profesor zahubuje na dcerky:

„Zase jste v sobě? Nenechte se obalamutit, Málinko! Kdepak by se tu vzala kometa!“

„Ale cosi sem viděla!“ nedá se Gabra.

„Dáte pokoj,“ otáčí se k ní profesor a dupne si.

Protože mu nešťastný skřípelec odjakživa seděl špatně na nose, jak dupl, spadl mu a pan profesor hubuje ještě víc.

„Zatrackaný skřípec!“ a už jej hledá po zemi.

Ale ne a ne jej najít! Bodejť taky ano! Dcerky dávno po něm pásly, a to už jej měla Gabra na očích a opodál dělala dětem přednášku:

„Vidíte ten Velký vůz? Vidíte Orion? Já ano! Toť v kapse – čokoláda od babičky! A že je Mléčná dráha? Ano, mléčná čokoláda je drahá, to sa ví!“

Spolužačky se smály a rozkurážená Gabra se až ohýbala. Ale měla smůlu. Když už byla tak darebná a napodobila pana profesora, tož jí potkalo totéž, co jej. Slítl jí skřípelec s nosu. A že byla nemotora, šlápla na sklíčko, jen to zakřuplo.

„Pán Bůh s námi a zlé pryč!“ děsila se velmi.

„Co včil?“

Zástup kamarádek nad skřípcem vyskakoval, a tu jedna radila jej dát potajmu spravít, jiná zas radí slepit sklíčko anglickou náplastí. Ale Gabra si ví už rady sama.

„Žaby, ani muk, a já skřípelec podstrčím!“ Hned potom celá skupina dívek běží k panu profesorovi, který houževnatě i s Málinkou stále ještě hledá po zemi.

„Jejej, tady je,“ volá Gabra. „Pod lístečkem na zemi!“

Pan profesor zajásal, a jsa zamyšlen, bere od Gabry vyčištěný skřípelec jen s jedním sklíčkem a dává si jej s chutí na nos. A už to byl zase on, dobrý, klidný, milý profesor Chalupa, vyprávějící o hvězdičkách, Mléčné dráze a Zvěrokruhu, všecek šťastný, že má kol sebe věrné posluchačky a na nose svůj starý, milý skřípelec... Že má o sklíčko méně, ve tmě ani nepozoroval.

Narozeniny profesora Chalupy

Na hodiny přírodopisu se děvčata velmi těšivala.

O zvířátkách uměl pan profesor Chalupa právě tak dobře vyprávět jako o hvězdičkách na nebi!

Profesora Chalupu měly děti opravdu rády, hlavně také proto, že jim rozuměl a mnoho darebačin i prominul.

Pan profesor měl mít narozeniny. Dcerkám nastala veliká starost. Narozeniny takového hodného profesora nutno docela jinak oslaviti, než podat kytičku a „my vám, prosím, přejeme – – –“

Jakpak jen?

Gabra radila udělat nějakou muziku a hodně zpívat, jak profesor vejde. Ale to jen tak nešlo. Málokterá uměla na nějaký nástroj hrát a snad nebudou foukat na hřeben? Nemohly se na ničem usjednotit.

Žákyně primy tvořily tři skupiny. V první byly ty nejrozpustilejší s Gabrou v čele, ke druhé skupině patřily mírné a dost moudré a třetí skupinu tvořily ty nejmírnější – mezi nimi také Málinka.

Proto bylo názorů nazbyt a hádek také dosti.

Mezi rozpustilé patřila především divoká Zdenka Kratinová, Jarka Papírníková a Žofka Zajíčková, dcerka místního zahradníka, kterou měla Gabra ze všech nejraději.

Ó je, ve skleníku u Zajíčků – tam se nějak četly detektivky! Tam jí maminka nikdy nešla hledat!

Mezi mírnými spolužačkami byla hlavní Anča Hůlková, dcera místního notáře, dívka velmi nadaná, která, když se nikdo před svátky nebo po neděli neučil, musela vždy zachránit čest třídy a dát se dobrovolně vyvolat. Ovládala kdejaké cizí slovo a dcerky jí říkaly „slovník obecný“.

K nejmírnějším patřila Málinkina nejlepší přítelkyně, chudinká dívenka Anežka Novotná. Docházela pěšky a bosa z vesnice Krhové a zvláště o slavnostních dnech nosila nemožný klobouk. Dostala jej od

jakési tety a pěkně si jej kolem dokola ostrřihala, aby byl užší. Ale ten potom vypadal!

Žádná ze spolužaček nechtěla chodit s Anežkou ani ze školy ani do školy. To nemohla Málinka ani vidět. Vyprosila na mamince pro Anežku staré boty i sukénku a chodila s ní. Nic jí nevadil její zoubkovatý klobouk!

Málinku hřála oddanost vděčné Anežky, která jí nahradila zcela posměšné pohledy mnohých spolužaček.

Copak Anežka, té se kamarádky jen stranily, ale co prováděly Adě Vlkové, nedá se popsat!

Ada Vlková byla skutečně zvláštností celé třídy. Nepatřila do žádné skupiny. Nikdy s ničím nesouhlasila, nadnášela se nad jiné a všemu odporovala. Byla pyšná a chodila nastrojená. Nikdy nepřišla do školy bez klobouku a její šaty byly vždycky podle poslední módy.

Ani jako by mezi děti nepatřila. Snad to bylo tím, že byla sirotek. Zdělila po rodičích bohatý velkostatek na Hané a Adin poručník dal pak děvče na studie. Byla nejstarší ze všech. Bylo jí právě patnáct let a tak velká primánka by měla vynikat nade všechny nejen vzrůstem, nýbrž i rozumem. Ona však převyšovala své spolužačky více velikostí než rozumem, a při tom byla ještě vrtošivá, pyšná i lakomá.

Takovou se též ukázala, když se dcerky domlouvaly o oslavě narozenin profesora Chalupy.

„Divoká skupina“ prorazila nakonec se svým nápadem.

„Zavřú sa okna a stáhnú sa rolety!“ křičela Gabra. „Chalupa přijde do třídy a my všechny zakřičíme: Nech žije pan profesor!“

„Cérky, celý stolec mu ověsíme řetízkama a korálkama s krků!“ radi-la Zdenka Kratinová.

„A ke dveřím postavíme uhlák, aby sa sem profesor mosel dostat násilím!“ křičela Žofka.

„My radíme květiny,“ – říkaly ty mírné.

A ty nejmírnější? Usjednotily se na tom, že přinesou panu profesorovi nějaké živé zvířátko – třebaš koťátko.

„A co ty uděláš?“ ptala se Žofka Ady.

„Nic, budu se chovati jak velcí lidé.“

„A pořídíš tak oslavu lacino, vid’?“ zlobily se na ni dcerky.

„Budete-li mě zlobit, ještě dnes řeknu, co chcete udělat,“ vítězně se šklebila Ada.

„Žalobný koláčku!“ křičely na ni. „Jak cekneš, uvidíš, co sa s tebou stane! Sazama ťa omalujeme, že sa rok neumyješ, krásko!“

Ada se jen nafoukla a naháněla dětem strachu, že to přece jen poví. Dcerky, které seděly vedle ní, měly nakázáno, kdyby se přece jen hlásila, aby ji řádně zalechtaly.

Bylo to velmi účinné. Ada se pokusila několikrát zvednout ruku, ale dcerky jí to překazily, až Ada vypískla, a ještě jí pan profesor vyhuboval. Dobře na ni!

Druhého dne se slavily narozeniny pana profesora. Dcerky přinesly tolik květin, že to ve třídě vypadalo jako o Božím Těle.

Anežka Novotná přinesla Málince za boty a sukni krásné mourovaté koťátko, a ta je hned věnovala panu profesorovi. Dostala od maminky k tomu pěkný košíček a do něho koťátko usadila. Dala mu ještě na krk červenou pentličku a děti všechny šťastny nesly vzácný dar do školy.

Gabra zářila nad všechny dívky. Vyloudila na své mamince vzácnou věc, „mouřenína v košili“ – čokoládový dort v podobě bochníčku, oparáděný šlehanou smetanou.

Nad takovou dobrotou celá třída vyskakovala, a nemít „mouřenína“ v rukou Gabra, která odháněla „lačné mušky“ i nohama, kdo ví, jak by to s ním bylo dopadlo!

Pan ředitel, který toho dne učil zeměpisu, dětí nepoznával. Nebyly jako jindy, hlučely jako včely, a proto když odcházel, poručil Gabře, aby v přestávce dávala pozor. Kdo bude příliš křičet, ať ho napíše na tabuli!

Pan ředitel byl moudrý. U něho „dával pozor“ vždy ten největší uličník, a tím také největšího křiklouna uklidnil.

Gabra se oháněla na stupínku rákoskou a udělovala rozkazy: „Vy honem paráďte stolek, ale na můřenína ani nemákněte! Vy tam vzadu podťte věnčit tabulu! A ty, Málino, kocúra do košíku přivaž; to tak, aby nám ufrkl. Šupni ho pod stůl! A ty, Ado, hybaj – stáhni rolety!“

„Ani mě nenapadne! Já se žádného řádění nezúčastním!“ odpověděla Ada a hrdě zvedla v lavici hlavu.

„Jak nepůjdeš, napíšu ťa na tabulu! To víš! Všeci za jednoho a jeden za všechny! Tady sa žádné opo, opo...“

„Opozice,“ pomohla s cizím slovem Anča Hůlková, „slovník obecný“.

„Ja, tady sa žádné opozice netrpíja. Mašíruj stáhnút rolety.“

„Chachacha,“ odbývala ji Ada. „Tak se poroučí jen služebným duchům!“

To se už Gabra rychle otáčí a píše na tabuli velkým písmem „Ada Vlková“ – a třikrát to podtrhla! To znamenalo, že ani na upozornění Ada nepřestala hlučet. Dvojka z mravů jistá! Ať ji, velkostatkářka, má. Zrovna jí bude dobře slušet! A už se o ni dcerky nestaraly.

Málinka s Anežkou přivazovaly koťátko, jiné stahovaly rolety, „mírné“ věnčily a na konec všechny odepínaly s krků své korálky, řetízky a zdobily stolek kol dokola. Málinka odepjala i svého baculatého „andělíčka strážného“ a pověsila jej zrovna vprostřed stolku, jenž měl jakési zábradlíčko. Anežka vyňala z uší své stříbrné náušničky s modrým kaménkem a pověsila je na šňůrečku ke stolku hned vedle Málinky.

Děti, o šperky obrané, s láskou pohlížely na obloučky, jež tvořily kolem stolku jejich řetízky.

Jen Ada, s ohromným zlatým řetězem na krku, se ani nehnula.

Pak ještě přitáhly ke dveřím uhlák a šly do lavice.

„Schovejme sa pod lavicu, profesor už ide,“ šuškala ještě Gabra.

Ó, to ano!

Šup! a už byly všechny poschovávané.

Profesor otvírá dveře, ale co to?

„Otevřete! Copak je to tam!“ Ale uvnitř se nehnul ani papírek. Jen Ada se pokusila vstát, a to ji sousedky tak štípily do nohy, že hned slítlá nazpátek.

Tu pan profesor něco bručí a trhne dveřmi.

Bác! Uhlák se převalil a pan profesor zle hubuje. Pak se rozhlíží, překračuje uhlí, vrtí hlavou, ale pak se usmívá. Postrkuje na nose skři-

pec. To tak, aby mu teď napadlo spadnout! Je tma a nenašel by ho. Jde ke stupínku. Uviděl květy a obrubu z náhrdelníků.

„I saframente! Tady je nějaký svátek! A kdepak máme gratulanty?“

„Nechť žije pan profesor Chalupa!“ Dcerky jako na povel vyskočily zpod lavic, a jak to měly nacvičeno, společně, jednohlasně profesora pozdravily.

„I děkuju vám, šelmičky, skoro jste mě polekaly! Ale tady takových krás – a já na to ani pořádně nevidím!“

Tu dcerky běží, rolety vytahují a pan profesor se diví:

„Jaké krásné květiny, a stolek jako ze zlata – samý korálek a srdíčka a kde co všecho. Ale prosím vás, co je tohle to?“ dívá se profesor na kulatou sladkost uprostřed stolu.

„To je prosím ‚múřenín v košuli‘,“ hlásí Gabra. „Je to hrozně dobré!“

„Tak si všichni pochutnáme. Kolikpak je vás tady?“

Dcerky se počítají a profesor bere svůj nožík a krájí právě tolik kousíčků, kolik je dětí.

„Každá z dcerek musí ke stolu a musí spolknout svůj díl. Co zbude, bude pro mne,“ říká profesor. No, moc toho nebylo!

„Mňau, mňau,“ ozývá se najednou tenounký hlásek.

„A, božínečku, copak je to?“ shýbá se profesor pod stůl. Všecek udiven bere košíček i s koťátkem a klade jej na stůl.

„Kdopak mi tě nadělil, ty cvrčku?“ směje se na mourečka, bera jej do ruky.

Oči mu nějak zabloudily k Málince. Ta se i s Anežkou upejpá a pan profesor říká:

„Někdo věděl, čím mi udělá velikou radost! Hle – živé mlád'átko! Kočička obecná! Tisíckrát milejší nežli všichni angoráčci! Věrná a upřímná. To budou mít moje děti radost! A jakpak jí budeme říkat, porad'te, Málinko.“

„Já nevím, třebaš jako mně!“

„Ale jděte, to přece nejde! Vy jste Málinka, no tak, dejme tomu, že bychom kočičce říkali jen tak nějak podobně! Linka, nebo tak nějak!“

„Lálinka, to je pěkné!“ radí děvče.

„Lálinka, máte pravdu! To je zrovna jako Málinka! No, a tak pojd', Lálinko, a tady si hezky sedni do košíčku! Víš, my se musíme taky učit! No, to by tak bylo všechno. Ještě jednou vám, milé děti, děkuji za to dnešní uvítání a přání! – Jen mi, prosím vás, řekněte, kterou z vás napadlo to s tím uhlákem? No, to nebyl nápad příliš skvělý! Kdopak byl ten moudrý? Vždyť bych byl málem upadl!“

Žofka Zajíčková a Gabra se nesmírně začervenaly. Jak jim jen taková darebnost mohla napadnout?!

Ada na ně hleděla a hned se hodlá pomstít. Tak! Hlásí se o překot a pan profesor se jí táže, co si přeje?

„Ony to chtěly, prosím, ale já jsem to, prosím, ale já jsem to...“ Ada už nemůže mluvit, neboť sousedky jí div sukni neutrhnou, jak ji tahají a šťouchají.

Ale nemusí ji už tahat. Pan profesor je uznalý a sám pomáhá Adě z nesnází.

„Tak vy jste to udělala? Co vás to, ženská, napadlo? Taková velká, no, kdyby to tuhle Málinka nebo Mařenka Randýsková udělaly, nic bych neříkal, ale vy, Vlková, nejstarší ze třídy? Pro dnešek vám to odpouštím, ale víckrát takové věci nedělejte!“

Ada není schopna slova. Hledí vytřeštěně, a teprve po chvíli se jí jasní v hlavě. Znova se hlásí, a to už s brekotem. Všecko chce vysvětlit, musí!

Pan profesor ji vidí a jen mávne rukou.

„Jaképak řeči! Už to máte odpuštěno! Po druhé buďte vtipnější! Už nechci nic slyšet! Snad si budeme kazit narozeniny, ne? Tadyhle si sním raději svého mouřenína a pak se budeme učit!“

„A saframente, kdepak mám svůj díl?“ Profesor se rozhlíží po stole, ale kde nic, tu nic.

Jen mouřeček se olizuje spokojeně na všechny strany a sedí v klu-bíčku.

„I ty jeden mlsoune!“ hrozí naň profesor. „Tys mi to sněd', vid'? No, jen když sis pochutnal!“ hladí Lálinku.

Gabra se hlásí a bez vyvolání oznamuje, že maminka upeče „můřenína“ jiného.

„Ó ne!“ směje se profesor. „Dnes už by to nebylo a zítra už svátek nemám.“

„A copak jsme vlastně posledně probírali, Málinko?“ obrací se k dívce. Málinka hlásí, že se začalo o koze obecné.

„Tak si to, děti, dnes napíšeme. Pište, jako já na tabuli!“

Pan profesor bere křídou a píše na tabuli: Nadpis: *Koza obecná* (domácí). Koza má na bradě chomáč delší srsti, zvaný „kozí brada“. Rohy má závitkovitě stočeny.

Dál psátí nemůže. Celá třída propuká v jediný smích.

Pan profesor si nevšiml, že píše hned vedle

Ada Vlková – Koza obecná (domácí).

Koza má na bradě... atd.

Sám se tomu musel srdečně smát a rychle nešťastný nápis stírá. Ale dcerky mají radost! Ada Vlková – koza obecná!

Zatím co Ada v lavici zrovna prská, ostatní si libují, jak se krásně narozeniny pana profesora vydařily a jak zlá Ada došla zasloužené odplaty – – –

Zlatovláska

Dcerky se učily, učily a ani se nenadály, a konference byla přede dveřmi. Teď musely ještě trochu přitáhnout, no, a už bylo i po konferenci!

Tuže dobře to dopadlo! Obě dcerky, Gabra i Málinka, byly s vyznamenáním!

Ó, saframente, to Gabra nevěděla, že se tak lehce dosáhne vyznamenání, to se nemusí ani způle tak učit a bude to dobré! Zvláště když jim oznámili, že nastoupí nová paní profesorka z češtiny, dějepisu a zeměpisu.

Na mou věru, největší radost přece jen měla Gabra. Když jsou páni profesori tolik hodní, jaká může být paní? Při té se už vůbec nemusí učit!

„To je krásný svět!“ – libovala si.

Málinka si také libovala. Pan ředitel, který je učil zeměpisu a dějepisu, dělal Málince velké starosti. Měl na bradě dlouhé bílé vousy, sahající až po pás, a Málince pořád někoho připomínal. Saframente, komu jen je podobný?

Marně si hlavu lámala, koho takového už znala, a jen a jen pana ředitele pozorovala, jak mu při řeči brada pravidelně klesá, zase se zvedá, a tu se jí zdálo, že řeči jaksí „ukrajuje“. Bývala často zamýšlena, a když ji pan ředitel vyvolal, stalo se mnohdy, že nevěděla, o čem je řeč.

Na novou profesorku se vskutku velice těšila. Přestane její trápení, ví už napřed, že si nevzpomene, komu je pan ředitel podobný, a aspoň si nebude muset tím lámat hlavu!

Konečně jednoho dne profesor Chalupa oznamoval dětem, že má u nich poslední hodinu češtiny. Nová paní profesorka přijde prý již příštího dne! Ať se děti chovají, jak se patří, a nedělají panu profesorovi ostudy! A všechny doma zopakovat gramatiku!

To bylo ruchu ve škole! Očekávaná profesorka už tu bude!

„Lidi, já sa těším,“ skákala Gabra kolem lavic. „To je dobrota! U profesorky sa nebudeme moset učit! A na just hned' první den neco udělám pro legracu!“

Dcerky byly hned při Gabře a radovaly se, že si s paní profesorkou polepší. Gabra se dušovala, že hned první den na uvítanou potajmu pod lavicí zamňouká. Málince nakazovala, aby si doma vzala Gabřinu písťalu-slavíka – a nenápadně zahvídla. Žofka Zajíčková slíbila, že kýchně a Zdenka Kratinová schválně slítne pod lavici a udělá pořádný rámus.

Druhého dne očekávaná chvíle nastala.

V deset hodin, když už školník měl odzvoněnu přestávku – dveře se otvírají a do třídy vchází vážný pan ředitel a s ním mladá paní profesorka.

Kráčí volně ke stupínku a tam se oba obracejí k dětem.

Hle, jaká krásná skupina! Šedovlasý – bělovousý stařec – v černých šatech, s nesmírně vážnou tváří – stojí zde jako věda sama. Vedle něho – jaký to zjev – krásná mladá profesorka – se zlatými kadeřemi, ušlechtilou tváří a jasnýma očima. Mile se usmívá a rozhlíží po dětech. Je vážná a klidná. Prvým okamžikem získala si všechny děti. Hledí na ni jako na světici a Gabra zcela zapoměla zamňoukat, Žofce zamrzlo kýchnutí a Málince tu chvíli vypadl slavík z ruky.

Už to má! Už to má! Už si vzpomněla, koho jí pan ředitel připomíná! Vidí před sebou obraz vážného starce a jasný zjev profesorčin a rázem se jí vyjasnilo. Hledí, hledí na krásnou skupinu a potichu si deklamuje:

Byl jednou jeden kouzelník,
ten v ledném bydlel hradu,
kol pás měl z jíní utkaný
a sněhobílou bradu...

Ano! Tisíckrát ano! Tak si ho představovala, toho kouzelníka, když jí na obecné škole učil „Fanúšek“ Jarní romanci od Jaroslava Vrchlického.

Málinka si oddychla, že „už to má“, a zahleděla se na paní profesorku. Ta je krásná, jak z pohádky! Právě tak si představovala zlatovlasé panny. Ano, Zlatovláska je to! Navždy bude její Zlatovláskou!

A zas zrakem bloudí k vousům pana ředitele, který mluví v tak pravidelných slabikách, že jeho předlouhé vousy se pohybují jako do taktu. Nic Málinka neví, co povídá. Zas má v očích kouzelníka, jenž bydlel v ledném hradu...

Ale Gabra poslouchala.

Pan ředitel povídal:

„Zde vám přivádím novou paní profesorku. Važte si jí a poslouchajte jí ve všem! Je dobrá a těší se na vás. Ukažte, že ve Valašském Meziříčí rostou hodné děti! Zde vás paní profesorce odevzdávám, ona vás bude učit česťině, dějepisu i zeměpisu. Přeji jí hodně štěstí!“

Pan ředitel odchází a děti s paní profesorkou osamějí. Dcerky se usmívají. –

Zlatovláska mluví:

„Těší mne, milé děti, že jste mne pěkně a s úsměvem přivítaly! Věřím, že si budeme vždy dobře rozumět. Jste hodné, hledí vám to z očí. A já z vás chci vychovat užitečné lidi. Budeme si všímat nejen školy, ale všeho života kolem nás, vše vám vysvětlím, o všem vás poučím a věru, že se na učení sama těším. Zde v tom krásném valašském kraji se cítím tak nějak šťastna. Myslím, že pod těmito horami není ani falše, ani nepřátelství. Vše je tak krásné a prosté, právě jak to mám ráda.

U nás v Táboře – v Čechách – je také velmi hezky. Vaše Bečva mi připomíná naši Lužnici. Ovšem – zde je tišeji – a nějak volněji se v tom krásném Valašsku dýše.

A jak vám tu pěkně říkají – ‚dcerky‘! Je to hezké slovo, mile se vyslovuje. Zalíbilo se mi mezi vámi na první pohled a věřím, že se budeme mít rády – dcerky!“

Dětské tváře hledí rozjasněně, dcerky se po sobě rozhlížejí, a tu jako na povel z vnitřního citu – dětskými dlaněmi projevují své nadšení a tleskají a tleskají, aniž se na to připravovaly.

„Dcerky,“ usmívá se profesorka se stupínku, „dost už, dost! Musíme se přece začít učit! Nebude to dnes tak těžké,“ – pokračuje, když nadšení dětí polevilo – „dnes se nejdříve podíváme, čemu jste se dříve učily. Tak která umíte nějakou báseň nazpaměť?“

Žačky se hlásí o překot a Gabra měla to štěstí, že byla vyvolána první.

Odkašlala a v zápalu nadšení spustila, co se jí nejvíc líbilo:

Vesele mé srdce bije,
že má dcera Cuchtárie,
dítě to milené,
s krásným princem Kecafánem,
velkým a udatným pánem
k oltáři se požene!
Listonoš mi psaní podal,
bych výsosti hned je dodal.
Princ, jemuž chceš dceru dát,
chce spáchatí atentát!
Chce poklady ukradnouti
a s princeznou uprchnouti.
Není to princ Kecafán,
nýbrž raubíř Hacafán!

„Dost, už dost,“ nechtěla profesorka více slyšet, ač Gabra přednášela s velkým zápallem a tvrdila, že to není ještě celé.

„A jak se vlastně jmenujete, slavná básnířko?“ táže se profesorka.

„Gabra Tauberová,“ odvětila tázaná.

„Řekněte mně, prosím vás, Tauberová, kde jste se takové duchaplné básni naučila?“

„Na bramborovej komedii ve Štítněj,“ čiperně odpovídá Gabra. „To je moc krásný kus.“

Paní profesorka se vesele zasmála a vzala do ruky zasedací pořádek, jako by chtěla vyvolat jinou žákyni. Po chvilce se táže:

„Vy máte tady, myslím, sestřičku? Tauberové jsou tady, tuším, dvě.“

„To je naša Málina,“ ukazuje Gabra na svou sestřičku do lavice.

„Poslouchejte, Gabro, po druhé mi povíte zase něco pěkného, ale nesmí to být z bramborové komedie! Teď si zavolám vaši sestřičku, abych vás už znala obě. Málínko, pojd'te na stupínek.“

„Když já nic tak pěkného neumím jako Gabra. Já umím jenom takové obyčejné věci!“

„No, vzpomínejte, snad na něco přijdete!“

Málínka přemýšlí a už začíná:

V střeše byla díra,
váhal sedlák Jíra
přinést pár došků,
ucpal to jen trošku...

„No, hezky vám to jde, to jsou Sládkovy verše,“ chválí profesorka. „Ale takhle něco od Čecha nebo Vrchlického neznáte žádná?“

Ale dcerky nevěděly nic. Málínka sice uměla kousek „Jarní romance“ s kouzelníkem od Jaroslava Vrchlického, ale co to bylo platno, když to neznala celé?

Ostatní děti věděly také po básničce. Některá „Mateřídoušku“, jiná „Mravenečka“ a podobně, většinou jen to, co si pamatovaly z obecné školy.

A tak že se podívá paní profesorka ještě na dějepis, ať ví, jak jsou děti daleko. Začíná od starých kronikářů.

„Kdopak ví, kdo byl Kosmas?“

Dcerky se rozhlížejí, některá se hlásí a paní profesorka, když už se zná s Gabrou, vyvolává ji.

„Kosmas, to byl novinář před sto lety!“

„Cože pravíte?“ zděsila se paní profesorka.

„Jezuskote, já jsem si to tak šikovně popletla! Dyt' to byl Havlíček! Já mám, prosím, poznámky psané a z tych se učím. Na jedné straně mám

psané o Kosmasovi a na druhéj straně o Havlíčkovi. No, šak sem si to spletla jen o jednu stránku!“

Paní profesorka vrtí hlavou a že raději bude dnes dětem povídat sama.

Vypráví o českých dějinách od začátku jako krásnou pohádku. Vypráví tak mile, že Málinka má pootevřenou pusinku a polyká každé slovo. Za úkol dává profesorka dětem zopakovat všechna česká knížata a všechny Přemyslovce.

Druhého dne byl zeměpis. Děti mají zase svoji paní profesorku.

„Tak jak kdo byl daleko? Kdo zná svou vlast, nebo snad i kousek ciziny?“ táže se, aby poznala, jak scestovalou mládež má před sebou.

Ó já, to bylo zle! Mnohé dcerky znaly jen Valašské Meziříčí, jiné ještě tak Vsetín a dost. Nejlépe byla na tom Eliška Menzlová, rozená v Čechách, a zrovna pod Řípem. Ta už viděla Prahu, lidičky, Prahu! To jí, věru, ty ostatní mohly závidět – a také jak se patří záviděly! Musí jim hodně o Praze povídat, aspoň o přestávce!

Paní profesorka má radost, že aspoň jedna duše Prahu zná a že častěji sama dětem o té „stověžaté“ poví. Má ji tolik ráda!

„A kde jste byla nejdále vy, Málinko?“ táže se.

„Já, prosím, ve Štítnej! Tam odtád su! Ach, tam je krásně!“ vzdychlo si děvčátko.

„Tam je Járek aj s rybama,“ dodává Gabra.

Profesorka kýve hlavou, neboť vidí, že má před sebou opravdové děti.

„Ale povězte mi, dcerky, kam byste tak nejráděj i jely, kdybyste si mohly samy volit a měly dost peněz?“

Žofka Zajíčková se hlásí o překot, že by chtěla jenom do Indie, mezi Indiány.

„Ó, vy dítě bláhové, co to pravíte? V Indii jsou přec Indové, a ne Indiáni – ty byste musela hledat v Americe, to je jejich vlast, pamatujte si to!“ poučuje dívky.

Ada Vlková má touhu vyjet vzducholodí na severní točnu – aby to bylo zcela pohodlné. Vzala by si kamínka, oblekla by si kožich –

a vzhůru na severní točnu! Na jihu u moře už prý několikrát byla. Vábí ji už jen severní točna. Inu, Ada byla bohatá a přepjatá.

Zdence Kratinové – takto velké uličníci – by bylo celkem jedno, kam by se dostala, ale nejraděj i na pustý ostrov, kde není žádná škola, ale zato hodně banánů a ananasů.

A Málinka? Ta nechtěla nic jiného než se vrátit s Gabrou k Járku do Štítné, ale i s maminkou, tatínkem a babičkou.

„A co vy, Hůlková – kam vy toužíte? Já myslím, že někam do daleka, řekněme do Paříže, nebo podobně.“

„Nikoliv,“ – odpovídá vážně Anča, nejučenější ze všech. „Netoužím po městech v cizině, když neznám ještě dobře svou vlast. Letos jedeme s maminkou na Krkonoše a příští rok máme na pořadu Slovensko. Na Paříž neb jiná cizí města vůbec zatím nepomýšlíme.“

„Výborně, Hůlková!“ chválí profesorka, majíc radost z upřímné vlastenky. „K tomu jsem chtěla dojít – mluvila jste za mne. Ano, děti, dřív poznat svou vlast, a pak teprve se ohlédnout po cizině! Však o tom si ještě později více pohovoříme! Zatím zůstaneme hezky doma a budeme si povídat o naší vlasti – třeba o matičce Praze, kde jsem studovala.“

Paní profesorka poznává, jaké duše ty její děti mají, a zdá se jí, že je mezi nimi dlouho, dlouho.

Vypravuje dětem o Staroměstském náměstí, o popravě českých pánů, volně, klidně, a oči se jí rosí. Dcerky, které toho sice o své vlasti ještě moc nevědí, stírají si oči taky.

„Z Petřína je Praha tak krásná,“ šeptá profesorka. „Zvláště po ránu, v mlze, to je jako z pohádky.“

Málinka se hlásí a ptá se, kolik je tam asi domů?

Tu se paní profesorka usmívá.

„Praha jest město veliké, jehož sláva hvězd se dotýká – což nevíte, jak věštila Libuše? A domů má přemnoho.“

Málinka se křížuje, jak to musí být veliké město, a Gabra se ptá, jak dlouho by musela honit ogara, kdyby před ní utíkal, kolem celé Prahy?

Ó, to že prý moc hodin, a že by se Gabra uhonila. Lépe je jít Prahou pomalu a všechno vidět: Hradčany, Karlův most, starobylé chrámy, stří-

bropěnnou Vltavu a jiné krásné a památné věci, vzácné pro všechny upřímné vlastence.

„Když už jsme u té Vltavy, děti, kdo napsal symfonickou báseň ‚Vltava‘?, kterýpak hudební skladatel?“

„Smetana, Smetana,“ křičí Gabra ze všech sil. „Já to vím od tatínka. Právil, že nic lepšího neslyšel!“

„Dobře,“ chválí profesorka, majíc zřejmou radost, že má přec jen trochu chytré žačky.

„A copak ještě složil Smetana? Málinko, pojd'te sem na stupínek a povězte mi to!“

Málinka jde, žmolí si sukénky a říká, že „Prodanou nevěstu“.

„No a co ještě?“

Když Málinka neví, spolužačky se hlásí, že „Dalibora“.

„Nu, Málinko, znáte ještě něco od Smetany?“ ptá se profesorka.

Málinka přemýšlí, a ne a ne si vzpomenout. Tu Gabra chce jí napovědět – neboť co se muziky týče – z domova dcerky jsou hodně poučné, hlavně Gabra. – Chce říci, že Smetana složil ještě „Hubičku“, a proto posílá Málince rukou hubičku jednu po druhé. Málinka nechápe, ale má z Gabry takovou radost, že jí pošle hubičku do lavice také.

„I jen to řekněte, že Hubičku,“ – nabádá ji profesorka.

„Hubičku,“ že jí to hned nenapadlo! Tu, jak tam zpívají „Letěla bělounká holubička“!

„To nám naša maminka vždycky zpívala,“ chlubí se děvčátko.

I to že si dcerky zazpívají. Málinka musí začít sama. Jemně a sotva slyšitelně zpívá a zpívá. Vzpomíná na milý domov, na svou maminku, která ji tak krásně ukolébávala. Dcerky se přidávají a zpěvu je plná třída.

„Musíte mě jednou s vaší maminkou seznámit,“ hladí profesorka dcerku po vlasech.

Málinka slibuje a všecka šťastna jde do lavice.

„A což některého cizího skladatele hudebního neznáte, děti?“ zkoumá dále profesorka.

Nikdo se nehlásí.

„No, copak děti, neslyšely jste aspoň, řekněme, o Beethovenovi, nebo Mozartovi, nebo Čajkovském či Straussovi?“

„Já, já,“ křičí Gabra z plných plic. „Já krutím doma valčík od Straussa, když to tatínek hraje na klavír.“

Ale hned se tuze začervenala.

Aby se to honem zamluvilo, hlásí se, že ví ještě „cosí“. Zná jednoho skladatele, jenomže právě neví, jak se jmenuje!

„Složil nějakú ‚Madam‘, co sa jmenuje jak německy ‚másló‘!“

„Aha,“ směje se paní profesorka. „‚Madame Butterfly‘, od Itala Pucciniho, ne?“

„Je to vážná opera ze života smutné Japonky, jež zahynula samovraždou, mečem. V Japonsku tomu říkají ‚harakiri‘! Všecko, děti, všecko poznáte v divadlech – buď v Brně, nebo v Praze, v té naší zlaté kapličce nad Vltavou.“

A zase se profesorka zamýšlí a zase vypráví o Národním divadle, o jeho vzniku, o krásných malbách Alšových i jiných v něm, o krásné české hudbě, a vše vypráví s takovou vroucností, že děti si přejí býti co nejrychleji o třídu výš, tím blíž i maturitě – a velkému městu a tím i divadlu.

Tak se dcerky krásně učily a vzdělávaly, ani o tom nevěděly. Vzácná jejich profesorka dělila mezi ně své srdce, své zkušenosti a své vědomosti.

Předčítala jim ve zbylých čtvrtodinkách básně Vrchlického, Nerudovy, Máchovy, ale i moderních básníků – Hory, Tomana, Wolkera, vyprávěla o vynikajících malířích – ale ze všeho nejraději vyprávěla o českých dějinách.

Hodně jim také půjčovala knihy a stále je nabádala ke čtení. Děti nyní rády stávaly u výkladu u „Jeremiášů“ – místního knihkupce, vlastně vdovy po něm. Tam bývalo plno krásných knih.

Paní Jeremiášová byla vzdělaná dáma a v obchodě doporučovala jen ušlechtilou četbu.

Za levný peníz si mohly, věru, i ty chudé děti pěknou knížku dopřáti. Dcerky Gabra i Málinka si nyní kupovaly sem tam knížečku a Málinka,

kteřá chtěla paní profesorku překvapiti, koupila si sbírku básní od Jaroslava Vrchlického. Gabra měla v úmyslu si koupiti raději snář, aby si konečně vysvětlila své divoké sny, které prý jí přinášejí samá znamenání – ale Málinka se jí smála a potom – paní Jeremiášová ani takovou darebnost nevedla. A tak si Gabra koupila Máchův „Máj“.

Jednoho dne se chtěla paní profesorka přesvědčiti, jak její žákyně čtou a co si z jejich výkladů pamatují.

Všelicos se paní profesorka dověděla. Zdenka Kratinová jí říkala, že četla Máchův Máj od Zeyera, vypůjčený od Gabry, Julius Verne prý je nejlepší český spisovatel a jiné hlouposti.

„Povězte mi, Gábinko, vy jste taková bystrá, jaké vy znáte české spisovatele? No tak!“

Gabra se drbe za ušima a Málinka napichuje nos na prstík. Safra, co asi Gabra řekne?

Gabra statečně hlásí:

„Slavný český spisovatel je Božena Němcová, potom Erben, pak tenhlencten – honem – jak se jmenuje – Cliwton – a potem tadlencta – jak sa jmenuje – ta Jeremiáška na náměstí!“

Paní profesorka chce něco namítat, ale Gabra mává rukou.

„Ne, ne, já vím – ona nebyla spisovatelkú odjakživa, ale ona sa toho chopila po mužovi, když on umřel...“

Profesorka se s chutí zasmála. Když se smála hlava třídy, smály se i děti.

„Jeremiášová se toho chopila po mužovi?“ opakovala paní profesorka a zase se smála. „To se přece nedědí. Kdo to nemá tady,“ pravila, ukazujíc si na hlavu, „tak si to ani v apatyce nekoupí! To se dědit nedá!“

„I kdo by to byl řek,“ vrtí hlavou Gabra, která myslila, že aspoň polovinu knih, co prodává, paní Jeremiášová sama napsala. „Tak je to teda!“ – uvědomuje si, co provedla, a sama se tomu směje na celé kolo.

„Včil jak půjdu okolo Jeremiášů, tož puknu smíchem,“ sama si doznává.

„A Cliwton? To jistě čtete, Gabro, detektivky, to jste se pěkně prozradila! To je přece anglický spisovatel.“

Mně se zdá, Gábinko, že vy máte v hlavě nějakou motanici. Všecko páté přes deváté!“ směje se Zlatovláska.

„Ale v muzice mňa žádná cérka nepřetrumfne,“ mračí se Gabra.

„I hled' me, hled' me, taková primánka a už se odváží odmlovat! Zdalipak jste si zapamatovala, když jste taková muzikální, jak se jmenuje ta opera ze smutného života Japonky od Itala Pucciniho?“ táže se profesorka.

„To je ta Madam, šak vím – Madam – Madam – Butterfly, co spáchala to harampádí,“ vítězně se rozhlédne Gabra po všech, ať vidí, že z muziky zná kdeco!

„Chichichi,“ – rozesmála se profesorka. „Madam Butterfly, co spáchala harampádí!“

Rozesmály se i děti a Gabra je všecka rudá.

„Snad chcete říci ‚harakiri‘ – samovraždu mečem, ne?“

„Ano, ano, to je ono! Hari – kiri – kirihari – harakiri!“

„Pojďte, Málinko, honem mi něco moudrého říci, nebo se budu hněvat i na vás a na celý váš rod až do pátého kolena za to harampádí i za tu Jeremiášovou!“ se smíchem zve Málinku profesorka na stupínek.

Málinka jde spokojeně. – Chce paní profesorku překvapit! Naučila se nazpaměť básni Jaroslava Vrchlického „Ó, Praho!“. Však jí to tatínek schválil!

Ačkoliv mnohá slova těžko se jí pletla na jazyku, přece se jí naučila a svoji milou profesorku velice potěšila, když tak s vroucím citem přednášela:

„Ó, Praho!

Smím růží východní ti věnčit skrář, ó Praho?

Vzdát cizí písní tobě lásky daň, ó Praho?

Hle, s básní růže, mám jich plný klín,

juž beru slzou porosené v dlaň, ó Praho!“

S citem přednášela Málinka, a když došla k místům:

„Ty velké, zlaté město Karlovo,
zas městem Žižky železným se staň, ó Praho!
Sviť Slovanstvu a šlehej v Evropu,
jak maják do cizoty vln plaň, ó Praho!“

stála profesorka u okna a hleděla v dáli. Bylo ticho. Po chvíli teprve promluvila:

„Opravdu, velmi jste mne potěšila, Málinko!“

Málinka stála ještě na stupínku, všecka šťastna, že potěšila Zlatovlásku.

„Jděte, Málinko, sedněte si.“

„A doma na Gabru požalujte, že je odmlouvačná – povídá nesmysly – a že vůbec – se na ni hněvám!“

Pane na nebi! Zlatovlásky se hněvá na Gabru! To je zrovna jako na Málinku! Co jen dělat, aby se to napravilo? Tu hodinu už nebylo do Málinky nic, ani potom! Tuze plakala.

Gabra si však nedělala těžkou hlavu.

Copak každý student uměl vždycky všechno? Nic takového! Jednou umí ten, po druhé ten! Jaképak fraky! Až bude mít Gabra náladu, naučí se a přihlásí se!

Málinka se během dopoledne už také utišila. Přišla na to, jak usmířit Zlatovlásku!

Fanoušek poslal med pro dcerky. Pro každou zvlášť v láhvi! Málinka má celou láhev od sodovky vlastního sladkého medu! Ten věnuje Zlatovlásce na udobřenou! A nikomu ani muk! Málinka to provede potajmu!

Kde bydlela paní profesorka, dobře věděla. Nejednou hleděla i s dcerkami odněkud z koutku do jejích oken, ani nedutala. Jak ráda by viděla, jaké to Zlatovlásky v bytě má!

Málinka nežalovala doma na Gabru nic, jen vzala potajmu z komory svoji láhev medu, zabalila ji do čistého novinového papíru a vykročila.

S tlukoucím srdcem vstupovala po schodech do domu, v němž profesorka bydlela. Za dveřmi se nejdřív vydýchala. Zopakovala naučenou řeč a pak teprve zazvonila.

Dveře se otvírají a Zlatovláška stojí na prahu.

„Rukulíbám – dobrý den – dobré odpoledne,“ spouští popletená Málinka všechny pozdravy.

„Nazdar, Málinko!“ vlídně a zároveň udiveně ji oslovuje profesorka. „Kde se tu běžete?“

„Já se tu beru, ona Gabra, totiž teda já a my dvě a potom ona Gabra, víte, jak neuměla – –“ Málinka nemůže dál, všechnu řeč, co si složila – zapomněla! Paní profesorka běře děvče za ruku a vede je do pokoje.

„Tady si hezky hačňte a povězte mi všechno od srdce, Málinko. Vy jste hodné děvčátko, to já vím. No, a hezky směle: Copak si přejete?“

Když tak vlídně někdo mluví, přestane se bát i Málinka. Ale nejdříve se rozhlíží.

„Tady je to pěkné,“ mluví jako sama pro sebe. „To sú pěkné záclonky!“ dívá se na bílá okna, zastřená tenounkými bílými záclonkami s protkávanými květy kopretin. Dívá se na okno plné květin – hledí na čistě bílý nábytek – krásné obrazy – květnatý koberec a jen vydechuje. „Tady je to jako v ráji!“

„No, to mne těší, že se vám tu líbí. To víte, mám ráda všechno čisté a bílé a květiny k tomu. Pořádek v duši i v bytě!“

„Až budu velká, budu chtít mět také pořádek v duši aj v bytě!“ opakuje volně Málinka a jen se rozhlíží.

„Copak nemáte pořádek – v duši?“ polo žertem, polo vážně se ptá profesorka.

Málinka pohleděla na láhev medu a oči se jí zarosily.

„Nemám,“ tiše a v pláči odpověděla, „Gabra vás zarmútila a mňa to bolí!“

„Ale jděte, Málinko, Gabra je divoch, a až se vybouří, bude také dobrá! Co ona mně provede, vy zas mi to osladíte, no, a vyrovná se to!“

„Osladím, osladím,“ horlivě kýve Málinka hlavou. „Prosím vás, paní profesorko, vemte si ode mňa ten med! Je můj, od Fanúška. To je ze Štítněj, od Járku!“

Málinka podává láhev Zlatovlásce.

Ta nějak zvažní a usedá na židli blíž k Málince.

„Ne tak, dívkeno,“ povídá jí vlídně. „Ani za nic vám nevezmu váš med od Fanúška ze Štítněj a dokonce od Járku! Vidíte, jaký máte vzácný med.“

„Prosím vás, vemte si ho za Gabru a enom sa na ňu nehněvajte!“

„Už se na ni nehněvám. Vy jste mi to osladila, ani medu nemusím líznout! Koukejte, já jsem už veliká a zdravá – chvála Bohu, jako buk.“

A vy, Málinko? Jste mi něco nad pás. A víte, že po medu se hezky rostete? Jsou v něm vitaminy! Jak tu láhev medu sníte, hned budete o kus větší! Med je pro vás a pro mne bude vaše upřímnost, láska a dobré učení, milá Málinko!“

Dívkenka je ve velkých rozpacích. Je jí jakoby trochu hanba, ale paní profesorka ji hladí.

„Co bychom si tady dlouho povídaly? Pojd'te, natrhám vám kytičku! Co máte ráda? Kvítek oleandru nebo azalky?“

„Já, já mám ráda muškát,“ ukazuje Málinka na prostý květ muškátu uprostřed okna.

„Právě jako já,“ dodává tiše profesorka. Utrhuje květ muškátu, oleandru i azalky a přidává i trochu asparagu. Pak odštípne větvičku téhož rudého muškátu a vše podává Málince.

„Kytičku si dejte do vody a větvičku si zasad'te. Poroste vám!“

Málinka s velikou radostí přijímá vzácné květy i větvičku, tiskne je k srdci a zrak jí plane štěstím.

Hned se má k odchodu.

„Vy už mne opustíte, Málinko?“

„Ony by mně květiny zvadly a muškát hned zasadím!“

„No tak jděte s Pánem Bohem, pozdravujte doma své drahé a – na Gabru se opravdu nehněvám. Jen ať se pořádně učí a bude dobře! Jste

hodná sestřička i žákyně, Málinko,“ s těmi slovy políbila Zlatovláska Málinku na čelo a propustila ji.

Ještě dlouho hleděla květinovým oknem za Málinkou, která tiskla k srdci kytičku i med s vitaminy a dlouhými kroky spěchala k domovu.

Školník Cibula

Moc měly dcerky rády svou „boudu“, – jak už většinou gymnasium studenti nazývají – a že se z ní nehnou ani za celý svět!

Protože však ani nebe není bez mráčku, tak i našim dcerkám kazil někdo dobrou pohodu ve škole.

Byl to školník Cibula. Ten měl na takové neposedy, jako byla Gabra, nějak spadeno!

Tot' se ví, že je pro nic za nic nepronásledoval! Málo se nadivočí mládež po chodbách? Málo se nakřičí? A od toho je jednou školník, aby udržoval pořádek.

„Špiridioni jedni, polámete schody a sobě kosti,“ huboval na děti, hroze za nimi, když v přestávce braly schody „přes tři“, aby byly dříve na dvorečku.

Nejvíc už měl namířeno na Gabru. Jak by ne? Ona se mu za celou třídu „mstila“. Tu mu zabouchala pěstí na dveře a utekla, tu zamňoukala jako kočka anebo napodobila hlas některého z profesorů, volajíc:

„Pane školník, pojd'te sem!“

Školník běží, běží, uctivě se příkrčuje, a tu máš, profesora nikde! Jen jako namátkou jde Gabra kolem a tuze pilně se učí z knihy. Školník bručí, bručí, ale když už se to takhle několikrát opakuje, už je jako doma.

„To istě provádí toto semeno,“ zlobně se dívá za Gabrou. „Na tu – pozor!“

Ale Gabra zatím u okna chodby, v přízemku, notuje si v kruhu veselých kamarádek jakoby nic:

„Cibuláři jedú, – cibuličku vezú, cibu, cibu, cibu, ci – bu, – cibuličku...“ Tahle písnička školníka Cibulu vždycky rozehrála.

„Dobrá!“ myslil si. „Děcka na mňa – tož já na ně! A jako pes! Od včilejška bude vojna jak řemeň!“

„Alomašír do třídy, nehulákajte mně tady v síni – lebo idu žalovat panu ředitelovi! Ancifóri jedni!“

Co je platno, školník se tuze zlobí a dcerky dobře vědí, že se na chodbě zpívat nesmí! Raději běží do svých tříd.

„Vidělas, jak na nás cenil zuby?“ povídala Málinka Gabře.

„Má co cenit – vždyť má zubiska kam kerý!“ houkla Gabra.

Byla také rozzlobena. Podívejme se! Takový zubatý školník a tak si dovolí ke studentkám! Schwálně se ho jednou zeptá, jak daleko to na gymnasiu dotáhl!

Sotva byla druhá přestávka, děti běží se schodů dolů a Gabra má sto chutí dát se se školníkem do řeči. Ale ten má přísnou tvář a hrozí na děti:

„Zatrackaní Horymíři! To mosíte létat přes tři schody? Jak vás chytím, tož vás tak hned nepustím! Zapíšu vás do třídní knihy, Gabro! Já vás naučím chodit potichu!“

Gabra se jen tak namátkou ptá, zdali na pana Cibulu také tak bručilval školník, když on býval studentem?

„Neptaj sa, zvědavinko! Měla bys brzo hubu starú!“ odbyl ji Cibula.

Jak mělo dcerkám být? Se školníkem nebyla vůbec řeč. Dcerky to dopalovalo. I vymýšlela Gabra pomstu.

Ha, už ji má! Už jí něco napadá! Neřekla nikomu nic, ale ráno měl školník na svých dveřích novou vizitku. Už se nejmenoval Cibula. Stálo tam jasně napsáno:

F. Česnek,
školník.

Ó, toho dne se děti měly! Školník – hrr na ně!

„Počkajte, dacani, štyrky z mravů dostanete! Já vám dám „Česnek“! Rozzloben strhává vizitku ze dveří.

Třetí den mělo dívčí reálné gymnasium zdánlivě zase nového strážce. Na dveřích byla vizitka:

F. Petržel,
školník.

Školník si toho nevšiml. Ale že bylo před konferencí, chodily se maminky ptát na své dcerky, a tu se jedna starostlivá máť obrátila na školníka:

„Pane Petržel, prosím vás, kde najdu pana profesora z počtů?“

„Co, Petržel? Jaká petržel? Děláte si ze mňa blázny?“

Ale paní ukazuje na lístek na dveřích.

„Já su odjakživa Cibula,“ zlobí se školník, ale návštěvnice rychle odchází, neboť se jí zdá, že ten pán nemá v hlavě všecko v pořádku.

Zas musel přepisovat vizitku. Nikdo netušil, kdo ty darebnosti páchá. Gabra se chytit nedala!

Když však našel pan Cibula ještě jednou změnu svého jména:

F. Cerel

školník,

došla mu trpělivost. Utíkal v přestávce k panu řediteli s cedulkou.

Proplétal se mezi dětmi a rozčertěn tuze huboval:

„Zatrackaní Angličani, to musíte v jednom kuse brebencovat na chodbě latinsky? Nechajte si to až doma! Hlavu má z vás člověk na prasknutí!“

Blíže ředitelny potkal Gabru.

Stála v kruhu dívek a tuze se smála a významně pomrkávala na lístek ve školníkově ruce.

„Á, už ťa mám!“ popadl ji Cibula za vlasy, zatřepal s ní trochu a rozzlobeně dodal:

„Tebe jednúc zakúsnu!“

Tak na ni vycenil zuby, že Málince poklesla kolena. Gabra se však nelekla. Opřela si ruce do boků a bránila se:

„Enom psi zakusujú – enom opice skáčú do vlasů – enom čerti sa perú –!“

„A školníci chodijú žalovat,“ – osopil se na ni Cibula a otevřel dveře ředitelny.

Gabra honem dělá za ním dlouhý nos. Ale přece jen byly dívky nepokojné, jak to dopadne?

Leč pan ředitel moudře rozsoudil:

Až pan školník někoho chytne, nechť jej přivede do ředitelny a pak bude viník exemplárně potrestán!

Ale přes to byl ve všech třídách přečten oběžník, kde se naprosto zakazovalo podobné uličnictví.

Pár dní byl pokoj. Školník se nafukoval, nosil ruce v kapsách a jda okolo Gabry, každého dne jí sliboval pětku ze zeměpisu, z dějepisu nebo z náboženství. Má prý na profesory vliv a dokáže to!

Když mu Gabra chtěla odporovat, vycenil zuby a zahrozil. A tohle by si měla dát líbit? Nemohla snést zlych pohledů školníkových. Věděli jeden o druhém a bez slov si vypověděli boj.

Gabra si, věru, sama nevěděla rady, co počít. Velmi se trápila. A tož že všechno napíše Fanouškovi a poprosí ho o radu.

Sedla si a všecko věrně vypsala! Tuze prosila o radu. Pořád musí myslit na zlého školníka a nesnese jeho pohledů a nadávek. Pomalu už se ani nemůže učit. A vůbec už nemůže ani psát. Jak si vzpomene na Cibulu, chytne ji takový zuřivý vztek, že by se prala. Nakonec něco vyvede a bude z toho karcer.

„Fanúšku, co mám dělat? Porad'te Vaší rozzlobeněj Gabře!“ Tak skončila a nedočkavě čekala na odpověď.

Ve třech dnech tu byla. „Fanúšek“ psal:

Milá Gabro!

Děkuji Ti za Tvůj dopis. Tuze s Tebou cítím, věřím, že máš na Cibulu vztek. Ale proti tomu mám moc dobrou radu!

Když se bude Cibula nejvíc čepejřit a nadávat, představ si ho v noční košili a s papírovou čepicí na hlavě!

Rozesměješ se a bude po vzteku!

Těším se, že mně brzy sdělíš, jak můj recept účinkoval.

Buď zdráva a pozdravuj ode mne všechny své drahé, Málinku a celý váš kůr domácí.

Fanouš.

Gabra čtla, čtla, a čím dál tím víc se rozpalovala. – To je přece pravý lék! Sedí, v duchu si už školníka představuje a směje se a směje. Kdepak by takový smíšek jako ona vydržel myslet bez smíchu takhle na svého nepřítele!

Milý školník, jako by něco tušil, byl nějaký čas k dětem nevšímavý. Až jednou po hodině tělocviku zle vyláteřil děvčatům, že hlučely. Ale hned příštího dne měl na dveřích nový nápis:

F. Kapusta,
školník.

Gabra vystříhla ze staré čtvrtky kreslicího papíru vhodný proužek a tak zdařile to napsala, že by to ani Cibula lépe nedovedl.

Je přestávka a zástup dětí hledí na školníkovy dveře:

„Kapusta, Kapusta,“ směje se kdekdo.

Školník vyběhne, a když vidí cedulku, zle řadí.

„Střecci oškliví! Estli mně nebylo lepší dělat papuče v Klobúkách! To istě udělala zas ta „amrhéla“. A necpěte sa sem! Marš, do třídy!“ rozhání děti.

Aby se děti zbavil, popadl táhlo zvonu a zvonil a zvonil, div je neutrhl. O celých pět minut dříve! Děti bručely – ale – když se zvoní, musí se jít!

Ve chvílce bylo již ticho a paní profesorka klidně učí češtině.

Vtom někdo prudce zaklepe, nečeká ani na vyzvání „dále“ a vrazí do třídy.

„Hrrrr-hehehe, už jsem byl u pana ředitela, posílá mňa sem!“ křičí krkem a vydává ze sebe strašné zvuky – školník Cibula. Drží v ruce vizitku „Kapusta“ a nemůže ze sebe vyrazit souvislého slova. Mračí se, pak se zas směje jako divý a hrozí tam někam ke Gabře pěstí.

„Račte si to přečíst!“ podává profesorce obrácený papírek.

Zlatovláska čte, čte, mračí se, lísteček obrací a hle – na druhé straně je podpis „Gabriela Taube...“

Ostatní si pan Cibula i profesorka lehce domyslili.

Bylo tomu tak. Gabře se spletl rozum a ona vystříhla papír na vizitku ze starého výkresu zrovna v těch místech, kde byla na rubu podepsána. –

Paní profesorka velice zvažní, mračí se a volá Gabrielu na stupínek.

„Znáte tento lísteček, nešťastnice?“

Gabra se dívá, rudne, neví, co říci, a pak jí zabloudí zrak ke školníkovi. Ten má vztek i radost zároveň, cení zuby a pořád jen jako by říkal: „Hehehe, včil t'a máme, včil ti dáme, včil ti ukážeme!“

Gabru začíná chytat vztek také.

Ale, už si vzpomíná! Cože to psal Fanúšek? Dívá se chvilku na školníka a místo odpovědi vypuká v ohromný smích. Směje se, směje, div nepadne se stupínku.

Marně ji profesorka napomíná, marně jí třepe ramenem. Gabra si sice zakrývá tvář rukama, ale směje se dál. Smějí se i ostatní děti, aniž vědí čemu – – –

Profesorka hledí udiveně – a vtom vchází do dveří sám ředitel. Nastává vážné vyšetřování.

„Proč se smějete?“ uhodil na Gabru ředitel.

„Jak já to enom řeknu, já nešťastná osoba,“ lamentuje v duchu Gabra, mačká si pusku, co může, a myslí si už jen na přesmutné věci, aby se nesmála.

Paní profesorka vše vysvětluje, jen to nedovede říci, proč se Gabra stále směje.

„Psala – jste – tento – list?“ – táže se ředitel hrobovým hlasem.

„Psala,“ kýve Gabra hlavou.

„A – víte – že – školník – je úřední – osoba?“

„Nevím!“ klidně odpovídá Gabra. „Mně to nikdo nevyprávjal.“

„Tož – to – vězte – nesluší – se – studentkám – takto – se – chovati – takto – zesměšňovati – úřední – orgán,“ – vážně mluví pan ředitel a kýve do taktu předlouhými vousy.

„Ale ona sa mně eště ke všeckému pořád chechce,“ stěžuje si školník, nemoha se už ovládnouti.

Jak to řekl, Gabra se naň po očku podívala, zas ji to popadlo a znovu ji chytil smích.

„Nakazuji – vám – abyste – řekla – proč – se smějete!“ už dost nevlídně poroučí pan ředitel.

„Ale, když on je na nás moc zlý, když já – – –“ nechce se Gabře s pravdou ven.

„Bud' to řeknete, nebo budete mít dvojku z mravů!“

Gabra po očku pohlíží na Zlatovlásku a pak povídá:

„Já to teda povím, ale jenom paní profesorce!“

„Tak honem!“ jde jí profesorka vstříc.

„Já to jenom, prosím, pošušká!“ říká Gabra.

Paní profesorka se k ní sklání a Gabra šušká, šušká, ale slyšet je jí moc dobře až do poslední lavice.

Paní profesorka se už neudrží a propuká v hlasitý smích. Ředitel, byť byl jako kouzelník z ledného hradu, uši má tenké a slyší také všechno. Když první nával smíchu ve třídě polevil, propouští Gabru se stu-pínku:

„Sedněte si! Trest – sdělíme – po – usnesení.“

Gabra letí všechna rudá a hned za ní školník, jenže ten ne do lavice, ale do svého pokojíčku. Tam se schová a neukáže se dnes ani za nic! To tak, aby se mu smáli i profesori a představovali si ho také v košili!

Gabra měla velké štěstí!

Dostala sice trest, ale docela malý. Musela napsat desetkrát za sebou:

„Nebudu si nikdy představovat pana školníka v nedůstojném úboru ani mu dávat cizí jména.“

Musela to doma dát podepsat tatínkovi a mamince.

Pan školník dostal také svůj díl. Nemá být na děti hrubý! Proč by se ho potom bály? Ohněval to sice, ale pomalu si začínal s dětmi rozumět. Občas si s nimi dokonce i zažertoval.

A Gabra? Ta si dlouho pro jistotu zandávala oči, měla-li školníka potkat.

To tak, aby zase psala trest, ne? A klečet doma půl hodiny, ne? Ani za nic!

Honzíček

Bylo to neuvěřitelné a přece pravda! Dcerkám přibyl bratříček a tatínkovi do penze kamarád a společník. S nábožnou láskou jej tatínek přinesl zabaleného v peřince a ukazoval dcerkám:

„Dcerečky moje zlaté, tady vám Pán Bůh posílá bratříčka. Mějte ho rády! Já už jsem starý. Bůh ví, zdali jej vychovám, ale vy, vy mu všechnu lásku nahradte!“ Tatínek se sklonil nad spícím chlapečkem a vroucně jej políbil.

„Vidíte, jaký je krásný?“ pohlížel na chlapce se zarosenýma očima.

Dcerky, které ničeho nechápaly a nerozuměly ani z poloviny tomu, co tatínek povídá, povytáhly krčky a nahlížely na miminko.

„Tati, že cigáníte!“ hrozila šelmovsky prstem Gabra, „že to není náš!“

„Není, není!“ natahovala moldánky Málinka.

„Čápi neletěli a kdo ví, čím to je! Já ho nechcu!“ otočilo se zády děvčátko.

„Je náš, je náš, a moc ho budete mít rády,“ tvrdí tatínek. „Pojďte, rozbalíme si ho! Ten se vám bude líbit!“

Tatínek vede dcerky ke kuchyňskému stolu a rozbaluje děťátko. To se probouzí, kulí zpod hustých černých vlasů očka a třepe rukama i nohama. Dcerky, všechny zaraženy, se dívají a Gabra si vydechuje:

„Lidičky, ten je škaředý! Dyt' má nohy jak klacíky, ruce jak za krejcar a ostatek je enom břuch.“

„Černý je jak cigán, má takovou paličku chlupatú, až na hrůzu!“ míní Málinka.

„Tati, sad'te sa, že není náš!“ podává Gabra tatínkovi ruku. „Já sa le-tím optat maminky!“

Po chvíli se Gabra vrací a zamyšleně praví:

„Je náš!“

Málinka se tu chvíli rozpláče nahlas, a že ji už nikdo rád mít nebude! A to ji tatínek utěšuje láskou tou největší a vede dcerky k mamince a k babičce.

Maminka objímá své dcerušky a Málince povídá, ukazujíc si na svých deset prstů:

„Ať se říznu, do kterého chci prstu, každý bolí. Tak je to i s maminkou. Kdyby měla deset dětí, pro všechny stejně cítí!“

Tu se již dcerky uklidnily a začaly si opravdověji prohlížet děťátko. Už se jim nezdálo tolik ošklivé a Málinka tvrdila Gabře, že je podobný „nachlup“ babičce. Aspoň podle vrásků v obličeji a zubů.

Dcerkám nastal nový život. Dělalы chůvičky. Když byly ve škole, dělал chůvu tatínek, a jak rád! Sedal na dvoře pod jabloní a hvízdal do kočárku chlapečkovi tu svoji „hasičskou polku“, tu „Pochod štítenských mládenců“, neb „Babiččinu sousedskou“, samé své skladby. Ve svém synkovi měl věrného posluchače.

Malý Jeníček poslouchal, poslouchal, začal se usmívat a tatínek všecek pookřál. Beztak mu bylo v penzi smutno a teskno. Teď své srdce dělil na tři díly: mezi své děti – ženu a matku – a hasiče!

Gabra a Málinka, sotva se s chlapečkem sprátelily, rozhodly se, že napíší všecko Fanúškovi. Maminka a tatínek jim to jen schválili.

Dcerky psaly:

Drahý Fanúšku, aj ty Valčo (aby ti to nebylo líto)!

*Haló! Novina! Máme Honzíčka! Tatínek říká, že je pěkný, **ale on je moc břuchatý!** A má malé nohy! A tak divně mžúrą očima! A ty chlupy na paličce! Až mu lezú do očí! A řve celé noci. Všeci z něho mají radost, ale největší radost má tatínek.*

Tož to je ta veliká novina!

Moc na vás, Fanúšku, vzpomínajú

Gabra a Málinka.

A máte přijet! Všeci vám přijdem naproti, aj Honza!

Ani dopis rodičům nedaly číst, složily se na známku a šup s ním do schránky! Bodejť to dají číst mamince! Nedala by to poslat a Fanúšek nutně musí vědět, že Honza má veliké břicho a krátké nohy! Ano! Žádná lež!

Tatínek měl z malého synáčka velikou radost. Inu, měl syna! Babička tvrdila, že je „navlas“ tak jako tatínek, že se právě tak směje a má dolíčky ve tváři, jako míval on.

Chlapec byl opravdu pěkný. Zdravý jako tuřín a černýma očima zpod černých vlasů hleděl vesele do světa.

Tatínek už měl v městě plno známých. Byli to: učitelé, profesori, pan notář, lékaři a jiní. Scházeli se ve spolcích hasičských, hudebních a jiných a dobře si rozuměli. Všem těm se tatínek nemálo chlubil statným synáčkem.

Milí přátelé byli na chlapce zvědaví, a že se přijdou na toho krasavce podívat – i se svými paničkami. Hlavně, aby se také s maminkou – paní řídící – navzájem poznali.

Tatínek se na ten den velice těšil. Měl společnost rád a měl radost, že zas jednou bude u nich jako dříve ve škole – hudba. Páni a s nimi tatínek – budou hrát.

Připravoval nástroje, dvoje housle, violoncello, ladil klavír a maminka jen rozpočítávala peníze, pekla a chystala.

Den návštěvy už byl tady. Maminka baculatého Jeníčka co nejpěkněji vystrojila, zabalila do dvouvolánové peřinky a uložila do kočárku.

Gabra s Málinkou budou děťátko povozovat. Jak přijdou hosté, měly dcerky nakázáno hned se ztratit.

Ne, před paničkami z města maminka rozhodně ostudy mít nechce! Jistě by dcerky zase něco provedly, a proto obě dostanou dovolenou.

Dcerky se jen těšily, že hned, jak panstvo zaklepe, vylítnou ven.

„Čuješ, Málino, kam by sa to nejlepší šlo?“ mudrovala Gabra, chtěla dobře celého odpoledne využít a řádně si zařadit. Nemusely dlouho přemýšlet. Několik kamarádek za chvíli na ně ťukalo do oken.

Žofka Zajícová volala:

„Dcerky, dcerky, pojd'te do Obory, přišla tam aj paní profesorka! Máte přinést ukázat Honzíčka!“

Dcerky na sebe pohlédly rozzářenýma očima, ale Málinka přec jen chtěla cosi namítat. Gabra ji však usadila a zavolala na kamarádky:

„Přijdem za chvílečku!“

„Děvčico, dyť to nemůže být,“ napomínala potom Málinka. „Dnes přijdú hosti a Honzíček sa bude predstavovat.“

„A co myslíš, kdy chodívajú hosti?“ povídala Gabra. „Dycky až k večeru. Tak je to nóbl. A do téj doby sme dávno aj s Honzíčkem doma. Enom si představ, jak bysme sa mezi cérkama pánily, že máme bratra! A paní profesorce, téj sa to nemůže odřéct!“

„Tož myslím takéj ne!“ zaváhala Málinka.

„No, vidíš,“ nabádá ji Gabra.

„Víš co, já sa zeptám maminky,“ navrhovala Málinka.

„Enom sa opovaž!“ bránila Gabra. „To sa udělá ináč! Vyfúknem ogaru – utečem oknem a zas tak sa aj vrátíme!“

„A maminka sa sem podívá zasklenýma dveřama, a jak uvidí prázdný kočárek, těš sa, co bysme dostaly! A jakú by měla maminka starost!“

To bylo pravda. Gabra se zamyslila.

„Ej, kakrment element, včil mňa cosi šikovného napadlo!“ vyskočila za chvílku.

„A co?“

„Do peřinky zabalíme kocúra!“ zašeptala Málince do ucha, všecka usmátá. „Maminka nasísne do dveří, uvidí zabalené děťátko, a nic nepozná!“

Málinka, která byla ke každé darebnosti ochotně nápomocná, vyprskla: „A to tedy ano!“

Kocour Macek spal v klubíčku u kamen a spokojeně oddychoval. Vrátil se z toulky, najedl se v kuchyni nevídaných dobrot – něco sem tam ještě si „přikradl“ a byl ted' tak líný, že nechal s sebou dělati všecko možné.

Dcerky se k němu přišouraly, daly mu Jeníčkovu čepičku na hlavu a pak se jej snažily zabalit do peřinky. Leč to se přec jen kocourovi nelíbilo. Kdepak ležet natažený! Sotva mu přitáhly přední nohy, zadníma začal v peřince zuřivě kopat a hned je měl venku. Přitáhly-li zadní nohy, předníma dělal teprve divy!

Nezbývalo nic jiného, než milého kocoura uložit do kočárku jen tak. Hned to tak udělaly. Však stejně peřinku potřebovaly pro Honzíčka.

Uložily jej, přikryly pokrývkou s pentličkami a nesměl ani muknout! Gabra naň pořádně zahrozila, a tu Macek jen zamrkal očima, vzdychl a po chvilce už zase spal. V kočárku bylo příjemně teploučko po Jeníčkově a mohlo se mu tam věru líbit!

Dcerky nadzvedly ještě boudičku, aby maminka podivné děťátko hned nepoznala, pak otevřely okno, Gabra vzala do náručí Jeníčka – a hup – hup – už byly venku ...!

Zatím maminka posílá babičku, aby se podívala aspoň dveřmi, spí-li už chlapeček? Když ano, ať jdou dcerky na procházku. Raději dřív, než přijdou hosté!

Babička jde, dívá se přes sklo a vidouc, že v kočárku se nic nehýbe, spokojeně se vrací a povídá:

„Honzíček spí, ale dcerky už jsou ty tam!“

Maminka se usmála a byla ráda.

Jistě se dcerky pro neočekávané volno nehněvají! Jen ať se proskoťá. Však na ně maminka nezapomene! Ode všeho jim kousek schová. Už připravovala dva talířky a oddělovala: na každý talíř položila po dvou vanilkových rohlíčcích, po jedné medvědí tlapce, po kousíčku dortu a po jedné lžici šlehané smetany.

Ale již slyší tatínka v chodbě:

„Pěkně vás vítám – raďte k nám dále, milí hosté! – Žena přijde hned!“

Maminka si rychle otírá ruce, sundává bílý čepeček a celá se upravuje.

Zatím tatínek vede vzácnou návštěvu do pokoje, odkud vedou skleněné dveře do světnice menší, kde spí Jeníček.

Hosté chtěli hned maličkého vidět. To je přece vzácnost, v penzi se moci pochlubit malým synáčkem!

Paničky pořád tvrdily, že je pan řídící jen tak balamutí, ale nyní, vidouce za sklem dveří kočárek s miminkem, vhrnuly se dovnitř.

Paní notářová šla první. Byla nejzvědavější a lionem vstrčila hlavu do kočárku. V tu chvíli se však tak rozesmála, že tatínek nevěděl, co si má myslit.

„Podívejte se!“ ukazovala prstem do kočárku. „Celý tatínek! I vousy má po něm,“ a smála se velice.

Jak paničky nahlížely, spráskly ruce jedna po druhé, ale pak běžely k tatínkovi a tuze mu hrozily!

„I vy jeden taškáři! Vy jste nás pěkně doběhl!“

Tatínek neví, co se děje, a otírá si rozpacitě brýle.

„Cožpak se vám nelíbí?“

„Ale velice!“ smějí se dámy.

Právě vchází už i maminka s babičkou.

Tatínek ve velkých rozpacích – představuje hostům svoji choť a babičku. Maminka, celá zarůžovělá, čeká na blahopřání k synáčkovi.

„Ale, povídám tady panu řídícímu, jaký je šelma,“ směje se stále paní notářová. „Chtěl nás oklamat, že má synáčka!“

„Copak jste ho ještě neviděly? Jen se račte podívat,“ zve maminka dále ke kočárku.

Tu se paní notářová všecká zarazí. Pohlíží na maminku a pak, jako by už sama sobě nevěřila, jde znovu ke kočárku.

Maminka samým štěstím si utírá slzu v oku a babička nábožně se-pjala své vetché ruce.

„A ty jsi pěkný ogar!“ spouští už zas zvesela panička nad kočárkem. „Vousáč jsi! Myškolap! Styď se, chrounět za bílého dne! Jedeš na půdu! Tam patříš! A ne do kočárku! Myšky jdi chytat!“

V té chvíli se chytla maminka za hlavu. Snad nemá paní notářová dobrý rozum! Ale panička dobrý rozum měla a maminka se má o tom také přesvědčit. V tu chvíli se kocourovi všecko v hlavě rozleželo – možná také, že naň zapůsobil neobvyklý ruch v pokoji – vyskočil, napjal nohy a tamten z kočárku – i v Jeníčkově čepici – a hurá – otevřeným oknem ven! – – –

Maminka vykřikla, rozepjala ruce a babička se až zapotácela.

„Oh, Bože, už tomu rozumím!“ rozplakala se maminka uprostřed návštěvy. „Dcerky! To dcerky!“

To už i tatínkovi svitlo v očích. Dcerky! Ba, kdo jiný!

Rozpacitě odkašlává a udivené návštěvě vysvětluje. Má dvě povedené dcerky! A ty asi s sebou vzaly chlapečka ven, a aby to matka nepoznala, daly do kočárku starého Macka.

Přátelé se na konec vesele zasmáli! Maminka však slibuje dcerkám pořádnou výplatu. Podívejme se, jak jsou mazané! Kocoura „nalíčí“ místo Jeníčka, pěkně nadzvednou boudičku a samy bloudí s dítětem bůhví kde! A ještě se chlapci něco stane! A ta ostuda! Darmo myslit!

Babička se hned nabízí, že půjde děti hledat. Ale tatínek nedá. Dcerky mají dost rozumu a jistě přijdou samy!

Paní řídící, aby zapomněla na darebné dcerky, dala se do nalévání svačiny. Všem znamenitě chutnalo, ale maminka byla přec jen nesvá. Bála se o malého chlapečka.

V duchu dcerkám slibovala dnes skutečně pořádnou výplatu!

„Darebnice jedny, dostanou a budou klečēt!“

Paničky maminku těšily, ale co platno, když ji netěšil také tatínek, jako vždy jindy!

Tatínek však nemohl! Teprve nyní se mu vše rozleželo, páni se mu smáli a tatínek – věru – na dcerky dnes také zanevřel! Nebude jich chránit – ať je dnes matka vyplatí! Zaslouží si to!

Když byla svačina v nejlepším a maminčino rozčilení největší, otevírají se dveře a tiché „rukulíbám“ se nese až ke stolu.

Návštěva rázem zmlkla a zahleděla se ke dveřím.

Tam jak tři boží andělíčkové – stála děvčátka s Honzíčkem, celým ozdobeným kvítím. Na hlavě věneček ze sedmikrásek a na obou baculatých ručičkách věnečky z pampelišek. I za povijánem bylo nastrkáno plno kvítí.

„Děti!“ vyskočila maminka, chopila se Honzíčka a tiskla ztraceného synka k srdci.

„Maminko, prosím vás, nehněvejte sa na nás, ona paní profesorka chtěla Honzíčka vidět,“ žadonila chytře Gabra.

Maminka se ještě pomračuje, ale už drží Jeníčka, usmívá se a nese chlapečka s celou radostí ke stolu.

Malý Taubříček je s radostí uvítán a jde z ruky do ruky.

Pan doktor mu přeje, aby nikdy nestonal, meziříčský pan řídící přeje, aby se dobře učil, a pan předseda hasičského spolku nabádá maličkého, aby šel ve šlépějích otcových. Hasičská helma mu bude dobře

slušet, jak všem Tauberům. – A dámy teprve Honzíčka vychvalují, až se maminka radostí rozplývá.

A malý Jan jako by rozuměl, na všechny se usmívá a pobrukuje: bé, bé, brum, brum.

„Ten kluk chce muziku!“ povídá pan ředitel hudební školy. „Bodejť by zapřel tátovu muzikantskou krev!“

„A co bychom si tedy nezahráli?“ odpovídá vesele tatínek. „Nástroje jsou naladěny!“

„Tak si zahrajeme,“ vstává společnost od stolu a spěje k nástrojům.

Tatínek, než se pustil do hry, šel ještě ke své choti a pošeptal jí:

„Ne, abys ty dcerky dnes bila!“

Ale maminka mává rukou a už usmířena ukazuje na dcerky, které sedí v koutku pohovky: každá drží na klíně talířek s dobrotami, které jim maminka schovala, a hodují, ani nedutají.

A už zní hudba. Dámy poslouchají, děvčátka si v koutku libují, jak se mají dobře, maminka tiskne k sobě ztraceného synáčka a babička dojatě naslouchá!

Vždyť hrají tytéž staré kousky, které hrával také její nebožtík muž a právě tak u nich bývalo veselo...

Kterak se Gabra s Mackem topili

Jak se příbuzní a známí dověděli, že u Tauberů na stará kolena mají syna, jeden po druhém přijížděli, blahopřáli a nosili dary.

Dcerky říkaly:

„K nám sa to sváží jako do Betléma!“

I starý kostelník Struhař ze Štítné poslal dar. Lahvičku svěcené vody! Aby prý ogara pokropili, aby k němu nemohl zlý duch!

Největší radost měla Gabra nad darovanými klobásami od stařenky. To bude, lidičky, požitek! Gabra se na ně občas vloupá a potají si pochutná.

Téměř celá rodina se u řídících vystřídala – a hle, kdo nepřijížděl, byl „Fanúšek“ a Valča.

„Co se to jenom stalo?“ divili se rodiče a maminka se tak trochu nad tím trápila. Snad se hněvají, že mají o člena rodiny víc, že by je snad měla maminka méně ráda? Ó, jak jsou bláhoví!

Tatínka to také mrzelo a pro jistotu se ptal dcerušek:

„Psaly jste přece Fanúškovi, že máme Jeníčka, a pozvaly jste ho, ne?“

„Jejej, jakpak ne!“ odpovídaly dcerky. Jen se trochu začervenaly, neboť neměly dost čisté svědomí. Bodejt' by se Fanúšek chtěl dívat na „břucháče“! Pěkně ho vymalovaly!

Teď je to mrzelo!

Jeníček se jim už docela líbil, ba pyšnily se bratříčkem a často myslely na švagra, co by asi Jeníčkoví říkal! Kdyby tak věděl, že se Jeníček začíná smát a točí se za sluníčkem!

„Víš ty co? Napíšeme Fanúškovi ještě jednúc! Mosí vědět, že Jenda není žádný opičák! Už je docela pěkný a my napravíme, co sme pokazily!“

Zas Gabra shání papír a píše potajmu s Málinkou psaní:

Fanúšku náš!

My víme, že nechcete vidět Honzíčka, že je moc škaredý! Ale není! Už z toho vyrostl! Břuch mu splaskl a už ani tak moc nemžurá. Směje sa na maminku aj na tatínka a my ho pořád chováme.

Byli u nás všeci příbuzní, enom vy ne, a maminku to mrzí.

Tož nevěřte, že je škaredý – to my dvě trúbele sme naplkaly a včil sa nám už Jeníček docela líbí.

Vaša Gabra a Málinka.

Brzy nato Mackovi skutečně přijeli. Fanoušovi se chvěly ruce, když bral za kliku, a Valča se třásla na celém těle.

„Maminko! Tatínku!“

A už si všichni leželi v náručí.

„Proč jste tak dlouho nejeli?“ v pláči se ptá maminka. „Dcerky vám přece hned psaly!“

„Honem nám ukažte pacholátko, potom vám to povíme!“ rozhlíží se Valča.

Maminka vede drahé hosty ke kolébce.

„Bratříčku,“ šeptá Valča a líbá dojatě maličkého.

„Pust' mě,“ odhání ji Fanouš.

„Švagře, švagříčku, dej mi pusinku,“ sklání se nad dítětem, „a tady ti vezu plnou pixlu cukrových ,štangliček' – nic jiného ve Štítné pro děti nemají! A jen se nehněvej, že jsem nepřijel už dříve! Copak ty víš, co mi dcerky psaly! O chlapečkovi nic, ale o jakémsi chlupatém břucháčovi – a já myslel, Bůh mi odpust' – že se jedná o psa!“ – rozhlédl se Fanouš po všech.

Gabra a Málinka, které stály u dveří, tu chvíli vyrazily ven. Už to prasklo, bude výplata!

„Zatrápené děti!“ vrtí hlavou babička, ale maminka dodává, že co už darebností ta dvě děvčata natropila a ne a ne tomu být konec! Vytáhá jim za uši, jen co se vrátí!

„Ale kdepak, maminko!“ nedá je švagr. „Už to napravily. Ale Valča byla trochu nemocná. Proto jsme nejeli. A ani jsme nepsali, abychom vám nepřidávali starostí. Na děvčata se nezlobte. Dcerky, dcerky, kde jste, honem sem! Něco jsem vám přivezl!“

Fanouš otvírá okno a volá do dvora.

Jak dcerky, schované ve chlívku, uslyšely, že Fanúšek „něco přivezl“ – vyrazí ven a tu chvíli jsou doma.

„Ženo, otevři košík,“ povídá Valči.

Dcerky se drží švagra a hurá, co tam jen asi bude?

„Jeminánku, černý pták! Co je to, Fanúšku?“

„Ale děti mi přinesly do školy ochočenou vránu se zastřiženými křídly – tož saframente, co naspěch honem dcerkám přivézt? Vzal jsem vám ji! Jmenuje se Réza!“

„Rézo, Rézo!“ volají dcerky na vránu. Vrána hned kolébavým krokem vylézá z košíku a moudře po všech kouká.

„Bude má!“ hladí ji Málinka.

„Moja bude! Ty máš kocúra!“

„Moja!“

„Moja!“

A už se skoro chytly dcerky za vlasy.

Tu Fanoušek rychle rozhoduje, že o vránu budou děti tahat sirky. Která si vytáhne sirku s hlavičkou – té vrána bude patřit. Vytahuje sirky – podává dcerkám dvě na vybranou a milá děvčátka obě najednou tahají – a zas by se praly. Tahají společně jednu sirku a ne a ne povolit. Nakonec spojenými silami vytáhly obě sirku jednu – s hlavičkou.

„Tak bude vrána dohromady a basta!“ rozhoduje Macek.

Nic platno, dcerky se musely umoudřit a byly spokojeny. A hned si vzaly vránu ven a že jí budou sbírat žízaly.

Rodiče byli rádi. Mohli si od srdce s Mackovými pohovořit.

Zatím dcerky seznamovaly na dvoře kocoura Macka s vranou.

„Vidíš, kocúrku, to je tvoja kamarádka Réza!“ stavěla Málinka vránu kocourovi pod nos.

Kocour začichal, poodešel a přihrčil se. Vrána se jen čepejřila.

„Oni si budú hrát!“ tleská Málinka rukama.

Pěkně si hráli! Kocour pojednou vyskočil a hr! na vránu! Už ji měl v drápech.

Málinka vykřikla, popadla se za hlavu, ale Gabra byla duchapřítomnější. Skočila ke kocourovi a tak do něho bušila, až vránu pustil.

„Darebáku, oškliváku!“ křičela na něho. „Já ti dám ptáčka, ale přes hubu!“

Polekaný kocour napjal nohy a ten tam! Málince to bylo na něj hrozně líto! Tak mu věřila, tak ho měla ráda, a hleďte si ho, jaký je to krvežíznivec! Sežral by jim Rézu!

„Nebeč, ale raduj sa, že je Réza celá! Honem přines nějakú masť – tot' na noze má cosi!“

„Ó, na to ne masť, ale roztlučený jitrocel!“ Málinka běží, najde jitrocel, roztluče jej mezi dvěma kameny a dává na platýnko a váže Réze nohu. Réza kapku naříká, a tož dcerky honem jí snášejí živé žízaly a vrána je spokojena.

„Kdo ví, jestli by nejedla třebas aj klobásu!“ míní Málinka.

Gabra tu chvíli běží, uřeže kousek, přinese, kus sní a kus dává vráně. Je jej, ta si pochutnala! A Gabra běží a zas řeže klobásu a nakonec nechává otevřeno. Potom snesly dívky z kurníku kukani, pěkně ji vystlaly a vrána měla postýlku.

Tak pěkně budou vránu nosit i s kukaní, ukolébají ji a ona bude spát. Vyspí se ze všeho!

Ani si nevšimly, že kocour pořád běhá do komory a zpátky...

Celý den měly dcerky pěknou zábavu. Odpoledne pak Fanúšek a Valča, když se dost potěšili a vše si prohlédli, měli se k odchodu.

Ale maminka zdržovala! Musí s nimi povečeřet a pojíst kousek uzenné klobásy! Fanoušek to tuze rád, maminka to dobře ví! A klobásy od stařenky jsou tak znamenité.

Tož si Fanúšek dal říci.

Maminka jde do komory a strne! Komora otevřená, co to? Že zas Gabra byla na „lupu“! Darebná dcerka jedna!

Jako by se nemohla dočkat, až maminka klobásu uvaří!

Ale hleďme! V komoře je boží dopuštění! Maminka spráskla ruce! Klobásy okousané, rozházené po zemi – kousky sem a tam – ne, tohle děti neudělaly. Nikdo jiný než ten darebný kocour!

Ba, nevychovanec, rozmazlenec! K ničemu není!

„Dcerky! Dcerky!“ volá na děvčata.

Gabra přibíhá sama. Málinka právě ukolébávala Rézu, která se probouzela.

„Co je, co je?“

„Podívej se, co je! Tady máte vašeho Macíčka! Všecky klobásy ožral! Co teď dám Fanúškovi a Valči?“

„Jezuskote!“ děsí se Gabra. „Takové dobré klobásy! Ó, já tulifojt, že sem si neuřezala větší kúsek!“

„Aha! Tož ty taky! Nezdobo jedna! Jako bys neměla co jíst! A necháš otevřeno, kocour sem vlez a pak to takhle dopadá. Teď mašíruj, vem lopatku, smetáček a všechno pěkně zameť!“

„Já mám zameťat?“ diví se Gabra. „Je to snad můj kocúr? To je Málinin, tož nech si to ona – – –“

„Tvůj, netvůj, poroučím zamést, nebo dostaneš!“

„Nebudu zameťat! Kocúr je Málinin, tož co!“

„Tož tu máš,“ plácne ji rozzlobená maminka. „A už ať běžíš pro lopatku! Hubanice jedna!“

Gabra se jen otřepala, ale nic naplat! Zameťat musela! Jinak by klečela, to dobře ví!

Ale vztek jí lomcuje jedna radost. Plane ve tváři, ale odporovat už nesmí!

A ty blesky v očích! Pomoz Pán Bůh tomu, na kom si dnes Gabra vy-leje vztek! Ten si to jednou vypije!

Zatím maminka, všechna ustaraná, co dá hostům, stojí v chodbě a přemýšlí.

„Za půl hodinky nám jede vlak, ženo!“ slyší z pokoje Fanouška.

I to se maminka polekala. Co teď?

„Máli, Máli, Mackovi už musí domů, pojd' sem – nech ty klobásy,“ volá otec. Mamince se nějak ulevilo.

Vešla do pokoje a chce se omlouvat.

„Tak jim dej ty klobásy s sebou – oni si je doma uvaří,“ radí otec.

„Ale, to už nejde,“ začíná maminka s omluvami.

„Aha, to už je vaříš – – –“

Maminka tone v rozpacích.

„Ať si na nich dcery pochutnají za mne,“ směje se Fanouš.

„Ale co budete večerjet?“ hrozí se matka.

„Tuhle si vezmu od Jeníčka štangličku,“ směje se zeť, ukusuje si se smíchem cukrové tyčinky. „Na klobásy už opravdu nemáme čas.“

Mackovi se srdečně se všemi rozloučili. Jen dcery museli dlouho hledat. Teď už zas Gabra seděla s vranou v kurníku a Málinka prý šla hledat kocourka. Moc se jí po něm zastesklo!

Když hosté odjeli, slezla Gabra z kurníku a procházela se po dvoře, aby se ze vzteku, který jí pořad ještě držel, uklidnila.

„Počkej, darebný kocúre, aj ty Málino, šak tys vzpomněla na klobásy – jináč bych nenechala otevřené komořísko! Jak sem sa já mohla mít dobre při večeri s Fanúšem. No, počkajte!“ povídá si Gabra v duchu rozzlobeně.

Obličej měla celý rudý a v očích jí to hrálo.

Na dvoře se procházela babička tak klidně s Jeníčkem okolo Gabry, jako by nevěděla, že jí bylo dnes tolik ublíženo!

„Babičko, zastaňte sa mňa!“ doráželo děvče. V pláči vyprávěla, jak dostala pro Málinu a musela zametat – po kocúrovi! Jako by to byl její! To přece patřilo smetat Málíně, ne?

Otvírá a zavírá ruce, zatíná pěsti a říká, že si to dnes někdo vypije!

„Kdybys měla v náručí takového andílka, tak by tě vztek jistě přešel!“ povídá laskavě babička.

„Půjčte mi toho malého múřenínka, nechť honem něco držím v pazúrách, lebo je s Málínú zle.“

Babičku beztak bolí ruce, svěřuje děťátko děvčeti a dovolí jí pobýt s ním na dvorečku. Však se na ně bude dívat z okna.

Gabra vidí v zahradě Málunku, jak mezi keři hledá kocoura. Rychle chce zahnat hněv – nebo jinak by musela tu chvíli sestře nabušit – a tak se dá do zpívání ukolébavky. A zpívá hněvivě a z plných plic:

„Spi, děťátko, spi,
zamhuř očka svý...“

a podivně chlapečka houpá. Jeníček křičí, co může...

Vtom – hle – přes plot leze kocour Macek – jakoby nic!

Gabra vytřeští naň oči, vítězně se usměje a co nejlídněji volá na Málunku:

„Málinko, cérečko, pod' si vzít honem toho ogara, ty umíš tak krásně zpívat, u mňa nemóže usnút, moc řvu! Já ti zatím budu hledat kocúrka!“

Málinka je ráda. Bere od Gabry laskavě chlapečka a že půjde raději ven, před vrata.

„I to, jdi, jdi, já to mamince vyřídím!“ nabádá ji Gabra.

Málinka s chlapečkem odešla a Gabra si oddechla.

„Tak a včil za kocúrem! Pomsta je vymyšlená!“

Kocoura našla v chodbě, chytla jej, dala mu pár lepanců a ještě mu říká:

„To ještě není všecko! Dnes uhodila poslední tvá hodina, darebáku!“

Popadne Macka a všecka rozkurážená hledá něco v kůlně.

„Ha, už to mám!“

Pytel! Šup Macka do něho!

„A včil honem k vodě! Šak já vím, jak sa topýja kočky! Dá sa do pytla eště kameň! Tak to dělajú cigáni!“

Gabra popadne u vrátek ležící kámen, přidá jej opatrně ke kocourovi, hodí náklad přes rameno a už jechá.

Jde dlouho. Nese kocoura hodně daleko, až za vesničku Hrachovec, aby za žádnou cenu ani pytel z vody nepřiplaval do blízkosti Meziříčí!

Běží, běží – a když už je u samého Hrachovce, pojednou zvolňuje krok. Chytá ji lítost nad kocourem.

„Enom žádný smilování! S Gabrú ho takéj neměli, mosela zametat!
A Málina nechť pukne zlost'ú!“

Ostatně, Gabra se na to topení nemusí dívat! Hodí tam kocúra
„zamúřaočky“.

Už je u samé Bečvy, stojí na břehu, sklání se nad vodou, bere pytel
do ruky, mhouří oči, a ponořuje jej do vody níž a níž...

Ale teď se jí nějak smekla noha, nebo se jí zatočila hlava? Gabra
bžuch! – za kocourem do vody! Možná také, že ji tam podivočelý kocour
a pytel s kamenem stáhli.

A už se to mele všechno ve vodě a Gabra polyká vodu o sto šest! –
Zaplat' Bůh – už se hrabe z vody ven. Jaké štěstí, že se naučila plovat!
Ale jde jí to nějak těžce! Jak by ne, táhne s sebou pytel i s kocourem
a s kamenem. Už jsou šťastně na břehu!

Ve studené lázni se Gabra vzpamatovala a zároveň ožily všechny dob-
ré city v ní.

Co to, pro Boha, dělala? Snad nechtěla utopit Macka doopravdy? To
by jí byl Pán Bůh pěkně vytrestal! Byla by se možná utopila i s ním!

Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá! Tak už to na světě bývá. Na
to Gabra v hněvu ani nevzpomněla!

„Pro Pána Jána – enom estli sa kocúrkovi nic nestalo!“ bylo její první
starostí, když se trochu probrala a uklidnila. Honem se podívá do pytle!

Otvírá jej a hle – kocůrek tam sedí, celý se klepe, a jak vidí Gabru, ža-
lostně mňouká.

To už jej Gabra táhne za packu ven.

„To sme to vymňúkli, kocúrku, pravda?“ hladí Macíka, „dyť sme sa
spolu topili, človeče! A včil honem sušit!“

Ukládá kocourka na výsluní a sama se u vrbiček svléká až do košilky.

„Ta uschne na těle a šaty budu suché v minutce,“ – povídá si potichu.

Protože sluníčko ještě pěkně hřálo, oba nepřátelé šťastně a brzy uschli.

Gabra se dobře rozmyslila. Ne, kocourka neutopí. Ani za nic! Co jí to
jenom napadlo? Jak by bez něho Málinka byla?

Ba, chudák Málinka! Ta jistě doma Macíčka shání!

„Já nešťastnica, co jsem to chtěla udělat?“

Kocour jako by rozuměl, plazí se po břiše ke Gabře jako provinilec. Dívá se na ni a žalostně mňouká.

Gabra jej bere na klín, tiskne kocourka k sobě a hladí jej:

„Nic neplač, Macku, za chvíli jsme doma, poletíme jak větr!“ Rychle se obléká, pytel hází přes rameno, ale kocourka drží v náručí. Drželi se jeden druhého jako dva nejlepší přátelé.

„Pane na nebi, kdybych tak toho kocúra utopila, co bysme si byly počaly? Málinka, ta by sa naplakala!“ Gabra sama si utírá slzy v oku.

„Pánbíčku, odpusť mně to, já už to víckrát neudělám!“

A teď natahuje nohy ještě víc. Ale kocourek jí vadí v běhu. Zastavuje se, vstrčí jej rychle do pytle a zase běží dál.

Však už jen přes pole, zahradu, dvoreček, šup! a už je doma. – – – Co to? Doma je boží dopuštění! Maminka i babička lomí rukama, chodí po dvoře a bědují jak o soudném dnu. Jistě skrz kocoura!

„Někdo jim to žaloval,“ zachvěla se Gabra, ale hrdě jde na dvůr! Však ho neutopila, tož co?

Maminka jí běží v ústrety, popadne Gabru za rameno a jen vyhrkne:

„Kams ho dala, nešťastnice?“

Gabra si umiňuje, že bude mluvit pravdu. Nebude už hněvat svou maminku!

„Chtěla jsem ho utopit,“ zpovídá se, klopíc hlavu.

„Ježíši Kriste,“ zapotácela se maminka. „Proč?“

„Protože ste mňa proňho hubovali,“ vážně odpovídá Gabra.

„Kde je? Mluv!“

„V pytli!“ podává matce pytel.

Ta jej třesoucíma rukama rozevívá a hle – z pytle vylítne kocour – celý blažený, že už je zase doma!

„Kocour!“ vykřikla matka i babička najednou. „Darebný kocour!“

„A kameň je tam také! Ó, já smotlacha,“ hubuje Gabra sama sebe – „já ho valím celú cestu sem aj tam! Mám rozum?“

„Tak v pytli byl kocour!“ kroutí hlavou stará babička.

Maminka stojí opřená o plot a není schopna ani slova.

„A co ste mysľily?“ diví se Gabra.

Babička i maminka se na sebe podívaly.

„Hledáme Jeníčka! Měly jste být přec jen na dvoře...“

„A jejej – ten – –“ Vylítne bez vysvětlování na ulici a za chvíli se vrátka dvoru otvírají. Vchází Málinka s chlapečkem v náručí.

Co na tom, že měl nožičky až po kolínka ven z peřinky, co na tom, že mu z volánků trčela jen ouška – maminka jej vidí – letí k němu – popadne své robátko a líbá je o překot.

„Ten sa lúbil, maminko!“ radostně oznamuje Málinka. „Všecky cěrky ho chovaly. A u súsedek sme ho byly ukázat! A jak je napapaný, všade mu dali najest! Pojedl kašu, perník, kus zemňáku, aj chleba!“

„Dost, dost!“ děsí se maminka. „Teď musí řádně vytrávit! Tak je to, když se dítě svěří dítěti!“

„A kdo ti dovolil být, Málinko, tak dlouho s Jeníčkem venku?“ ptá se babička, cítíc, že vlastně má také kus viny.

„Gabra, šak že to mamince vyřídí!“

Gabra stála u plotu s tak zkormouceným obličejem, že se na ni matka nemohla hněvat, zvláště když viděla umazaného kocoura, jak se poblíž horlivě olizoval.

„Když vy už nás nemáte ráda, maminko!“ zamrkala očima Gabra.

Ta byla chytrá! Dobře věděla, jak na maminku.

Nastalo chvilku mlčení.

„Jak bych vás neměla ráda?“ tichým hlasem odpovídá maminka. „Ale málo jste toho už provedly? Vůbec jste se nepolepšily! A starosti mi děláte velké, zvlášt' s Jeníčkem! Musíte být opatrnější!“

„Šak my bysme mu jakživy neublížily, my ho máme takéj rády,“ po-fňukávají dcerky.

„Vždyť já vím, že jste hodné děti. Všecky jste moje! A pojd'te pěkně se mnou. Přebalíme Jeníčka a kterápak ho budete kolébat? Musí už spinkat!“

„Já, já,“ hlásí se obě najednou. Věší se na matku každá z jiné strany.

„Já budu kolébat, enom já!“ pevně prohlašuje Gabra, „Málinka nechť si ide hrát s Macičkem! Vidíš, Málinko? Hen je tvůj kocúrek! Já sem ti ho okúpala, aby byl čistý, víš?!“

Málinka, jak uviděla kocourka, běžela ihned za ním.

To bylo radosti! Kocour už je zase doma! Ta Gabra, ta je hodná, že ho pěkně vykoupala!

Zatím Gabra v kuchyni prosí maminku asi jako pes packami:

„Prosím, prosím, nechajte mňa jednúc Jeníčka přebalit!“

Maminka svoluje a Gabra přebaluje Jeníčka tak obratně, jako by to dělala odjakživa. Maminka se tomu až diví. To Gabra všechno ze samé lásky! Sama odnáší Jeníčka do kolébky – chlapečka kolébá a kolébá. Tu kde se vzala, tu se vzala, přichází Málinka s Macíčkem. Mrká na Gabru a klade kocourka „do noh“ k Jeníčkovi a obě spouštějí dvojhlasně:

„Spi, děťátko, spi...“

Herka a Šemík

Jednoho dne dcerky viděly, že maminka balí do krabice: jedno kilo zrnkové kávy, tibetový šátek na hlavu a teplé papuče.

„Hej, naša stařenka v Brumově má svátek!“ zasmála se vesele Gabra. „To cosi dostanem!“

„Abys něco dostala, to se staráš, ale abys takové hodné stařence napsala psaníčko, to tě ani nenapadne! Už ať píšeš, nadiktuji ti to – i za Málinku!“

Gabra se začala ošívát, nerada psala, ale Málinka jí povídala:

„Piš, to víš, zadarmo ani kuřa nehrabe! Chceš něco, tož piš!“

Tu maminka Gabře nadiktovala roztomilé psaní, plné vroucnosti.

Ale pak honem s psaníčkem do krabice k dárkům! Hodně rychle, aby tam Gabra nemohla připsat nějakou hloupost! Gabra obcházela balíček s perem, moc by tam ráda něco připsala, co maminka neví! Ale ta byla chytrější a Gabru vystrčila ven. Gabra není však hloupá. Napíše lísteček za dveřmi – třeba tužkou, a přeče jej tam „vpašuje“.

Šťastně se jí to podařilo. To se stařenka podiví! Ano, bude čekat, až stařenka pošle za přání nějakou nepotřebnou věc, ne? Gabra potajmu stařence poví své přání. Napsala jí docela slušně:

Drahá stařenko!

Chcu Vám ušetřit velikú starost. Kdybyste snád' nevěděla, co nám za vinš poslat, tož prosíme Vás obě s Málínou o nějaké zvířátko, živé, co běhá.

Málince sa stala totiž hrozná věc: měli sme krásnú Rézu – ochotenu vránu – a já jsem ju nešťastnú náhodú zavřela s kocúrem do nočního stolku. Myslela sem si, víte, stařenko, aby si na sebe zvykli. A víte, jak to dopadlo? Ve stolku zostalo enom pár pér a nažraný kocúr! To víte, že Málince sem nepověděla co a jak – řekla sem, že vrana odletěla do teplých krajin, a tož aby tak netesknila, prosím

Vás pro ňu o nějaké to zvířátko. Třebas to může byt stará slepica! My máme takové divoké a nejsou za nic. Nesú enom jedno vajco za den a sú to takoví darmožrúti. Ale Vy máte ochočené, krásné staré slepice, co žerú z ruky.

Tož nezapomeňte a rukulíbám.

Váša vděčná

Gabra.

Juch! Maminka nic nevěděla a Gabra toužebně očekávala „slepici“.
Leč místo slepice přišlo krásné psaní.

A hle, z něho – ej – juchej – vypadla padesátikoruna – celá pa-de-sá-ti-koruna!

„Nechť si děti koupí živé kůzlátko,“ píše stařenka. „S tím se víc potěší než třebas se starou slepicí!“

„Mami – my máme padesátku!“ – vyhrkla ze sebe Gabra.

„Na kozy – ne na schování!“ – křičela Málinka.

„Mami, kde sa prodávajú kozlata?“

„Mami, já chcu bílé!“

„A já strakaté!“

„I zatrolený život,“ cupe babička na děti. „Takhle se mluví s maminkou?“

Tož Málinka si vlezla mamince na klín, nejdříve ji hodně opusinkovala, pak ji velice prosila o kůzlátko. Když vrána odletěla, chce jiné zvířátko! Gabra jen svírala padesátku a ne a ne ji ani položit na stůl!

Maminka po dobré úvaze uznala, že by kůzlata vskutku mohli koupit! Dcerky budou mít zábavu a později zdravé mlíčko.

„Tož honem, vemte si šátek na rameno a honem pro kozy,“ nemohla se dočkat Gabra.

I to najednou jen tak nejde! Maminka sice ví, že u policajtů právě hodlají prodat kůzlata, ale snad tam už honem nepoběží?

Dcerky ale tolik žadonily, že už si maminka musela pospíšet.

Babička jen spínala ruce, vrtěla hlavou, ale na konec přece jen uznávala, že je lépe zbavit se kupování hned, nebo by byly dcerky nedaly pokoje ani chvilku.

Policajtův domek nebyl daleko. Kousek za kapličkou.

Dcerky se pošťuchovaly a hádaly se předem, jaké kůzlátko si každá vybere. Gabra rozhodně strakaté a hodně mekavé. Málinka chtěla výhradně bílé.

„Pane Hromado, prý prodáváte kůzlata,“ – začínala maminka řeč, když vešli do domku obecního strážníka.

Pan Hromada, hranatý, silný muž s dýmku v ústech, nejdřív si maminku i dcerky prohlédl, zabafal, odplivl a pak teprve odpověděl:

„Ano, prodávám. Enom že sem už všecko prodal. Zbylo mně tu prám jedno kozlátko a stará koza. Tož ty dva kůsky prodám enom pohromadě!“

Kupci se zarazili, ale dcerky táhly maminku ke chlívku, že se chtějí „aspoň podívat“.

„Ach, to je krásné kozlátko,“ vydechla Málinka – spatřivši krásné, malé, bílé kozlátko u strakaté kozy.

„Maminko, kupte je obě dvě,“ žadonila, spínajíc ručky.

„A co já, kde já budu mět své kozlátko?“ čepýřila se Gabra, plna závisti, že Málinka by kozičku už měla a ona ne!

„Ale, sakriš, cěrko, – tož ty možeš mět tú starú kozu,“ – rozumuje Hromada.

„S tú není žádná legraca,“ mává rukou Gabra.

„Ó já, s tú je teprv legraca! Co myslíš, že bych ju měl, kdyby mňa neobveselovala? Dyt' má rozum jak člověk! Jak jí řekneš: ‚stará, idem sa pást‘ – tož vyvád'á jak divoch. Ale to sa jí potom nesmíš stavět před rohy,“ – varoval pan Hromada.

„Ej, tož enom když sa divočí, to su ráda! Mami, kupte ju!“ rozhodla se Gabra. Maminka chvilku přemítala, ale pak se s panem Hromadou brzy dohodla, doplatila a byla celkem ráda. Budou mít hned mlíčko od staré kozy a dětem to půjde k duhu!

„Tož ta stará dovede ešče všelijaké kúsky,“ těšil pan Hromada Gabru. „No, co bych ti vyprávjal – šak poznáš.“

Dcerky s matkou a kozičkami vyšly z vrátek. Ani neviděly, jak spokojeně si starý Hromada oddychl!

„Zaplat' Pámbu, že sem sa téj potvory zbavil! Chudery cérky!“ litoval děvčátek – „copak ony víja, že před mrchú neobstojí papír?!“

„Tých škod – darmo počítat – co nadělala! Ano, papíry žere, to je ten její hlavní kúsek! Dekrát mně sežrala, sotva sem ho dostal do ruky – štyry obecní vyhlášky, a já nevěděl, co bubnovat! To bylo haňby! A buben mám na památku celý okúsaný! Zaplat' Pámbu, že je ze stavevní!“ povzdechl si znovu vděčně pan Hromada a pohlédl k nebi.

Málinčino kozlátko poskakovalo a bylo tuze veselé. Málinka hopkovala za ním a byla všecká št'astna.

Zato Gabřina stará koza dělala divy! Tu si umínila, že nepůjde a tu, že se vrátí. Chvilku klusem, a pak jen co krok. A tak ji Gabra táhla za rohy, tu úprkem doháněla a tu zas kus cesty do ní tlačila a koza vyhazovala nohama.

Gabra nemohla zázvistí na Málinčino kůzlátko ani pohledět.

„Podívajte sa, mami, jak Málince kozlátko skáče, jak Šemík, a já mám starú herku!“

„Cože máš?“ křičí na ni Málinka.

„Starú herku! a nemluv na mňa! Nebo esli by sis to chtěla vyměnit? Já ti dám Herku a ty mně Šemíka!“

Ale Málinka nechtěla. Nedá svého Šemíka ani za nic! Jméno „Šemík“ Málinčinu kůzlátku již zůstalo, právě tak jako Gabřině koze „Herka“.

Kozy se měly u dcerok opravdu dobře. Dcerky měly zvířata rády a popřávaly jim hodně svobody. Nechávaly je volně běhat na dvorečku a do chléva chodily kozy pouze spát. Šemík si svobody dovedl vážít, ale Herka, to bylo docela něco jiného! Všecko okousala, vyrážela rohama laťky z plotu, a stála-li na dvoře konev s vodou, zaručeně ji překlopila. A zvědavá byla až hrůza! Všecko musela vidět! Nejraději ze všeho stála na zadních nohách pod okny a nahlížela do kuchyně.

Gabra měla se svou kozou velké trápení. Namáhala se, aby kozu naučila trochu lepším způsobům, ale marně. „Jaký pán – takový krám,“ smával se tatínek, když si děvče na svého rohatého svěřence stěžovalo. „Vsadil bych se, že koza bývala u Hromadů docela hodná, ale jak se dostala k tobě, načichla čertovinou!“

Ale jednou se Gabra na svou Herku doopravdy rozhněvala.

Už delší čas nedaly Gabře pokoje krásné červené korále ve výkladě u Haasů. Stály sice tři koruny, ale co by parády nadělaly! A tož jak je získat, aby toho vlastní pokladna neucítla. Ale to by nebyla Gabra, aby si nedovedla pomoci.

Vzpomněla si, že neposlala Fanouškovi ukázat pololetní vysvědčení. Takové krásné vysvědčení – s vyznamenáním – právě tak jako Málinka! Možná, že Fanůšek ani nevěří, že je tak krásné, když ho neviděl. Pravda, bodejt' by věřil! Že mu ho neukázala, když byl u nich za Honzíčkem! Jak jen mohla zapomenout? Mohla dostat pětikorunu, jako nic!

No, nic ztraceno! Všecko se dá dohonit a pětikoruna přiletí!

A tak povídá Gabra mamince:

„Víte, mami, co sme zapoměly? Ukázat Fanůškovi pololetní vysvědčení! Sic sme mu o něm psaly, ale možná, že nevěří našemu „výzu“, tož nech sa přesvědčí na vlastní oči!“

Maminka ničeho nenamítala a tak dcerky šly pro svá vysvědčení.

Gabra je měla obě dobře uložena v biblické dějeprevě – tu málokdy otvírala – a co že tu nejsou? A tak listuje ve všech knihách, hledá a tuze šustí papírem.

Milá Herka se prochází po dvoře a slyší otevřeným oknem šustění papíru. Jéjej, ta si pospíšila!

Gabra právě našla vysvědčení a povídá rodičům:

„Tož vám to eště jednúc přečtu, abyste si to pamatovali!“

Mravy . . . . . jednička,
Náboženství . . . jednička,
Čeština . . . . . jednička,
Matematika . . . jednička,“

a dávala vždy velký důraz na slovo „jednička“. Když to došlo k „dvojkám“, to už to tak ze sebe nevyrážela.

„A včil mně řekněte, rodičové, čím je vyznamenání?“

Méee-méee, ozvala se koza pod oknem, stojíc opět na zadních nohách a hledíc otevřeným oknem do kuchyně, méee, méee!

„Vidíš, Herka sa hlásí, že je ‚výzo‘ její,“ smála se Málinka.

Gabra se rozkohoutila – a že musí kozu potrestat, aby nelhala a nepletla se mezi studentstvo.

„Já ti dám ‚výzo‘, Herko nevychovaná,“ zahrozila rohaté hlavě, trčící směšně do kuchyně. Ale koza se nelekla, jen naklonila hlavu a namířila proti Gabře rohy.

„Počkaj, já ti dám,“ rozčertila se Gabra, hodila vysvědčení na stůl pod oknem a vyrazila ze dveří, aby ze dvorka kozu od okna odehnala.

Ale než tam doběhla, spáchala Herka největší zločin svého života. Jak spatřila kus papíru na stole zrovna pod svou tlamou, natáhla krk, a než se kdo nadál, Gabřino vysvědčení – i s „výzem“ – se octlo v její chlupaté tlamě.

„Necháš to, Herko jedna! Nevidíš, že je to vysvědčení?“ vykřikla zoufale Málinka a zároveň s maminkou skočila k oknu. Ale koza nečekala. Její hlava zmizela z okna i s Gabřiným vysvědčením. – To už děvče bylo na dvorku a spatřilo, co se děje. Hned se pustilo za kozou, ale Herka na nic nedbala a jen uháněla. Když ji Gabra konečně dohnala, polykala poslední sousto krásného vysvědčení a „výza“.

„Já ju roztluču – opicu,“ pláče Gabra. Nadosmrtní zanevřela nejen na kozu, ale na všechno čtyřnohé boží tvorstvo.

„Všecko je fuč, pětikoruna fuč, tož nech je aj Herka fuč! Čert ju vem! Ešče dnes zavolám na ňu rasa!“

Bouchla dveřmi a tamta! Leč večer se vrátila a když se jí doma ptali, kdy ras přijde, povídala:

„Já sem si to rozmyslela! Budu předvádět kamarádkám s Herkú čertoviny a vydělám si víc než pětikorunu! Počkejte o prázdninách!“

Výlet na Radhošť

Paní profesorka viděla, že „její děti“ touží po přírodě – i dopřávala jim hodně oné radosti a sama s nimi chodila na vycházky.

Ne v době vyučování – ale jen tak – z vlastního popudu. Ano! Zlatovláska věnuje mnoho svého volného času dětem, chodí s nimi často po kopcích a především je v mnohém poučí a také uchrání od neblahých mnohdy společností.

Co by děti věděly o kopci „Junákovu“ u Poličné, kdyby je tam nebyla zavedla paní profesorka? Nikdo by jim nebyl vysvětloval, že za starých časů se zde skrývali zbojníci. A že vesnička Poličná není krásná?

„Jen se podívejte, jaký je krásný pohled na rozkvetlé, staré jabloňky, vinoucí se kolem křivolaké cesty obcí!“

Děti hleděly a opravdu! Že si toho dávno nevšimly! Růžovoučké květy se na dcerky zrovna usmívaly a alejí jabloněk bylo radost jít.

Jindy šla Zlatovláska s dětmi do Krhové. Vesnička na stráni s valašskými domky se jí tuze líbila. Ale dětem tu krásu musela teprve ukázat.

„Vidíte ty dřevěné štíty? Jak jsou krásně vyřezávané! Inu, Valaši jsou hotoví umělci.“

Na blízké stráni, poseté květy, viděly děti zajímavou věc. Koly – vždy dva a dva do země zaražené, a mezi nimi v plachtě-trávníci – houpající se děcko.

„To je gombeláč! Tak aj ve Štítnej fagany uspávají,“ – křičela Gabra.

Profesorka jde ke „gombélači“ a ptá se malé dcerky, která kolébá sourozence:

„Tak co, je to dcerečka anebo chlapec?“

Ale děvče – nic. Vrazí si prst do pusy a slova by z ní nikdo nedostal. Teprve, když děti i s paní profesorkou byly už hezký kus cesty, dcerka za nimi volala, co mohla:

„To je ogar!“

Věru veselé byly ony vycházky! Často si paní profesorka s dětmi i pohrála, tu na barvy nebo na hádanky. Děti by byly za ni dýchaly! –

S dětmi vedla rozprávky tu jako jejich máma, tu jako jejich sestra.

Každá dcerka musela povídat o své rodině, o rodičích, sourozencích, a pak nebylo divu – když uměla paní profesorka dobře poradit nebo pomoci.

Na vycházky se Zlatovláskou se dcerky velice těšily! Jaká byla jejich radost, když jednoho dne jim oznámila, že podniknou na konci školního roku výlet na Radhošť! A na dva dny! Půjdou se podívat na východ slunce!

Ale proč až na konci školního roku, uvažovaly děti. Jakkak to dcerky tak dlouho vydrží?!

Gabra hlásila, že na konec roku je na Radhošti „mačkanica co je tam škol, tož radši jet zavčas! Tatínek to povídal!

„No, konečně, v tomhle snad by to děvče mělo pravdu,“ míní profesorka. Bude o tom uvažovat!

A hned příští den hlásila, že na výlet se jede již koncem máje!

Celá třída zajásala. To bylo příprav! Maminky balily ranečky, buchty, vejce, máslo, chléb, a naše dcerky dostaly i kus slaniny.

„Měly jste si s sebou vzít kus kamenné soli pro ovečky! Budou lízat! To mají ovečky rády!“ připomínal tatínek dcerkám, když už stály připraveny k odchodu na výlet.

A tu každá si honem opatřila kus soli, a že už půjdou.

Babička pořád objímala Málunku a nabádala ji, aby se jí po cestě nic nestalo, aby se příliš neunavovala a aby ji nebolely nožky.

„Jak to enom bez nás tady dva dni vydržíte?“ rozhlížela se Gabra po všech, když se loučily. Bylo jí samotné nějak smutno, a tak to sváděla na jiné.

„Tak s Bohem, babičko, maminko, tatínku, aj ty Honzíčku!“ dcerky se loučily, jako by měly jít na severní točnu. Málinka ještě prikazovala mamince, aby se dívala hned odpoledne ke kapliče na Radhošti, Málinka že na ni zamává kapesníčkem. Na krásenském nádraží už čekalo hodně

dívky a s jásotem uvítaly naše poutnice. A po chvíli přišly i ostatní, vedouce si ve středu – Zlatovlásku – a pana profesora Chalupu.

To bylo radosti! Dva nejmilejší z profesorů jedou s nimi!

„Aha, to víte, já se vám dám ošidit, ne, to víte!“ – smál se profesor Chalupa. „Na Radhošti kvetou teď – před Janem Křtitelem – čarovné květy a já zůstanu doma, ne? To bych byl hloupý!“

Co dcerkám nyní scházelo? Byly úplně šťastny, a když přisupital vlak a usedly do něho, myslely, že jsou na kraji nebe. – – –

Stanička Hrachovec, kde kvetou mohutné kaštany, potom Zašová, Zubří, se jen kmitly a už tu byl Rožnov – to staré, slavné město a lázně valašské pod Radhoštěm, poslední stanice našich výletníků – a už se vystupovalo.

A teď hurá na Radhošť!

Paní profesorka říkala, aby se dcerky obrnily trpělivostí, že výstup bude trvat nejméně dvě hodiny.

Prošli městem a odkudsi z dále se vracel jakýsi výlet z Radhoště. Bylo slyšet muziku. Gabra navrhovala, zda by nebylo lepší jít s tou muzikou domů a jen se zeptat, jaké to tam bylo? Při muzice by se to tuze krásně šlapalo! Dcerky se jí velice smály, ale profesor povídal:

„Jaképak copak, uděláme si muziku sami!“

A jak vyšli za město, dal se do zpěvu:

„Chytil táta sojku,
chytila máma taky,
chytil táta, chytila máma,
chytily všechny děti,
sojka neuleť!“

Než dozpíval, udělal na kapesníku, který vytáhl z kapsy, důkladný uzel. Pak spustil novou sloku.

„Zabil táta sojku,
zabila máma taky,

zabil táta, zabila máma,
zabily všechny děti,
sojka neuletí.“

A zas vázal na jednom rohu kapesníku uzel. Potom ještě s dětmi zpíval že „táta vařil sojku“ – a potom ještě „snědl“ – a už měl na bílém kapesníku čtyři uzly – a pro sebe pohodlnou čepičku. Však si ji hned nasadil na hlavu, aby na něj moc nepražilo, a Málince dal svůj klobouk do ruky. Je těžký a nebude si pařit hlavu!

Cesta dětem krásně ubíhala a paní profesorka i kamarádky tvrdily Málince, že jí chůze moc pěkně sluší, že má tvářičky jako růže. A aby se to Málince ještě lépe šlapalo, vzala ji paní profesorka za ruku a táhla ji za sebou. Gabra popotlačovala a už to šlo veseleji. Zvláště když dcerky jedna za druhou se stavěly za Gabru, tlačily vždy tu přední a dělaly „vlak“!

Cesta, z počátku příkrá – přec jen byla zdlouhavá, a tu děti chytře nosily panu profesorovi květinčky, aby určoval, co to je a do jaké čeledi to patří. Pěkně se zastavovaly a odpočínuly si.

Tak největší stoupání měli za sebou a docházejí cíle své pouti, kapličky na Radhošti. Naskytá se jim nádherný rozhled po valašských horách.

„To je krása,“ – nadšeně říká profesorka, „pohled'te, děti, k východu, to je nejkrásnější pohled: Beskydy v celé své kráse, právě podle velikosti. Čím dál tím větší. A pohled'te nyní vpravo: vidíte pásma Malé Fatry i Vysokých Tater.“

„Mládež se zahleděla zbožně v dálku.

„Jakpak máme vysoký Radhošť?“ táže se profesorka.

„Tisíc sto třicet metrů,“ odpovídá profesor.

„No vida, hlavně když to ví pan profesor,“ zlobí se naoko Zlatovláska.

„I copak vím, koho jste se ptala?“ mávne rukou profesor.

„Málinko, honem sem! Tady je překrásná květinka! Pryskyřník bělokvěť!“ Málinka běží, dívá se, zkoumá a luští s panem profesorem v knize „Botanickém klíči“, kam že to patří.

„My vidíme Meziříčí!“ jásají dcerky nablízku kapličky. To trhlo Málinkou. Utekla od „Klíče“ a pospíchala k dcerkám. Vždyť by byla zapoměla mávat na maminku!

Pan profesor marně na ni volá, že našel zase vzácnou bylinku – „psineček“. Málinka neslyší, jen mává šátečkem nahoru, dolů, co může.

„Ach, ba,“ vzdychl si profesor, když žádná z dcerek se neběžela podívat na „psineček“. Ba co, ještě se dcerky smály. „Psineček“ jim byl tuze k smíchu.

„Je tu tolik lidí a já jsem tu přece sám a sám,“ vzdychá profesor. Aby zapomněl na trampoty, vyndal lupu a namířil ji proti sluníčku. Bude dělat fyzikální pokusy s čočkou a zapálí si při tom pěkně cigaretu.

Zatím děti nahlízejí do kapličky a paní profesorka vysvětluje:

„Kaplička byla vystavěna v roce 1898, jest zasvěcena sv. Cyrilu a Metoději. Zde v té kapličce jest kopie Liebscherova slavného obrazu „Valašská Madona“. – Zde se, milé děti, před Janem Křtitelem pálí svatojanské ohně, však je jistě i z Meziříčí vídáváte!“

Vtom Gabra tuze vykřikla a vyskočila. Něco ji strašně štíplo do ruky. Jako pravý oheň! Dcerky se ohlédly a pan profesor Chalupa se směje:

„Já nic, to já jen pustil na vás zlaté prasátko, čili soustředil jsem na vteřinu sluneční paprsky do ohniska, na Gabřinu ruku.“

Dívky se rychle seskupily kolem profesora, a on jim musel lupou zapálit kousek papírku, pak kousek látky, a největší radost měly, když si pan profesor zapálil soustředěnými paprsky cigaretu.

Jen Gabra bručela, že všechno nejhorší musí slíznout nejdřív ona.

Málinka, která také tuze zvědavě nahlížela, dala podržet Gabře klobouk pana profesora. Za trest nyní Gabra ponese širák na hlavě a ne v ruce, neměl ji pálit. Hned si klobouk nasadila a v tomto úboru si s několika dcerkami hrála na honičku.

Paní profesorka nabádá společnost k další cestě na Pústevny, shání dcerky dohromady a ještě poučuje, odkud pochází jméno Radhošť.

„Říká se, že od staroslovanského boha pohostinství a obchodu Radegasta,“ sama vysvětluje.

„Zde na vrcholu jej asi naši předkové uctívali,“ dodal profesor.

„Jak vzácnou horu máme!“ říkaly si děti.

„A jakou památnou,“ dodala profesorka.

„A jaký hlad máme,“ křičí Gabra, vracejíc se z honičky.

„Hurá, na cestu!“ zavelel profesor.

Po hřebenu to šlo nyní veseleji. Zanedlouho se již dcerky rozhlížely po Pústevnách. Málinka myslila nejinak, než že uvidí díry do země nebo do skal a před nimi že budou stát poustevníci s dlouhými vousy a šňůrou v pase.

Ale, co vidí? Krásné, malované domy, inu – jako z pohádky – právě jako zámeček, co se Málince na obrázcích nejvíc líbí! Čistě valašské, s malovanými ornamenty na dřevě.

A hle – hle – na louce zvonička! Jako na valašské dědince!

„Tak to sú ty Pústevně?“ – ptá se děvče.

„Ano, to jsou ony! Pýcha Radhoště a radost poutníků!“ říká profesorka.

„Víte, děti, jméno ‚Pústevny‘ pochází od poustevníků, kteří tady žili ještě v předminulém století. Měli pústevnu doleji u studánky. První pústevnu pro turisty zřídila zde Pohorská jednota Radhošť, dřevěnou, nízkou, ve valašském slohu. Nyní se pyšníme již nákladnějšími. A bydlet budeme tamhle v té nejpěknější!“ dodala profesorka.

„Hurá!“ – děti se pustily k nejbližší pústevně. Nemohly se dost vynadiviti krásným malbám uvnitř, lidovému nábytku, na který hned paní profesorka upozorňovala.

„Je krásný, valašský, jen si jej prohlédněte, děti!“ nabádala mládež. „Ať poznáte, co všechno Valaši dovedou.“

Dcerky pak prohlížely překrásné obrazy, které podle návrhů Mikuláše Aleše provedl akademický malíř K. Štapfer. Byly to obrazy Ondráše, Juráše, Jánošíka, známých to zbojníků, a také portáše Stavinohy, strážce valašských hranic proti Uhrům, dále skvostný obraz Radegasta, sv. Václava a jiné, vše krásné, dýšící vůní milého domova. Dětem se vše tuze líbí. Ale pak chtějí vidět pokoj, kde budou spát. I ten se jim velice líbil. Byl veliký, s mnoha lůžky a čistý jako sklo. To bude pospáníčko!

Ale že byl ještě bílý den, a to ještě před polednem, přes všecku krásu ozýval se dětem žaludek. Tož se daly dole v sále do hodování.

Ty bohatší si poručily oběd a ty chudší – mezi nimi také Gabra i Málinka – daly se do rozbalování svých ranečků.

Gabra si postavila celý ranec na stůl. Slaninu rozdělila na správné polovičky, jednu si vzala sama a druhou dostala Málinka.

Ta nejdřív nabídla dvorně paní profesorce. „Zlatovláska“ si skutečně kousíček ukrojila a chválila, jaká je valašská slanina dobrá a výživná.

Aby Gabra nebyla pozadu, ukrajuje sama maličký kousíček slaniny a nese jej na noži panu profesorovi. Celý kus mu nedá, kdepak! Je to mužský a ti jsou po slanině zrovna diví! A co by zůstalo jí, Gabře?

Málinka se diví, jakou to mají v pústevně na stole divnou věc. Taková „dřevéčka“ hned vedle solničky.

„Co je to, Gabro?“ ptá se sestry.

Ta už je dobře obeznámena. Pozorovala opodál sedícího hosta, jak si právě jedno „dřevéčko“ vzal a jak s ním něco dělá v zubech.

„To sú št'úrátko do zubů! Vidíš, jak si št'úře hen ten pán?“

Málinka moc nevidí, neboť pán si zakryl ústa dlaní, ale najednou cítí, že jí všechny zuby po té slanině trnou, a že si je musí nutně „vyšt'úrat“.

Sahá rychle po párátku, a už jím šermuje v ústech.

Gabra vzplála. Jaká je ta Málina opovážlivá! Sáhne na věc pro panstvo! A ona, Gabra, nic? Honem si vzala také jedno a šermuje v puse ještě víc. Když už toho měly dost, drcla Gabra do Málinkv:

„Včil to daj nazpátek, ne aby sis to chtěla nechat!“

Obě svorně „št'úrátko“ daly zpět na své místo.

Profesor, který hleděl na dcerky, dal se do smíchu, ale paní profesorka na něj dělá „pst!“. Ne, tady dcerkám nebude kazit náladu! Na to je dost času.

Pak si jako mimoděk přitáhla k sobě stojánek s párátky, a zatím co se dcerky už zase bavily čímsi jiným, umoulaná dvě „dřevéčka“ vyhodila.

Gabře se v pústevně jak náleží líbilo, jen ne ten „dotěra“ s utěrkou, který pořád obcházel stůl a vypytał se, kdo by co ráčil. Gabru to konečně domrzelo:

„Nic neráčím, enom abyste nám dal pokoj!“

„Tak si račte ty krámy se stolu uklidit, ano!“ ukazuje jí „dotěra“ na celé kolo věcí na stole.

„Tam vejce, tam chléb, a zas papír, a sůl a kus špeku.

Copak je to za pořádek? Až přijdou pořádní hosté, nebudou si mít kam sednout,“ zlobil se číšník.

Ale Gabra se nedá:

„Jacípak pořádní hosté? Copak já nejsem pořádný host? Peru se snad tady nebo nadávám někomu? Hádám se snad? Just sem si chtěla poručit sodovku, a just sa půjdu napít do studánky, abyste věděl.“

„Tohleto jsem pořád čekal,“ šeptá pan profesor paní profesorce.

Gabra se mračí, rychle sbírá své věci, popadne Málunku a už ji táhne ven. Tam si sednou do travičky – tam je nikdo nevyhodí a pak půjdou ke studánce. Ať profesorka volá děti nazpět, nedají se! A tak když jsou všichni po obědě, jdou k dcerkám také, a že ke studánce půjdou s nimi. Podle žluté značky lehkou ji našly a s chutí se napili výtečné vody. Osvěžení vraceli se za chvíli zase na louku před Pústevnami.

„Hle – hle, ovečky,“ dívá se pan profesor v opačnou stranu – k salaši. Gabra a Málunka rychle hledají sůl v rancích a už běží za ostatními.

Ovečky mečí a dívají se na ruce výletníků.

„Škoda, měli jsme vzít s sebou sůl,“ lituje paní profesorka, „ovečky jsou tu na to zvyklé.“

„My máme sůl,“ hlásí dcerky.

A to už ovečky zamečely a běží k dcerkám, které jim nastavují dlaně se solí. Ovečky lížou, až jim na krku zvonečky zvoní.

A hned už „Valaši“ ze salaše zvou celou společnost na žinčici a na sýr. Kdo chce a má chuť – kupuje si, popíjí a pojídá.

„Věřu, dobrá je valašská žinčica, a jak zdravá na plíce!“ libuje si profesor.

Ale dcerky se ušklíbují, žinčice jim moc „nejede“. Kus cesty za salaši ukazuje profesorka dětem „důry“, jámy ve skalách, a upozorňuje na pověst, podle níž je to počátek chodeb vedoucích až k Velehradu, do Slezska k Jablunkovu a na Slovensko.

Děti jsou zadumány a pan profesor se tuze raduje, neboť našel právě u těch „d'úr“ vzácný druh kapradiny – ukazuje ji dcerkám a zas vytahuje svůj botanický klíč a chce dcerky na místě učit v něm hledat.

„Až později,“ povídá honem paní profesorka, vidouc děti, jak protahují obličej. Ba, dětem stačilo dnes tu krásu jen vidět, na učení neměly pomyšlení!

Nic platno, pan profesor musel knížku dát opět s povzdechem do kapsy...

Měl jakousi špatnou náladu a najednou začal bručet. Sahal si na hlavu, díval se po svých rukou a najednou se obrací na děti:

„Kam jste mi daly můj klobouk?“

„Jejdanenku!“ ulekla se Málinka. „Já sa zeptám Gabry, ona ho chvilku nesla.“

Do Gabry jako když hrom uhodí. Vzpomíná si, kterak si klobouk posazovala u kapličky na hlavu, dělala legrace a jak si pak hrály na honěnou... Sahá si také na hlavu, ale kde už je klobouk!

„Hadry, cucky, že sme ho ztratily u kapličky,“ přiznává se ve velkých rozpacích. „Ó, my tulifojti! Co včil?“

„Hned ráno jej půjdete hledat,“ rozhoduje profesor, neboť nechtěl dcerky zas posílat do takového kopce. „Když je klobouk u kapličky, on tam do rána také počká!“

Dcerkám spadl kámen ze srdce. Ty byly rády!

Zbytek odpoledne strávily děti prohlídkou okolí a skotačením. A již se blížil večer a čas k večeři. Zas dcerky měly zaujmouti místa v sále pústevny.

Ó, to Gabra ani nechtěla slyšet! Bude se zas dívat na toho grobiána? Ani za nic! Sedne si venku na trávníček. Ať si se šerí – do pusy si trefí, a to stačí. Ne, Gabra a Málinka zůstanou venku!

„To se ví, že je lepší večeřet pod širým nebem, než pod střechou,“ míní profesor. „Což, abychom to udělali také tak?“

„A dali si k večeři opékané vuřtíky?“ dodává profesorka.

„Hurá, opékané vuřtíky!“ zajásaly dcerky. „Uděláme si ohníček a budeme opékat.“

Když i profesori souhlasili, dcery udělaly hranici z dříví, pan profesor obstaral mísu vuřtů a už se opékalo.

To byly krásné chvíle! Dcery nabodly na klacíčky každá jeden kus a opékaly do chřupkava.

„Dotěra“ k nemalému úžasu Gabry obskakoval i při ohníčku, tu nosil talířky, tu chléb, křen, a vše, co kdo rád, zejména pak pití, sodovky, a panu profesorovi i skleničku piva... Pan profesor má také opečeného vuřtíka a klade si jej na talířek. Naše dcery měly brzy po vuřtech. Koupila si každá jednoho a snědly jej jak malinu.

Gabra jen pozoruje profesora, jak opatrně sahá na uzeninu a ucukne s ní od úst.

„Ouvej, to to pálí!“ říká profesor.

Gabra na něho hledí a klidně pronese:

„Mně by to nepálilo.“

Všichni se srdečně zasmáli a profesor hned nabízí Gabře toho pálivého vuřtíka. Ale Gabra se brání:

„Dobrého pomalu!“ křičí. „Co su živa, ještě mně maminka dva vuřty najednúc nedala! Nebojte sa, já si takéj opékám uzeninu,“ ukazovala Gabra na klacík, kde opékala zbytek kůže od slaniny. Kůže se smršťovala, praskala a tak voněla, že se všem sliny sbíhaly.

Gabra už zase bloudí očima k profesorovi. Ten si právě vuřt olupuje, podobně jako profesorka. Gabra se tomu tak podivila, že spráskla ruce a klacek i s kůží jí spadl do ohně.

„Pro Pána Jána, snád' si to nelúpete? Taková dobrota a oni to chcú zahodit.“

Pan profesor se usmál, a to už „dotěra“ s ubrouskem v ruce chce brát z jeho rukou talířek se slupkami.

„Enom sa opovažte, to sa všetko sní! Takové křúpavé šupečky! Ty já odjakživa jím, pravda Málino?!“

Málinka kýve horlivě hlavou, že ano. Gabra se neotáčí vlevo ani vpravo, popadne chroupavé slupky a nacpe si je do úst.

„Tu máte prázdný talířek,“ podává „dotěrovi“, „ten si můžete odnést.“ Tu se musí usmát i sám „dotěra“. Gabra jen tuze lituje ztracené, spálené kůže ze slaniny. Jaká škoda, mohla se mít dvakrát dobře!

Paní profesorka nabízí Gabře vuřtů, co jen sní, ale ta se brání:

„Dyť já nemám hlad, podívejte sa, paní profesorko,“ a otvírá svůj ranček, kde je plno ovoce, chleba, másla, bucheta a jiných dobrot.

„To já enom ty křupavé šupky tak ráda,“ dodává děvče pravdivě.

Profesorka už neříká nic a všichni se tváří spokojeně. Ohníček plane a profesor radí posedět ještě chvilku venku a dívat se do nebička. Děti rády poslechly a zahleděly se k nebi.

„Je to zvláštní, že ty hvězdy, díváme-li se z Radhoště, jsou zas jinak krásné, než z Meziříčí,“ míní zadumaný profesor.

„Já myslím, že nejkrásnější hvězdy jsou od ohně,“ usmívá se profesorka na děti.

„Jejej, oheň, rychle přiložit, nebo uhasne!“

„Udělejme si hranici jak o svatém Janě,“ žadonily děti. Když profesori souhlasili a ani v Pústevnách proti tomu nic neměli, ba naopak, dali i dříví, děti snášely roští a udělaly si pořádnou hranici.

Kdejaká valašská písnička pak byla vyzpívána, děti se střídaly, a když došlo na pana profesora, spustil:

Bol by Jánošík bojoval,
keby sa byl merkoval,
keby on ten svůj opaščok
na stole nenechal...

Dětem se to tuze líbilo! Ale pan profesor zpíval sám. Bud' to děti neuměly, nebo chtěly poslouchat profesora.

Ten pokračoval:

„Ten opaščok byl taký
vygombíčkovany

a ta každá gombičočka
za tri sta toliary!“

Protože teď ukázal na Gabru, musela ona zpívat. Ó, také ona znala zbojnické písně, a proto ihned pokračovala:

„Stará baba ho viděla,
ta ho prezradila,
že ona ten svůj opašček
na stole viděla!“

Ale hned dodala:

„Já tu babu dostat do pazúru, tož z ní neostal masný flek!“

Děti se rozesmály, ale profesorka uznávala Gabřin hněv. Ba, ještě se dala do vyprávění o zbojnicích, o Jánošíkovi, o jeho životě, o lesích, které měl tolik rád, a o té nespravedlnosti na světě, která jedněm dává mnoho, druhým nic.

„A víte, že je deset pryč?“ dívá se náhle pan profesor na hodinky. „Honem spát, nebo na nás přijdou maminky s vařekami!“

Děti rychle vstávají a vše se dává na pochod k pústevně, kde je čekal nocleh.

„Jaký je krásný večer!“ libuje si paní profesorka.

„Když je tak hezký večer, bude ráno překrásný východ slunce,“ míní profesor, bloudě očima po obloze. „Děti, máte se na co těšit!“

„Ráno se vstane ve čtyři hodiny! Nesmíme přijít o tak vzácnou po-dívanou, jako je východ slunce na Radhošti,“ nabádá profesorka.

V prostorné noclehárně děti pomohla uložit, sama ulehla naposled a nejbliže Málinky, nejmenší ze všech. Málince se přes všechny krásy světa zastesklo po mamince a paní profesorka to dobře poznala...

Tichá noc se snesla nad Radhoštěm a přinesla každému milý odpočinek a posilu...

„Vstávejte! Vstávejte!“ bušil pan profesor ráno dětem na dveře. „Už jsou čtyři hodiny pryč, jdeme na východ slunce!“

Do dětí jako když střelí! Vyskočily a rovnou k oknu!

„Jeminánku, vždyť leje jako z konve!“ křičí všechny. „A na tohle nás pan profesor budí!“

Však on už na ně buší znovu.

„Vstávejte, vstávejte, lenoši!“

„Ale vždyť leje...“ opakují dcerky ještě jednou.

„Není možná!“ diví se profesor. „A, saframente, já se zapomněl podívat z okna. Už tam letím! To jsem asi nevytáhl roletu!“

Po chvíli se profesor vrací a zas buší na dveře. Povídá:

„Co budu dělat? Já navrhuji čekati, až přestane pršet. Škoda by bylo překrásného východu!“

„Já navrhuju ještě spát! Na východ slunce možná bychom čekali také měsíc...“ odpovídá profesorka.

„Ne, ne, ne! Já čekám!“ nedal se pan profesor...

Ať už čekal, nebo ne, krásného východu slunce se toho dne nedočkal. Lilo ještě v osm hodin, lilo i v deset, kdy se všichni sešli u snídaně. Děti protahovaly obličej, cože budou celý den dělat?

„No, tak si budeme hrát,“ říká paní profesorka.

„Na copak bychom si hráli,“ mávne rukou pan profesor, všecek mrzutý.

„Třebas takhle na aeroplánek a zaletět si ke kapličce pro klobouk pana profesora,“ nevinně začíná rozprávku Zlatovláska.

„I hrome, můj klobouk je u kapličky! V tomhle krásném počasí! Fuj, fuj! Po druhé ho dám zas Málince do opatrování...!“

Dcerky se zarazily a Málinka měla tu chvíli prst v puse.

„Já poprosím tatínka, on vám dá svůj, pane profesore.“

„To mi bude něco platné, až budu doma! Doma mám klobouků, že bych mohl rozdávat!“ durdí se profesor trochu na oko a trochu doopravdy.

Ba, takový lijavec byl a klobouk pana profesora někde pod kapličkou!

„Inu, mělo se tam jít včera!“ povídá paní profesorka.

„Mně to také napadalo,“ omlouvá se Gabra. „Ale když pan profesor pravil, že když večer hvězdičky krásně svítí, bude ráno moc pěkně...“

„A že bude moc krásný východ slunce,“ dodává profesorka.

„No, po druhé zas půjdu s vámi na výlet, bando,“ směje se profesor. „Až naprší!“

„Už napršelo,“ věšejí se děti na milého profesora.

„Teď vymýšlejte nějakou veselou hru, děti!“ rozkazuje Zlatovláska.

Gabra navrhuje hrát si na uhádnutí myšlenek. Gabra uhádne každému, kdo si co myslí. Naučil ji tomu „Fanúšek“.

„To je náš švagr,“ důležitě vysvětluje Málinka. Ano! Ať každý ví, že ona, Málinka, má švagra! Pane, to hned každý nemá!

Tož aby si někdo myslil nějakou věc a řekl to potichu paní profesorce, aby se nemohlo šidit!

Třebas ať si něco myslí Málinka. Na té ať Gabra svůj „kumšt“ ukáže! Málinka si myslila: **švagr!**

Pošeptala to paní profesorce i některým ostatním a Gabra hádala. Málinka musela odpovídat na otázky.

Gabra se táže:

„Je to kulaté?“

Málinka, představujíc si švagra „Fanúška“, říká:

„Trošku!“

„Nalézá se to v zemi?“

Děti se smějí, ale Málinka říká: „Ne!“

Gabra se zamýšlí a lituje:

„Škoda, já myslila, že sú to zemňáky!“

„Má to štyry nohy?“

„Nemá!“

„Visí to na zdi?“

„Nevisí!“

„Léce to?“

„Ne!“

„Jí sa to?“

„Ne!“

„Máš to ráda?“

„Jejej!“

„Tož to může byt naša maminka nebo kocůrek! Ale ten má štyry nožiska, lebo si cigánila?“

„Není to maminka, ani kocůr!“

„Kakrilion element, co by to mohlo být? Koho má ještě Málinka ráda?“

„Je to v Meziříčí?“

„Ne!“

„Tož to je enom švagr Fanůšek! Ten nemá štyry nohy!“

„Hurá! Je!“ Gabra uhádla! Děti tleskají rukama.

A teď si bude něco myslit pan profesor Chalupa.

Je chytrý a ví, že by mu děti daly nejdřív hádat hvězdy na nebi anebo květiny na zemi. Proto šeptá profesorce a krajním dětem:

„Brýle.“

Gabra to uhádla naráz. Bodejt' by si pan profesor něco jiného myslil!

To se pan profesor nadivil! Nic platno, Gabra je chytrá dívka.

Pak přišla Zlatovláska na řadu a zas dcerky jedna po druhé. – Hráli si až do samého poledne.

Teď hurá – k obědu!

Sotva se najedli, už zas jen hrát a hrát. Den jim krásně ubíhal, ale co do všeho, když tolik, tolik přšelo!

Gabra chce udržet dobrou náladu, a že naučí hrát všecy „na rozesmátí!“

„Jakpak?“ diví se všichni.

„To si každý z vás může vyzpomenút jakú chce věc, nebo člověka. A na všecy, co sa bude desetkrát ptát, nesmí nic iného říct, než to jméno, co si určil. Málino, honem si na neco zpomeň, naučíme je to!“ říká Gabra.

Málinka nemohla na nic přijít, a cože bude dlouho vymýšlet? Bude na všecy říkat „pan školník“.

Gabra se už táže:

„Co nosí ras v pytli na zádech?“

Málinka odpovídá vážně:

„Pana školníka.“

Děti se hned usmívají, ale to ještě nic není.

„Kdo nosí papírovou čepicu na hlavě?“ ptá se Gabra dále.

„Pan školník!“

„Kdo patří do arestu?“

„Pan školník!“

„Kdo je hlúpý jak boty?“

„Pan školník!“

„Kdo leze po štyroch?“

„Pan školník!“ A to už se Málinka malinko pousmála.

To Gabře ještě nestačilo. Musela Málinku rozesmát ještě víc.

„Kdo sa kúpe v neckách?“

Málinka si představila pana školníka Cibulu v neckách a už se tuze smála. Sotva vykoktala, že „pan školník“, už musela dát „zástavu“.

Tak si děti hrály hezkou chvíli. Jedna si myslila: „kopyto“, druhá „žloutenku“ a velice se nasmály, když jim vyšlo, že Zdena Kratinová nosí do školy v tašce „žloutenku“, nebo že „křídlo“ sedí ve škole v poslední lavici. Ada, veliká parádnice, říkala „smeták“. Cože má v neděli za kloboukem? „Smeták!“ a zas se měly čemu smát! Bodejt' – u Ady se to pěkně hodilo.

Tak došlo i na paní profesorku.

Ó, ta prý se nedá!

Vymyslí si něco takového, že ji děti nechytí ani za nic! Tázat se jí může každá!

Profesorka hlásí, že už má vymyšleno slovo: „pomněnka!“

Děti se zarazily. Ne, toto slovo nebylo ani trochu směšné. Jak jen to udělat, aby i paní profesorku rozesmály?

Nejdřív se ptá Málinka:

„Co nosí kocúrek na ocásku?“

„Pomněnku!“ odpovídá vlídně profesorka.

Jiná zase:

„Co má člověk místo zubů?“

„Pomněnky!“

A co jí paní profesorka nejraději?

„Pomněnky!“ nedá se profesorka.

Tu se žene Gabra, že dá otázky sama.

„Co se dává do itrnic?“

„Pomněnky,“ malounko se usmála profesorka, hlavně, když viděla, jak se Gabra kohoutí a spěchá s otázkami, než jich bude deset vyčerpáno.

„Kdo sedí ve sborovně za stolem?“

„Pomněnky!“, šklublo to rty paní profesorky, a Gabře prstem mírně zahrozila. Ale ta nedbá a už má zase jinou otázku: Hledí paní profesorce přímo do očí a ptá se:

„Co mně napíšete do notýsku, až nebudu umět češtinu?“

„Pomněnku!“ – a tu Zlatovláska, nemohouc již překonat svou vážnost – směje se od srdce a s ní celá společnost. To je Gabra ráda! Paní profesorka dala zástavu.

„Jen dejte, Gabrielo, pozor, abyste tu ‚pomněnku‘ brzy nedostala!“ hrozí při tom děvčeti.

Pak se rozdávaly zástavy. Každý si musel „zástavu“ vykoupit.

Právě byla usouzena panu profesorovi „zpověď“. Nedostane dříve svého skřipce, dokavad se nevyzpovídá!

Ó, to se dcerky dověděly pěkné věci!

Tisíckrát „zapackoval“, dvakrát se projel na „Velkém Voze“ po obloze, a ani jednou se neučil fyzice.

Tak si děti vesele hrály a vůbec se zapomněly hněvat na déšť.

Ale už se vyjasňovalo, a to byla Zlatovláska ráda! Nejvyšší čas! Musí se vyjít na dráhu dříve, jsou rozmoklé cesty a špatně se to do Frenštátu pošlape.

Jaké štěstí! Málinka má svůj kapucínek, a ať si třebas prší! A Gabra? Nevídáno! Májový deštíček, dej nám ho Pánbíček! Aspoň prý povyroste. A když bude lijavec – také žádné zle. Dá si sukně na hlavu!

Děti sbalily své ranečky a byly brzy připraveny. Paní profesorka děti spočítala, pan profesor vzal svoji aktovku, kterou po celou dobu neote-

vřel. Nač taky? Snad bude jíst na výletě buchy z domova? Musí přece v pústevnách dát něco utržit. Buchy přiveze ve zdraví domů.

Paní profesorka sestavila omladinu do „štrudlu“, „rozsekala“ ji do „párků“ a už se vykročilo. A hezky zvesela. Raz, dva, raz, dva!

„Zazpívejme si na cestu, zazpívejme!“ žadonily děti.

„Jakou že jste to zpíval, když jsme šli z Rožnova nahoru?“ táže se profesorka pana kolegy, kterému se nějak zastesklo. Snad po klobouku?

Děti odpovídají samy a dorážejí na profesora:

„Chytil táta sojku...“

Profesor se začíná usmívat a chutě vytahuje svůj kapesník.

„To se ví, co se budu mračit pro hloupý klobouk! Ted' at' prší nebo neprší, mám svůj šáteček!“

A již začíná:

„Chytil táta sojku,
chytila máma taky,
chytil táta, chytila máma,
chytily všechny děti,
sojka neuletí!“

A pak přidával nové a nové sloky do nekonečna. Děti se dověděly nejen, že táta, máma i děti sojku chytili – ale také krmili, zabili, šhubali, vařili, smažili, krájeli, sekali a bůhvíco ještě – než ji konečně snědli. A to už dávno měl šáteček čtyři uzly a pan profesor svou čepičku již na hlavě. – – –

Ten byl rád! At' si ted' na něj třeba rosa padá, to mu nevadí! Ještě ze žertu zatřepal orosenou větví stromu a pokropil děti. Sám obratně unikl.

Málinka cestou trhala květinčky, aby mohla ve vlaku plést věneček pro svou babičku. Musí jí něco přivést!

Pršelo co chvíli, ale když neopouští veselá mysl a zpěv, za deště se k cíli brzy dojde.

Tak i naši poutníčkové dorazili záhy do stanice a otřepávali ze sebe dešťové kapky. Za chvíli bylo již na kopci slyšet frčení lokomotivy.

„Sláva, nazdar výletu, promokli jsme, už jsme tu!“ zanotoval si profesor, uzavíraje průvod dětí a nastupuje do vlaku.

Vláček se rozjel a nějak posměšně zpíval svou melodii „šššššš“. Vždyť vezl domů zmoklé výletníky!

Ale necht'! Na veselosti jim to ani za mák neubralo!

První pomněnky

Bylo po výletě. Dcerky se krásně vyspaly a do učení se jim vůbec nechtělo.

„Šak co, řekneme, že sa nám chtělo pořád spat a bude to hotové!“ rozhodla Gabra.

„Ale nezapomeň, jak nám paní profesorka prikázala sa učit! Je neděla, a tož aj čas na odpočinek aj na učení!“ nabádala Málinka. Ale Gabra byla duchem ještě na výletě a odpoledne místo učení šla do Obory.

Ta krásenská obora! Ta už toho zavinila! Málinka se sice dala do učení, ale pohlédla z okna ven, uviděla kapličku na Radhošti a všecika se zasnila. Jejej, to byl krásný výlet! Ty pústevny! A ovečky! Lehla si na pohovku, založila si ruce za hlavu a – vzpomínala.

Najednou jí začalo být doma nevolno a že musí a musí ven na vzduch. Ať už nebude na Radhošti, jen když bude aspoň v Oboře!

Vytratila se a hajdy za Gabrou. Tam se pěkně našly, prolítaly se pořádně nahoru dolů, a pak usedly na široké kmeny nízkých stromů – zrovna jako na sedátka, a daly se do zpěvu...

Zato však druhého dne jim nebylo právě veselo...

Začalo to hned při češtině.

Zlatovláska vešla do třídy všecika se usmívajíc. Děti se také usmívaly a všem bylo, jako by si nyní ještě lépe rozuměly než dříve. Paní profesorka měla však dnes něco na srdci. Vzpomněla si na různé nezpůsoby dětí, zejména jak Gabra hospodařila na Radhošti s párátky, a chtěla je poučit.

Gabra byla ještě pořád duchem na Radhošti. Nemohla se spřátelit s myšlenkou, že je konec zábavy. Hned měla sto chutí hrát si „na rozesmátí“.

Jako by jim to profesorka čtla z očí!

Musí si pospíšit se svým poučením!

„Tak jakpak se máme po výletě?“ usmívala se na děti jakoby nic.

„Móc krásně!“ křičely děti. „Výlet byl tuze pěkný!“

„No, hezky si o výletě popovídáme. Opravdu, byl velice pěkný. Zvláště ta vyhlídka z Radhoště od kapličky – to byla krása!

Ale vám se asi nejlépe líbilo na Pústevnách, že?

A jestlipak jste si všimly tam na stole takových malých dřívček u slánek?“

Gabra se hlásí o překot, že si všimla, ale paní profesorka nedbá a pokračuje:

„Musím vám o tom něco říci. Víte, ta dřívka se jmenují párátka a používá se jich k odstraňování zbytků potravin v zubech. Ovšem ve společnosti to není zrovna slušné a děláme to, jen když to být musí. To se pak ústa opatrně zakryjí rukou. Ale pak se ta parátka odloží – ne aby se dávala nazpátek mezi ostatní. – No, víte, leckam se ještě podíváme a chci, abyste byly vychované! – Jinak jste se chovaly dobře, byly jste veselé a hodné. Doufám, že jste si přes neděli odpočinuly i všemu se naučily.“

Gabra sedí v lavici červenější než oheň. Málinka neméně. Aby tak paní profesorka byla viděla, jak obě strkala „šťúrátka“ nazpátek!

Ale již začíná hodina češtiny a paní profesorka vyvolává. Chce Gabře pomoci z rozpaků a volá ji první.

„Povězte nám, Gabro – zde na stupni – jaký dojem na vás učinil Radhošť. Zkrátka vypravujte všechno, co jste na Radhošti viděla a zažila, asi tak, jako byste psala slohový úkol.“

Gabra jde z lavice, všelijak se vrtí a pak odkašlává. „Párátek“ má ještě plnou hlavu, a proto silou srovnává myšlenky a začíná:

„Na Radhošti je všechno moc krásné, enom v téj búde – či jak sa tam praví – pústevně – mají jakéhosi číšníka, co honí lidi, aby moc jedli a hlavně si kupovali. Na stole mají též jakési dřívčka na šťúrání v zubech. To sa mosíja ústa rukou zakrýt a potom sa šťúře dle libosti: ale ty dřívčka sa potom mosíja zahodit – třebas pod stůl – lebo to je veliké sprostěctvo, to tam nazpátek strkat. Tož takové je to tam!“

A zase si Gabra odkašlala.

„No, dobře si pamatujete, co jsem vám tu vykládala. A už nic jiného, pozoruhodnějšího jste tam nezažila?“

„Liják!“

„A už nic?“

„A opékali sme si buřty, pak sem ty šupky snědla!“

„No, sedněte si! A vše to napište doma znovu, až se uklidníte. Musím si tady poznamenat, že mi ten úkol určitě přinesete. Snad jsme zažili také ještě něco jiného než liják a buřty, ne?“

Gabra se klátí do lavice a tam šuškuje něco Málince do ucha.

„Co to tam šeptáte?“ ptá se poněkud rozzlobená profesorka. Gabra se nemá k odpovědi, a tu profesorka uhodí na Málinku:

„Povězte, Málinko, co vám sestra šeptala?“

Málinka vstává a šeptá rozpačitě:

„Že – že – že snád' první pomněnka!“

Pani profesorce to nějak škublo rty, ale odvrací se k oknu a za chvíli volá:

„Vlková, pojd'te sem na stupínek a vypravujte vy o svých zážitcích.“

„Radhošť mi připomíná náš velkostatek,“ začíná hrdě Ada. „Kopce plné ovcí, slušně veliká tráva – inu jako u nás na velkostatku. V Pústevnách bíle pokryté stoly, plné jídla, jako u nás. Číšník, jako náš sluha...“

„Sedněte si honem! To nás nezajímá, co vy máte doma, chceme slyšet něco o krásách Radhoště! Pojd'te, Málinko, povídejte vy něco!“

Málinka kulí oči, neboť „párátka“ jí udělala v makovičce hotový zmatek. Jde na stupínek a vzpomíná si:

„Na Radhošti sú ovečky, květinčky a na nebi hvězdičky. Východ slunce tam není. Je vidět až do Meziříčí. Mávala jsem na maminku kapesníčkem. Spali jsme a tesknila jsem po mamince. Já ji mám moc ráda. Pak jsme jeli domů. Klobúk pana profesora se nenašel. On zmokl.“

„Dost, dost! Nic dnes do vás není! Copak nemáte všech pět pohromadě? Sedněte si! Zajíčková – pojd'te sem vy! Napravte, co ty děti tady povídaly!“

Žofka září, neboť po nádherném výletě ji držela „múza“ v zajetí a Žofka básní opěvovala Radhošť. Vida, jak se jí to nyní hodilo! Ta se „blýskne“! Odkáslala si a řekla:

„Prosím, paní profesorko, já jsem si složila o Radhošti básničku.“

„Ale, ale,“ diví se Zlatovláska. „To nám ji musíte přečíst! Kdepak ji máte?“

„Prosím, tady,“ odpovídá děvče s radostí a vytahuje z lavice papír, hustě počmáraný tužkou, a už spouští:

„Ó, vy hory velebné,
vy naše vrchy malebné!
ty horo krásná, Radhošti,
za slunce, ba i po dešti,
ty mocná jsi i milá
v tobě je krása i síla!
O zbojnicích tvůj šumí bor,
o slavné minulosti hor.
Ční nade všechny z okolí
tvé bdělé oko sokolí –
A Radegast – jak praví báj –
z Radhoště chrání lid a kraj.
Tebe má, horo, každý rád –
ty jsi náš štít – valašský hrad!“

„No, hezké je to,“ usmívá se profesorka. „Tu a tam ještě sice malinko kostřbaté, ale rozhodně dost dovedete – Žofko! A hlavně – umíte dobře vyjadřovat své city!“

Žofka kráčela do lavice s nosem pyšně zdviženým, protože zachránila čest celé třídy. Leč Gabra jí naschvál „malinko“ nastavila nohu a Žofka „zapackovala“, udělala „pochopa“ a veliký dojem z básně byl smazán. Gabra už zas seděla v lavici zcela nevinně, ale paní profesorka se přece jenom zlobila.

Takový nemrav ve své třídě trpět nesmí! Nebo bude zle! Mračí se a poroučí:

„Doma všechny napíšete zprávu o výletě a příští hodinu úkol přinesete. Dejte si na tom záležet, jinak budou lítat – pomněnky! To vám povídám! Tak – a dnes si něco přečteme,“ povídá Zlatovláska a vytahuje ze své tašky knížku básní.

Předčítá, pak vypráví, děti na ni hledí. Gabře i Málince „parátka“ pomalu mizejí z horkých hlaviček a Žofka na „pochopa“ také již zapoměla. Po hodině si slibují, jak krásně úkol napíší.

Hůř se zato dcerkám vedlo v němčině! Ta jim nikdy moc nevoněla. A potom – spoléhaly příliš na dobrého profesora Zajíce. Ostatně Gabra měla pro jistotu a pro všechny případy němčinu „rozkládací“, každý list zvlášť – a to se už nějak udělá, aby zůstal potřebný list venku.

Sotva vešel profesor do třídy, oznamoval:

„Děvčata, dnes zkouším na známky, tak pozor! Všechny knížky do lavice.“

Gabra si myslí: Jak to teď udělat, aby básnička, které se měly naučit nazpaměť, zůstala venku?

„Hej, Málino,“ žduchá do sestry, která sedí právě před ní. „Sed, ani sa nehýbej! Přišpendlím ti na záda „Tannenbaum“!“ Málinka chce něco říci, ale Gabra ji tak pořádně žduchla, že už ani nemrkla.

Zatím Gabra loví v pouzdře špendlík a Málince visí v minutce „Tannenbaum“ na zádech.

Kdyby byl pan profesor volal dříve jiné dívky, byla by se tomu Gabra hezky při nich naučila. Ale když on, zrovna jako naschvál, volá ji, Gabru, první.

„Poslouchejte, Gabro, nevrťte se tam tolik a raději mi přednete básničku, které jste se měly naučit!“

Gabra se vytahuje z lavice hezky pomalu, jako gumová panenka. Oči má přilepené na Málinčiných zádech a ve chvatu chce se naučit aspoň prvním slovům.

Pan profesor už nervózně potrhává tužkou.

„E co, budu to číst,“ myslí si Gabra, a jak stojí, čte z Málinčiných zad:

„Ó Tannenbaum, ó Tannenbaum!
wie treu sind deine Blätter!
Du grünst nicht nur zur Sommerszeit,
nein, auch im Winter, wenn es schneit!
Ó Tannenbaum, ó Tannenbaum!
wie treu sind deine Blätter!“

Když to krásně k nemalé své radosti přeříkala, povídá profesor:

„Jejej, to to bylo hezké! Honem se, Málinko, obraťte ke mně zády, ať mám radost, že mě Gabra nešídí!“

Do Málinky jako když hrom uhodí! Ale duchapřítomnost ji přece jen zcela neopustila! Rychle dá pravou ruku za záda, utrhne papír a jakoby nic se otočí k profesoru.

„Chachachacha!“ zasmála se třída sborem. Málince zůstalo přišpendleno na zádech kolečko papíru i se špendlíkem. Listu utrhla jen část.

Ó, jaká hanba!

„Sedněte si obě dvě! Jste tuze hodné sestry! Hezky jste se o úkol rozdělily! Každá dostanete stejný díl!“ A už se shýbá k notýsku a píše dvě hezké 5 – pomněnky.

Dcerky sedí jako zařezané. Co se to stalo?

„Ta nešťastná cedula,“ pláče po hodině Málinka.

„Aspoň si nemáme co vyčítat. To by byla horší věc, kdybys mosela ‚Tannenbaum‘ za mňa odříkat a umělas to! To by byl búchanec!“ To Málinka věděla. Ale jak jen tu hanbu řekne doma mamince?

Rodiče budou mít pěknou radost. Jistě obě propadnou! To bude ostuda. A co řekne švagr – Fanúšek!

Ale marné myšlenky!

Teď měl býti přírodopis, Málčin zamilovaný předmět, a tu se musela rychle vzpamatovat. V přírodopise se jistě naladí, jistě! Však už ji pan profesor Chalupa volá z chodby:

„Málinko, Málinko, pojd'te mi pomoci!“

Málinka běží ze třídy a ve chvílce nesou s panem profesorem Chalupou lidskou kostru. Inu, probírali právě tělovědu, a k tomu potřebovali lidskou kostru.

„Hůlková, pojďte popsat kostru,“ – volá na stupínek děvče, o kterém ví, že to určitě dovede.

Hůlková jde a spustí řadu učených slov, na kterých by se Gabře jazyk zlámal.

Tomu že se měly všemu naučit? Pro pána Jána, enom aby ju Chalupa dnes nevyvolal!

Pan profesor vidí, že Hůlková zná kdeco; nemusí ji dále zkoušeti. I rozhlíží se po dětech, kterou by teď „vytáhl“.

A Gabra tu chvíli „škr“ pod lavici! Tam si ve chvatu podvazuje bradu. „Náhodou“ se zapoměla „kostru“ naučit a jen to ne, aby ji Chalupa vyvolal! Ale ten ji vidí dělat něco pod lavicí, a právě proto zrovna ji volá.

Gabra se šourá z lavice, má podvázanou bradu kapesníkem a mumlá, že ji bolí zuby. Má „vyžrané zubisko jak pes“!

„Ó, to nic!“ povídá profesor. „Co nebudete moci říci, napíšete na tabuli!“ Gabra jde, plete se a dělá zkormoucené obličej.

„Z čeho se skládá člověk?“ ptá se Gabry.

„Z těla a nesmrtelné duše!“ nahlas vyhrkne Gabra.

„Copak jsme v náboženství? Popište tělo a kostru. A hezky zčerstva!“ a po svém způsobu pan profesor zachrastí nervózně klíči v kapse.

Gabra, dnes už všecka ze své míry, plete dohromady všecko možné i nemožné. Mrká po kostře a povídá:

„Kostra se skládá z lidských kostí a potem eště z malých kostí a potem z trupu a potem eště z moc iného.“

„A potom, co potom? Copak byste mi ještě řekla? Mně se zdá, že toho moc neumíte! Učila jste se nebo ne?“

„Moc mňa bolely zuby,“ ukazuje Gabra na „oteklou“ tvář.

„Zuby, nezuby,“ hubuje pan profesor. „Ale oči vás nebolely, mohla jste se tedy učit. Tohleto neomlouvám! Sednout!“

Profesor usedá a zapisuje „něco“ do notýsku. „Kostru musí přece umět popsat každý student.“

Gabra naříká: „Moje zuby, moje zuby, moje zuby!“ a klade hlavu na lavici.

Ale nic to nebylo platné. Nová „pomněnka“ byla na světě. Pan profesor byl tuze z neblahého popisu kostry rozezlen; vyvolává dál, ale když vidí, že „kostru“ znala jen ta nejlepší, dá se do přednášení sám, znovu kostru vysvětluje a na konec hodiny už má porozumění i pro Gabřiny zuby. Radí jí už vlídněji:

„Vypláchněte si doma ústa heřmánkem a hlavní zásadou vám budiž: každý den si zuby po jídle čistiti.“

To už Gabra ví, že se bude smět přihlásit příští hodinu na opravu, a je tuze ráda. Ne, pan profesor je hodný!

Že se jí nálada zlepšila, bylo pro Málinku velké štěstí. Gabra měla na ni dnes takový dopal, že jí hodlala ještě po cestě nabušit! Měla k tomu příčinu!

„Vytahovala sas před profesorku, pravda, jako bys enom ty měla maminku ráda, a já ne, svatúšku, pravda?“

„Ale já mám maminku opravdu moc ráda.“

„A já ne? Co si myslíš, machometlíku jeden! Abys věděla, já ju mám eště víc ráda.“

Dcerky se cestou poškorpily a pohněvaly. Počaly se přít, která má maminku raději, a Málinka pořád křičela:

„Já víc!“

Gabra na to naschvál:

„Já ještě víc!“ prohlásila a zautíkala, aby byla co nejdřív doma.

Maminka byla na dvorečku a šla právě s konví pro vodu. Gabra hned dala mamince pěknou pusou, konev z ruky jí uchytila a utíkala sama pumpovat...

„Neumělas něco ve škole?“ ptá se jí maminka. Neboť veliká ochota Gabry byla jí nápadná.

Tu se Gabra zastaví v pumpování: „To víte, mami, celá třída nic neuměla, ne enom já...“

Vtom přichází Málinka. Spouští nesměle:

„Ani já sem neuměla...“ Ano, i ona bude upřímná, jako Gabra!

Maminka pokyvuje hlavou a dcerky se zpovídají. Ne, nebudou mít před maminkou tajností! Maminka se sice zlobí, ale pak jí děti musí slíbiti, že si všechno napraví, a za chvíli už Gabra pumpuje, až u studny vyskakuje, a Málinka pak bere konev a chce ji nésti sama. Zas by se byly poškorpily. Málinka táhne konev jako „magarec“ a Gabra to nemůže vidět! Tak nesou konev obě dvě... A po obědě bere každá knihu do ruky a učí se a učí. Překvapí celý svět! Všecko si napraví a maminka musí z nich mít radost! Vždyť ji mají obě tolik rády!

A napravily!

Myslíte, že taková pomněnka není někdy dobrá a užitečná? Ó je, a jak! Jen se zeptejte maminky! Jako by svých dcerek nyní nepoznávala! Učily se bez napomínání češtině, zeměpisu i popisovat „kostru“. Napsaly si krásné úkoly o Radhošti, věděly navlas, kolik je kostí v lidském těle, kolik je obratlů, a když se tomu dobře naučily, přihlásily se samy ke zkoušení.

A páni profesori? Jak by neměli pro své studentky porozumění? Pan profesor Chalupa jen zabručel – „inu, taky jsme studovali“ – a rád přezkoušel. A tak to dobře dopadlo!

Na prázdniny

Po výletě čas už nějak rychle kvapil, a než se děvčata nadála, už tu byl konec roku a přišel den, kdy se rozdávala vysvědčení.

Paní profesorka třídní měla nejprve k dcerkám tklivou řeč, jak mají být hodné, jak mají rodičům dělat radost a jaké knihy si mají s sebou vzít na prázdniny. Ale nejvíc se dětem zavděčila, když jim radila, aby si na prázdniny rozhodně nebraly nějakou učebnici.

To děvčata ráda slyšela a nejraději ze všech Gabra.

Když naše dcery dostaly do rukou vysvědčení – zajásaly. Obě byly s vyznamenáním! Žádná „pomněnka!“ – I paní profesorka měla radost ze „svých dětí“, usmívala se, a když se s ní děvčátka loučila, kladla jim na srdce, aby i po prázdninách byly stejně pilné.

Pak si ještě spolužačky stiskly ruce mezi sebou – a už běží Gabra s Málinkou úprkem domů. A hned na prahu obě hlásí:

„My máme výza!“

Maminka měla z vyznamenání dcerek velikou radost. Hned si utírala oči, neboť do poslední chvílky nevěřila, že to s Gabrou tak dobře dopadne. Tatínek byl tak potěšen, že vzal dcery s sebou do města a tak je pohostil, že na to dcery hned tak nezapomenou! U cukráře Lota pojedly každá talířek vytoužené zmrzliny, kus dortu k tomu, a to ještě nebylo všecko! Každá si mohla vybrat tři kousky do balíčku a vzít si je domů.

„Tatínku, kam pojedeme letos na prázdniny?“ tázala se cestou z města Gabra.

„No, kam byste chtěly?“

„Víte, tatínku, mosíme přeci tam, kde nás pozvú. Psál už někdo?“

„Ba že psal. Máme tu pozvání od stařenky z Brumova a od tetičky Anny z Návojně, ze zámku – –“

„A co Fanúšek? Zval už?“

„Ještě nepsal, nevím, co to.“

„Tož nepojedeme nikam. Zostaneme tady a budem pást kozy,“ pomračila se Gabra.

„Já bych vám radil do Návojné, děti...!“ mínil tatínek.

„Do Návojněj? Do zámku? Ale kdepak! Chodit nastrojené, jest vidličkú, pořád ťapat pomalu a enom po pěšinách v parku a obutý, to nic není! Ej, ve Štítněj by sa to ináč létalo! Cesta, necesta, voda, nevoda, a třeba enom v gat'ách – – –“

„No, no, no! Ale dortíčky od tety Anny byste papaly, pravda, a jahody se šlehačkou!“ napomínal Gabru tatínek.

„Šak nám to móže tetička poslat do Štítnej k Járku – pravda, Gabro,“ mínila Málinka.

Nic platno! Dcerky, když nebyly pozvány do Štítné – rozhodly se, že nikam nepojedou!

Ale odpoledne je čekalo překvapení. Někdo zaklepal a už se hrne dovnitř.

Fanúšek!

„Dobré odpoledne, maminko, tatínku a všichni!“ pozdravoval své drahé srdečně.

„Fanúšku!“ Tatínek od svých novin tak vyskočil, až je shodil na zem.

„Fanúšku, Fanúšku!“ popadla Málinka švagra za ruce a nic platno, musel s ní zatočit mlýnek.

Nejsrdečnější bylo uvítání s malým Jeníčkem.

Fanoušek bere maličkého do náručí, vyhazuje jím do výšky a ptá se:

„Švagře, Honzíčku, jak se máš?“

Křiku je plná kuchyň a po chvíli ještě víc. Vrací se Gabra ze svého výletu od Bečvy. Je tak umazaná a potlučená, že maminka nechce věřit, že by to byla její vlastní dcera.

„Fanúšku!“ věší se Gabra švagra kolem krku! „Proč ste nás nepozval?“ už to nevydržela a zavzlykala.

„Co bych vás zval, jedu si pro vás sám! Pojedete se mnou do Štítné!“

A teď si musel Fanúšek zatočit mlýnek i s Gabrou.

„Dítě, kde jsi co dělala, že vypadáš jako po rvačce?“ prohlíží si dceru tatínek u okna.

„No, šak po rvačce. Hráli jsme si s ogarama na Robinsona. Oni byli divoši a já Pátek!“

„No proto,“ směje se tatínek, „ale nic se ti nestalo? Vid', to by byl jiný rámus! Jdi se umýt!“

„Fanúšku, pojedeme hned', pravda?“

„Hned, jak se umyješ a vyspíš!“

Nic platno, Gabra se musela umýt a pak bylo dlouhé povídání a ukazování. Fanúšek se však nejvíc divil tomu, že Gabra je i na konci roku s vyznamenáním.

No, za to jí něco pěkného koupí!

Málince taky, toť se ví!

„Šak já to mám už vyhlédnuté!“ chlubí se Gabra.

„A já taky!“ dodává Málinka.

„Fanúšku, pod'te do města,“ loudily děti.

Jak si Macek odpočinul, Jeníčka pochoval, nic platno, musel jít.

A hned hurá – pro to vyhlédnuté!

Gabra táhne švagra k výkladu u Haasů.

„Vidíte tu tahací harmoniku?“ ukazuje nadšeně. „Po téj bažím jako ryba po vodě!“

„Ej, to bysme si, Fanúšku, zahráli! To by bylo u nás veselo!“

„Máš ji mít! A co ty, Málinko?“

„Ej, já tůžím hen po téj malinkéj panence – šak stojí enom korunu!“ ukazovala Málinka na malou nahatou panenku porculánovou, ne větší než krabička od sirek.

„Ale to si vyber už něco pořádnějšího,“ radí jí švagr.

„Ona nechce, víte, Fanúšku! Ale já bych si za ňu eště neco vybrala. Hen sú, sakviš, karty, ej basta fidly – naozajské kartiska! Ej, s týma by se hrál lízaný marijáš!“

„Pámbu s námi, co ty už, děvče, znáš! Kdo tě to naučil?“

„A co si myslíte, že su eště nějaký šprk? Já hraju marijáš už půl roku – s ogarama u Bečvy. Snád' sa nebudu smolit s černým Petrem, jak malé děti?“ nafukovala se Gabra.

„A to zas ne! Karty jsou veliká darebnost – to já v domě nechci... A co ty bys ještě chtěla, Málínko?“

Málínka se upejpá, dá prst do úst a kroutí se.

„Pořád vám pravím, že nic!“ odpovídá za ni Gabra. „Ona nechce vůbec nic. To je vám divná dcerka, Fanúšku! Pohraje si aj s úškem od hrnka. Prám ráno sem urazila jedno ucho od toho nového hrnka, Málínko, víš, od toho tatínkového – šak o tom naši ešče nevíja – to si, cérečko, pohraješ! Dám ti ho, je dobře schované! A vy, Fanúšku, když chcete mermomocú kupovat, tož mně kupte ešče knihu!“

„No, knihu, to bych ti ještě koupil. Ale Málínku neošidím.“ Dcerkám neříká nic, ale umiňuje si, že Málínku překvapí pěkným dárečkem od knihkupce.

„A jakou bys chtěla knihu,“ ptá se Gabry.

„Fanúšku, nic iného, než ‚Egyptský snář‘! Bože, co já to mám za sny! Včera sa mně zdálo, že lezu na věžu a za mnů konisko. Já naňho řvu: ideš dolů, ty halabráne, dyť polámeš schody! Ale konisko nic! Tož ho chcu búchnůt, ale konisko sa mně začlo kláňat a podávalo mně cosi kopytem. Já to vezmu, rozbalím a hele ho: deset deka šunky! Já ju popadla, chcu ju zest a považte si – probudila sem sa! To sem měla vztek! Kdybych aspoň to šunčisko byla zedla! Ale to sa akorát probudím před tým. Ráno se ptám babičky, co by to mohlo být. Tož že snád' dostanu řezu – podle egyptského snářa!“

Fanúšek se velice směje a slibuje Gabře i ten snář. Ať mají dcerky o prázdninách veselou zábavu! – místo karet. Snad ho u Haasů dostane.

Vstupuje s dcerkami do krámu a po chvíli nesou všichni vzácný nákup: tahací harmoniku, malinkou panenku a egyptský snář. Gabra zářila jak samé slunce a Málínka líbala malou panenku o překot.

Gabra měla sto chutí si hned zahrát na harmoniku. Ale Fanúšek nedovolil. Budou už po cestě hrát jako šumaři, ne? Ale Gabra to nevydržela, a přece jen na harmoniku vrzla. Jen tak, co ji natáhla a zmáčkla.

To byla krása! Ona hraje!

Málínka by si také tak ráda zahrála. Aspoň sáhnout! Tož jí Gabra dovolila, ale jen sáhnout! Ani o tón víc! Málínka brala harmoniku a vtom

bác! Vypadla jí panenka z ruky na kamennou dlažbu a rozbila se na samé kousky – – –.

Málinka se lítostivě rozplakala. Fanůšek nic neříká, jen běží zpátky k Haasům. Ale vrací se nějak smuten.

„Málinko, ta panenka byla poslední, dali ti ji z výkladu! Mohu ti koupit větší?“

Ne, Málinka nechce! Velkých panen má dost! Už nechce žádnou panenku ani vidět! Děvčátko si zastřelo oči zástěrkou.

„Počkejte tady! Přejdu hned,“ povídá Fanouš. „Musím si taky něco koupit.“ Odbíhá ke knihkupci.

Gabra povídá Málince:

„Nic nebeč, šak tým to nespravíš! A doma si pohraješ s úškem, budeš vidět, Málinko! Je celé pozlacené a malučké jak ta panenka!“

Málinka si vzdychla, ale byla ráda, že bude mít aspoň ouško!

„Pod' sa radši podívat do snáňa, co znamenal můj sen! Dávaj pozor!“

No, to bylo velmi zajímavé. Málinka sice oplakávala panenku, ale přece jen dává pozor.

Gabra listuje ve snáři a už hledá.

„Ko-ko-kobyła – znamená novina!“

„Slyšíš, kobyła znamená novina! To sa vyplnilo! Fanůšek přijel! A co ta šunka, do kahrmentu?“

„Šu-šu-šunka! – uzené maso! – užitek! Huja! Užitek! Aj to sa vyplnilo,“ libuje si Gabra, hledíc na své dary.

„Málinko, co sa ti zdálo?“

„Mně?“ vzpomíná si Málinka, „o samých květinkách a potom o prasátkovi – mělo takový pěkný ocásek –.“

„Počkaj, počkaj, hned ti to vyložím – –! Ja – kvasnice – to nic, kvásek – takéj nic – květák – to je taky hlúpost' – ale květ, květiny – hej, chudáku, Málinko, to je smutek! Vidíš, rozbilas panenku!“

Málinka se zahleděla smutně na střepy na zemi a uronila novou slzičku.

„Ale počkaj – prasátko – hoj – Málínko – to bude inší kafé – enom počkaj, co to najdu! Pra – prak, pranica, prase – prasátko – jajaj – Málínko – potká ťa nenadálé štěstí! Raduj sa!“

Ale Málínka má slzy v očích.

Tu však se vrací Fanúšek z knihkupeckého krámu, usmívá se na usazenou Málínku a podává jí krásnou vázanou knihu.

Málínka rázem zapomněla plakat. Hledí rozšířenýma očima na vzácný dárek a čte nadpis:

Broučci.

Broučci, Karafiátovi Broučci! Kniha, o níž Málínka také jen snila!

„Fanúšku!“ zašeptalo děvče a padlo švagrovi kolem krku. „Já su tak šťastná!“

„Vidíš, prasátko sa ti vyplnilo! Můj snář vykládá dobře, enom co je pravda!“

Gabra se přes rameno dívá na Málínčinu knihu, všelijak se šklebí, ale pak pohrdlivě povídá:

„To je krámů, jakési brúky! To sa na ně možu podívat, jak lezú za humnama! A eště ináč sas napálila! Až sa vrátíš z prázdnin, první otázka profesorky bude: ‚Dcéřky, co jste četly?‘, a Málínka řekne: ‚Brúčky!‘ A profesorka poví: ‚Tož z nich napiš obsah!‘ Hehehe, ze snářa sa obsah napsat nedá!“

Ale Málínka si nedá kazit spokojenost, listuje v knize, nakukuje na obrázky a tak se obě dcerky vracejí domů v nejradostnější náladě. Co Gabra ten večer dělala, nedá se popsat. Hrála jen a jen na tahací harmoniku, zpívala a babička si na konec vzdychla:

„Bude mi smutno po těch dětech, ale té harmoniky se přece jen ráda zbavím!“

Ráno se děti vypravovaly. Balily a Gabra jako drahou mast dávala do rance tahací harmoniku. Všechno ostatní se může ztratit a rozbít, jen ne harmonika!

Potom se všichni srdečně rozloučili a nastoupili cestu k nádraží.

Tatínek je kus doprovázel a ostatní hleděli od vrátek, dokud společnost nezahnula kol kapličky do ulice.

Na rozloučenou před nádražím povídal tatínek svému zeti:

„Pomoz vám Pánbůh letos o prázdninách! To jste si dal s tou harmonikou!“

A maminka doma povídá posmutnělé babičce:

„No, neteskněte, babičko. Za měsíc je máme zpátky! Znam dcerky příliš dobře.“

„Baba – baba,“ – natahoval malý Jeníček ručky na stařenku. Přivinu-la jej k sobě a nechala si batolátkem oplácávat tvářičky, právě jak to dělávala ráda Málinka.

Šťastně se dcerky i Fanoušek dostali do vlaku a odjeli.

Jak se štítenští ogaři dověděli, že Gabra a Málinka přijedou do Štítné, udělali rychle „valnou hromadu“ u Božích muk a radili se, jak je slavnostně uvítat. Vždyť s nimi dcerky rostly od malička!

Francek radil jít s muzikou. Lojzek mýnil, aby se poprosil pantáta Struhař, aby na počest dcerek zvonil. Ogaři se nemohli usjednotit, co a jak provést. Ohlédli se – a tu máš! Z dálky již vidí mohutnou postavu učitele Macka a vedle něho – drobné figurky děvčat.

„Ogaři, podívejte sa, honem, už idú!“

„Hurá – naprotivá!“ Běželi, až se za nimi prášilo. A když již přicházeli k dcerkám, dali pěsti k ústům a troubili veselý pochod na přivítanou.

To bylo uvítání! Dcerky se vedly jako dva blažení andělé středem ogarů a sotva mohly pohnutím mluvit.

Zase jsou doma! U Božích muk! U Járku! Hle, hle, jak potůček pěkně bublá a rybičky se vesele prohánějí, právě jako dříve. Dcerky hledí z můstku a chlapci už je zvou na chytání ryb, a že jim udělají udice.

„Ogaři, to budete vyvalovat oči! Já mám inší věci do hry! Tahací harmoniku!“ hlásí Gabra.

„Ukaž, ukaž,“ žadonili chlapci, neboť i tahací harmonika jest na chudé valašské vsi vzácností.

Gabra by byla nejraději hned rozbalila svůj ranec a předvedla své hudební umění – harmoniku natáhnout a stáhnout – ale Fanouš nedal:

„Nejdříve jdeme domů! Přivítáte se se sestrou a najíte se. Pak si s Pánem Bohem hrajte s ogary celé prázdniny!“

Dcerky si poskočily a ogaři za nimi volali, aby hodně brzy k Járku přišly, že na ně počkají.

„Vidíš, naša škola!“ zarazila se Málinka.

Málinka zbožně hleděla na „jejich“ školu, a pořád jako by čekala, že na ně maminka ze dvora zavolá: „Dcerky, kde jste, pojďte domů!“

Ale maminka byla daleko a Málince bylo pojednou smutno. Gabra šla také nějak zadumána a jistě si myslila totéž, neboť tu chvíli Málince povídala:

„Nevadí! Když tu není maminka, je tu Fanoušek a Valča! To sme přeci jak doma, ne?“

Tak se dcerky navzájem potěšily, Málinka se rozveselila a s chutí za-bočila ke škole.

„Kampak jdeš, dítě?“ tahal ji Fanouš zpátky. „My přece nebydlíme ve škole!“

„Jak to?“ zarazily se obě dívky.

„No, nejsem tu přece řídícím – a proto bydlíme jinde – ale dcerky, nemračte se tolik – tamhle bydlíme, ve staré škole.“

Dcerky se na sebe dívaly chvilku udiveně, pak se rozhlédly po škole, jako by se s ní loučily, a mlčky šly dál – za švagrem...

Brzy došly ke „staré škole“. Šedá, přízemní budova se šindelovou střechou vlídně zvala nové příchozí.

„Dcerky, dcerky!“ s radostí je vítala sestra Valča, Fanoušova žena.

„Valčo,“ padla jí děvčátka do náručí a plakala, ani nevěděla proč.

Ale to jim už sestra nesla plné mísy jídla, klobásy, salát, neboť ví, co dcerky rády. Nakonec přišlo cukroví a máslové koláčky. To si Gabra dala!

„Žabky, tohle si vezměte, inu to je vám dobrota!“ naháněl jim chutě Fanouš.

Gabra prohlíží vábné čtverečky čokoládou polévané, nějakou vzácnou nádivkou naplněné, s mandlí na vršku.

„Co je to?“ obezřetně bere cukroví do ruky.

„To jsou ‚frfňata‘. Dá to mnoho práce a tak jsme tomu vymyslili případné jméno. Je to však tuze dobré. Samý ořech, mandle, čokoláda, inu, okuste!“

Dcerky se nedaly dvakrát pobízet. Jedly, až se jim od úst prášilo, a jistě „frfňata“ rychleji mizela, než se tvořila.

A pak dcerky že půjdou k Járku.

I ať s Pánem Bohem jdou.

Nešly – přímo letěly.

Skákaly, brodily se vodou a Gabra načisto zapomněla ze sebe dělat „neco“, když už je studentkou. Harmoniku přes rameno, začala pojednou dělat drahoty.

Byla zas malou štítenskou dcerkou a stará krev vjela do ní. Musí ogary trochu pozlobit a nahnat jim chutí!

„Kdybyste, ogaři, věděli, jak já hraju na harmoniku, to byste záviděli! Ale mosíte počkat, až sa vyskáču!“

Ogaři musili počkat, a pak teprve jim Gabra zahrála. Vylezla na břeh a v hloučku dětí spustila:

„Komáři sa ženili,
kapku vína neměli, – –“

Křičela z plných plic, aby ohlušila jednotvárné a písklavé zvuky tahací harmoniky, která pod jejími prsty zle kvílela. Chlapcům se to velice líbilo. Po chvíli už harmonika kolovala z ruky do ruky, a protože ogaři jsou odjakživa k muzice stvořeni, brzo se jim podařilo zahrát na ni pěkné tóny. Nějaké to vrznutí jim vůbec nevadilo, zvláště když jim Gabra tvrdila, „že to tak mosí byt“.

Dcerky s ogary proběhali všechna místa, která jim připomínala jejich dětský ráj, a pořád vyhrávali a zpívali.

„A kdo ťa, prosím ťa, naučil hrát na harmoniku?“

„Hm – vy hlúpi – na gymnásiu! Co myslíte, že sa tam učí enom latin-sky? Ale kdepak! Tam mosíte umieť všechno! Postavit sa na hlavu, aj umieť hrát na harmoniku, aj býť hvézdárem, nebo třebas panáčkem. Co myslite, že nevím, co je na nebi? Ó jej, ogaři, vy myslíte, že enom Pám-bu? Kdepak! Je tam Veliký Vúz, Malý Vúz, Polárka, Mléčná Dráha a eště inší ciráty – –!“

A zas už hráli, skákali a běhali jako o závod.

Vlastně jen Gabra. Poněvadž s Málinkou, než si přečtla „Broučky“, nic nebylo. Večer zase běhala po silnici a chtěla broučky na vlastní oči vidět. Jakou radost měla, když jí svatojanská muška usedla na ručičku! Viděla v ní broučka z pohádky, Berušku nebo Janinku.

Ach, dcerky se měly! Doma se ukázaly, jen když byl čas jídla – a jinak byly stále ve větru. Skotačily, byly veselé, pásly s dětmi, vily věnečky u Božích muk, chodily na med k panu faráři a na cukroví k Cepkům.

Ba věru, dcerky měly šťastné prázdniny. Již skoro čtrnáct dní jsou ve Štítné a ještě stále neměly vyčerpánu zásobu her a nových zábav.

Málinka si hrála – i v noci – ve snách. Tu honila broučky, tu viděla víly a snila celé báje. Ráno pak vše vyprávěla a Gabra měla zase práci! Musela vykládat sny.

Když se o tom dozvěděli i ogaři, musela sny vykládat i jim, a jaký div, že se to brzy dověděl i kostelník Struhař.

Přihrnul se k Mackům na návštěvu. Byl někde s procesím, pár dní se omeškal, a proto teď tolik spěchá, aby po obědě dcerky doma zastihl.

„Vítajte, cérečky, vítajte!“ roztahoval na ně své paže a mával valašským kloboukem – „plpákem“ – na pozdrav.

„Vítajte, Struhaříčku, vítajte!“ opakovaly dcerky.

„Ej, šák sem slyšél, že sa z Gabry stala slavná věštkyňa! Tož sem le-tím, až sa celý třasu! Aj, mně mosíš – stakra do toho, vyvěštit. Co sa ti za to platí?“

„Ej – hongáním na zvonoch!“ vzpomněla si Gabra, jak zlobívala starého kostelníka houpáním na zvonech.

„Ej – sakviš – tož to děláš draho. Leda, že by sas zhongala v nedělu na měchách od varhan! Řekl bych ogarom, aby ti to na nedělu přepustili!“

„Tož může! Platí! Budu s Málínú tahat měchy,“ – radovala se Gabra.
„A tož co sa vám sendilo, pantáto?“

„Tož velice divná věc, cérko! Zdálo sa ti mně, že sem běhal po celěj dědině v košuli, enom tak! Stakra do toho, co by to mohlo znamenat?“

Gabra čile hledá svůj egyptský snář a už čte:

„Koně, košík, koště, koza – aha, tu je to! Košila! Běhat v košuli – ostuda istá! Ej, hanba vás čeká!“

„A stakra do toho, to sem takéj nemosél vědět!“

To bylo věru dobře, že neděle byla hned následujícího dne. Jakpak by dcerky mohly čekat na tahání měchů kolik dní? Ve slavnostní náladě stoupaly po točitých schodech na kůr. Jsou zase jako doma!

Na kůru se plaše rozhlédly, neb přec jen to bylo trochu jiné, cizí. Musí se podívat za varhany, jak tam vždy hrával jejich tatínek! Jdou potichu, nahlíží, a až sebou trhly. Za varhanami sedí, na klávesy hledí jakýsi cizí vlasatý pán. Děti se na sebe podívaly, sevřely rty a div se nerozplakaly. Takový nebyl jejich tatínek! Gabra chytla Málínku za ruku a pelášila s ní rychle se schodů dolů, jen to dunělo. A honem k Fanouškovi!

Všecek svůj žal mu vypověděly: za varhanami sedí cizí vlasatý pán! Takový zamračený!

„No to jsou věci! Toť se ví, že je tam jiný pán, a to jste musely utéci? A kdo tahá měchy?“

„Nikdo!“

„Pane Bože!“ utíkal Fanouš na kůr. Netušil, že toho dne je bude muset tahat sám. Po nějakém ogarovi ani památky!

Bylo na čase. Velká mše začínala a varhany ne a ne zabrat! Otáčí se nejdřív kostelník, pak pan farář a nakonec vyběhne i ten cizí pán za varhanami. A to už přichází Fanoušek a ve chvíli, kdy kostelník utírá si již zpcenou hlavu, varhany rozezvučí se plným tónem...

Ale „po kostele“ zastavuje se pan kostelník hned ve škole.

„Kde je ta slavná věštkyňa,“ shání se po Gabře. „Idu jí poděkovat za vyložení toho sna! Navlas sa mně vyplnil! To bylo, lidi, haňby u oltáře! Panáček na mňa hledí, co sem to zas vyváděl – tož mosím sa přiznat, že

sem mu svěřil, že dnes cěrky budú měchy tahat, a on mňa hned' varoval – –“

„A že tam nebyl aspoň nějaký ogar? Sám jsem musel vzít měchy do parády,“ – hubuje Fanouš.

„Ja, ogary tam nechám – s Gabrú a Málinkú, ne? Ti měli načisto zakázané sa enom přiblížit dnes ke kóru! Tož tak! Naposledy by sa byly hongaly na zvonoch o samém poledni a to by byla paráda!“

Pantáta Struhař si trochu pobručel – a bylo zase dobře.

Ale že Struhař připomenul Gabře ogary, hned po obědě se mezi ně vypravila i s Málinkou.

Ale ať si hrály vesele, jak chtěly, bylo jim smutno. Pohled na varhany je špatně naladil. Odtamtud hleděla vždy na ně milá tvář otcova, a dnes? Cizí člověk! Dcerkám se zastesklo.

Občas pohlédly na školu, zastavovaly se ve hře u vody, jako by poslouchaly, zda snad přece se neozve přes plot maminka. Ale škola byla tichá a zahrada také. A dcerkám bylo tuze smutno.

Jednou uprostřed hry Gabra praštila všemi kuličkami o zem, aby prý si je ogaři „snědli“, a utíkala od hry a Málinka za ní.

„Víš, je to tu pěkné, enom kdyby tu byli takéj naši! Jak sa jeden může dívat na svú školu, když do ní nesmí!“

„Darmo mluvit,“ – mávla rukou Málinka. „Já na brablence za včelínem nasísám enom přes plot, a jak člověku je!“

„A víš, že v naší búde na dvoře je cizí pes, Málino? Enom si představ tu opovážlivost a trúfalost! Do naší budy si vleze cizí pes!“

„A vidělas ty macošky kolem chvojek před školú? Ty sem vždycky sama plela! Včil už nejsú tak pěkné, jak za mňa.“

„Kdyby enom ty macošky, ale ona celá zahrada! Jak hledím přes plot, tož všechno vidím. My sme to měli inačí.“

Ať byla zahrada, jaká chtěla, dcerkám se nelíbila. Nebyla v ní ani maminka, ani babička, tak jakpak může být hezká? A přece tam toužily vejít, do školy – i do zahrady jako domů.

Sedly si pod hřbitovní zeď naproti škole a zahleděly se do prázdných oken.

„Tam bývala naša jídelna a vedle pokoj s piánem!“

„Víš, jak tam na zdi visel obraz Komenského?“

„A víš, jak sem sa ho dycky bála? Kady sa člověk hnul, všady za nama hleděl!“

„Aj pod piáno!“ dodávala Málinka.

„A o vánocích býval na piáně stromeček.“

„A jak jsme zpívaly!“

Dcerky se ztišily, vzaly se okolo krku a přitiskly se k sobě. Slzičky jim šly do očí.

„I, hled'me! Já je hledám, a ony tady sedí smutné jako o funuse!“ spustil na ně Fanouš. „Co se vám zase stalo?“

„Když už nemůžem do naší školy!“ škytá Gabra.

„A co byste, broučci, nemohli?“ chápe jejich bolest dobrý kamarád Fanouš.

„Proč ne? Třebas hned zítra. Řekněte novému panu řídícímu, čím jste, a on vás rád pustí do školy – třebas každý den!“

„Že bysme mohly?“ usmívají se dcerky.

Dcerky vyskočily jako srny a už vesele hopkovaly kolem švagra.

„A to jste gymnasistky? To vám hned nenapadlo? Jste to ale jelimánkové!“

Gabra si dala pro svou hloupost pohlavek. Málinka si dala s každé strany jeden, aby nezůstala pozadu.

Ano, hned zítra tam půjdou!

„Nešlo by to ještě dnes?“ táže se nedočkavá Gabra.

„Ve svátek odpoledne mají u řídících vždycky své hosty, to nejde! Půjdete až zítra,“ rozhoduje Macek.

Dcerky se nesmírně těšily, a už už aby ten zítřek byl.

Šťastně se i toho dočkaly. Ale Fanoušek říká, že se půjde až odpoledne. Dopoledne se vaří a dcerky by třeba obtěžovaly. Když konečně už i to odpoledne bylo, dcerky se vypravovaly. Gabra chtěla sváteční šaty, a že se dokonce ještě jednou umyje.

„Ó, to je zbytečné!“ říká Fanouš. „Půjdete tak, jak jste, jako domů. Pan řídící vás rád uvidí! Jen řekněte, že se dávám poroučet!“

Dcerky hned po obědě šly.

Vedly se za ruce a blaženě se usmívaly. Vždyť šly domů! Gabra před školou si přece jen naslinila cípek kapesníku a utřela se pod nosem. Což kdyby měla od oběda vousy? A Málince naštípala tváře, aby se zdála červenější. Dělalý dlouhé kroky a už braly za kliku školních vrat.

Ó, to známé vrznutí! Dcerky i ta vrata pohladily. A teď jen pár schůdků, a jsou u skleněných dveří.

Žduch do nich – a už jsou v jejich chodbě – doma!

Tamhle ty dveře vpravo jsou od pokoje – tam nepůjdou! Maminka bývá vždycky v kuchyni.

Dcerky zaťukaly, přihladily si vlasy a už jen čekaly.

Nic!

Zaťukaly znovu!

Zase nic!

Tak zaťukaly teď pořádně!

„Copak je to tam?“ ozval se mužský hlas z kuchyně.

„To jsme my!“ odpověděly.

„Tak pojd'te dál!“ zazněla odpověď.

Dcerky naráz otevřely a zůstaly stát mezi dveřmi. V tu chvíli otevřely do široka oči.

To nebylo u nich doma! Tady to bylo všechno jinačí. Takový nábytek oni nemají! A vůbec – není tu maminka! Dcerky by se byly rozplakaly.

„Copak se tak díváte?“ ozval se hlas z pohovky mezi okny. „Pojd'te sem nebo tam! Je průvan!“

Teprve teď si všimly, že na pohovce leží cizí pán. Jen tak po domáčku a noviny v rukou.

Dcerky beze slova zavřely.

„No, a teď mi povězte, co chcete?“ ptá se jich vlídně pán.

Ale dcerky pořád ani muk. Jen hledí, oči vyjevené – jak dva vyplašení zajíčci.

„I copak neumíte mluvit?“ zlobí se už na ně trochu pan řídící. „A saframente, vy jste od pana učitele Macka, ne?“ poznává najednou děti.

„Ano, a Fanůšek vás nechá pozdravovat,“ nesměle odpovídají dcerky.

„No a copak jste chtěly?“ ptá se vlídně pan řídící.

„My bysme sa chtěly podívat po našem bytě.“

„Ale toť se ví, že se podíváte, i do zahrady, kam budete chtít, však je to tu stále takové, jako za vašeho tatínka. No, jen pojd'te dál! Tak co byste chtěly vidět nejdřív?“

„Babiččin pokojíček,“ – odpovídá tiše Málinka.

„No, tak se pojd'te podívat,“ otvírá pan řídící dveře do přístěnku. Dcerky natahují hlavičky, ale v tu chvíli blednou.

„Toto že je pokojíček naší babičky?“ děsí se Gabra. „Dyt' sú tu než holé zdi jak v komoře a naša babička tu měla postel, almaru, poličku, stůl a včil, včil je to tu všechno opuštěné, jako by naša babička umřela,“ zanaříkala.

„Je to tu hrozně škaredé – dyť tu není nic, nic po naší babičce,“ – rozhlíží se Málinka.

Pan řídící vrtí hlavou a jde ukázat pokoj.

U stolu sedí jakási paní a vyšívá.

„To je nová štítenská paní řídící,“ ukazuje správce školy dětem svou ženu.

Děti se rozhlížejí. Paní sedí, kýve dětem na pozdrav a dcerky vzpomínají na maminku. Och, jak ta by jim běžela vstříc!

„Naša maminka je přecej štítenská paní řídící –“ mírně odporuje Gabra. „A jaké je to tu divné! Ó jé, za naší maminky to tu bylo všecko docela ináč – a – lepší.“

„Lele, hen visíval obraz Komenského,“ ukazuje na zeď, kde visí sva-tební fotografie. „Včil je tu takové cosi...“

„Mně sa to tu nelíbí,“ – šeptá Málinka.

„Pojd'te, děti, na zahradu, tam se vám snad bude lépe líbit,“ usmívá se pan řídící.

„Já už nic nechcu vidět,“ – vrtí hlavou Málinka, „když tu není maminka a tatínek!“

„Ba, milé děti, to už není váš domov. Tam je domov, kde jsou rodiče.“

„Tož my už mosíme jít dom,“ popadla najednou Gabra Málinku za ruku. „My tady už nemóžem byt.“

Déle to už Gabra nevydržela a do očí se jí vtačily slzy. Marně pan řídící děti zdržoval a za nimi volal.

Běžely v pláči domů a zdaleka křičely na Fanouše na dvorečku:

„Fanúšku, my chceme dom, k tatínkovi – k mamince!“

Švagr všecek překvapen pohlíží na dcerky, pak na svou ženu, tiskne děvčátka k sobě a vážně a volně jim povídá:

„Rozumím vám, děti! Víím, proč je vám smutno. Není tu maminka, tátnek a babička, vidíte?“

„Naša maminka!“ připlakávala Málinka.

„Ve škole je jak po vyhoření,“ vzlyká zas Gabra.

„A jak je to tam škaredé...“ stále naříká Málinka.

„No tak se držte jen Járku, anebo buďte zde – u nás – a školy si nevíšmejte,“ říká jim švagr.

„Ono sa to lehko řekne, ale jak sa nedívat na našu školu, když stojí před očima?“ mínila Gabra. „Přecaj nebudu lovit ryby v Járku zamúřaočky?“

„Mňa by to tu už nebavilo ani zamúřaočky,“ tiše dodávala Málinka.

„Já už enom vidím maminku, aj zamúřenýma očima...“

„Nic platno,“ povídá volně Fanouš Valčí, „tak se mi zdá, že naše dcerky mají už prázdniny u konce. Co si s nimi počneme?“

„Já radím, aby tu ještě pár dní pobýly. Snad zmoudří,“ odpověděla jejich sestra. „Nejsou přece už malé děti!“

Tak milé dcerky to ještě zkoušely, ale nebylo to nic platno. Zůstaly ve Štítné právě jen tři dny a pak už se nedaly udržet ani za nic. Gabře se zdálo o husách, a to je cesta! Musí se tedy jet a basta!

Málinka měla také živý sen, že babička steskem po ní pláče a maminka ji těší: uvidíte, že už přijedou, jen neplačte, babičko! Zítra jsou tu jako na koni! Jistě tomu tak bylo.

Neboť když se naše dcerky hned následujícího dne šťastně i s raněčky vrátily do Valašského Meziříčí, vítala je radostně maminka s Jeníčkem v náručí.

„Už je tady máte, babičko! Co jsem vám to včera říkala? Že tu budou jako na koni – a už jsou!“ líbala děti.

„Moje zlatá děvčátka,“ objímala babička své milé vnučky. „To se mi po vás stýskalo!“ A že bylo po prvním, rozvázala svůj uzlíček a samou radostí dala dcerkám dvojnásobný deputát. To si Gabra zajuchala! –

Teď teprve užije jaksepatří prázdnin, u maminky, u tatínka! Ať si říká kdo chce co chce, všude je to krásné, ale doma je to přece jen nejkrásnější!

Ale ještě někdo měl radost z návratu dcerek. U okna se ukázala rohatá hlava – Herka! – Jak uslyšela známý hlas, vyrazila dvířka svého chlívku a hurá! ke kuchyni.

„Meee, meee,“ vítala svou pasačku.

„Sakviš, Herka, lele!“ směje se radostně Gabra. „Počkej, můj drahúšku, včil sa budeš mět dobře! Už sa od tebe nehnu. A tých papírů, co sa najíš, počkaj!“ A děvče vyběhlo ven a plno nadšení objímalo čtyřnohou kamarádku.

Slovníček nářečních výrazů

Fagan – dítě, fakan

Gombeláč – závěsná postýlka, hamaka, houpací síť

Hen – támhle

Hongání – houpání

Klátek – cukrovinka, sladký špalík

Klumpy – hadry, staré odložené oblečení

Lepanec – pohlavek

Nalepcovat – zpohlavkovat

Naozajsky – opravdu, skutečně

Necigánit – nelhat, nevymýšlet si

Nezdoba – neplecha, nezbeda

Ogar – kluk, chlapec

Sendit – snít, zdát se

Šprk – prcek, špunt, mrňous

Tulifojt – nadávka (ťululum)

Včil – nyní

Začestovat – přísahat

Zapackovat – klopýtnout

Zatrackaný – zatracený, zpropadený

Zbl'knút – zemřít

Zemňák – brambora

Amálie Kutinová
Gabra a Málinka ve městě
2. díl

Edice Literatura pro děti
Obálka Eva Kotlandová
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 z 26. 3. 2018

ISBN 978-80-7587-542-6 (epub)
ISBN 978-80-7587-543-3 (pdf)
ISBN 978-80-7587-544-0 (prc)
ISBN 978-80-7587-545-7 (html)